

# SIRR-I HATMÜL VELÂYET

ELL HACC  
HÜSEYİN VEDAD

İ s t a n b u l

1432/2011

# SİRR-I HATMÜL VELÂYET

ELL HACC  
HÜSEYİN VEDAD

**Editör:** Şafak TUNÇ **Redakte/Tashih:** Hızır ERCAN

**Baskı Tarihi**

1432 /2011

**İletişim**

**Web:** <http://huvallahu.com>

**e- mail:** [ellhuve@mynet.com](mailto:ellhuve@mynet.com)  
[ellhuve@hotmail.com](mailto:ellhuve@hotmail.com)

**Basım Yeri:**

Seçil Ofset Matbaacılık  
ve Ambalaj Sanayi Ltd. Şti.  
Tel: (90) 212 - 629 06 15 pbx

**ISBN**

978-605-60630-7-7

## İÇİNDEKİLER

|                                                                                         |         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| 1. DİBÂCE.....                                                                          | 1-17    |
| 2. VELÂYET VE NÜBÜVVET.....                                                             | 19-38   |
| 3. KUR'AN-I KERİM VE HADİS-İ ŞERİFLERDE HATMÜL VELÂYETİ İŞARET EDEN<br>BEYANLAR.....    | 39-53   |
| 4. HİTAM-I EVLİYA - HATMÜL VELÂYET .....                                                | 55-67   |
| 5.HATMÜN NÜBÜVVET - HATMÜL VELÂYET .....                                                | 69-78   |
| 6.İNSANIN TERAKKİSİ ANCAK ZAMANIN VELÂYETİNİ TASDİK İLE<br>MÜMKÜNDÜR.....               | 79-90   |
| 7. GEÇMİŞ VELÂYETİN HUSUSİYETLERİ.....                                                  | 91-98   |
| 8.HATMÜL VELÂYET SIRRININ ZUHUR ETTİĞİ BU ZAMANDAKİ İLÂHÎ<br>ARZU.....                  | 99-126  |
| 9. HÜVE - HATMÜL VELÂYET .....                                                          | 127-150 |
| 10. HATMÜL VELÂYET - İNKİLÂB-I KEBİR .....                                              | 151-160 |
| 11. HATMÜL VELÂYETİN BAZI ESMASI VE ANLAMLARI.....                                      | 161-172 |
| 12. HATMÜL VELÂYET İLE İLGİLİ OLARAK ZAMANIMIZDA ZUHUR EDEN BAZI<br>İLÂHÎ BEYANLAR..... | 173-184 |
| 13. HATİME.....                                                                         | 185-190 |
| 14. LÜGATÇE.....                                                                        | 191-195 |
| 15. YAYIMLANMIŞ ESERLER.....                                                            | 196     |

KAPAK YAZISI: “**AH YA VEDUD**”

## DÎBÂCE

### B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hatmül Velâyet kitabının birinci cildinde umumî bilgiler verilmiş olup, bu ikinci ciltte “**Sırrı Hatmül Velâyet,**” ‘**hakikatül hakayık**’ noktasından anlatılmaya çalışılmıştır.

Hüve kendisindeki hususiyetleri temaşa etmek için insan varlığını arzu buyurmuştur. Bu arzu ettiği insan, ‘**veli**’, Allah’ımızın bu arzusunun ismi ‘**velâyet**’tir. Allah’ın velâyet arzusunun zamandan ve mekândan berî olarak tahakkuk ettiğini kendisinden kendisine müşahede etmesi ‘**hatem**’, yani bilinmesi mânâsınadır.

Velâyetin hatme ermesi, bitmesi demek değildir. Hitam bulmak, hatmetmek anlamında ‘**ilim olarak zir-veye varmak**’ demektir. Maneviyattaki hatem, Allah’ın o güne kadar olan ilâhi bilgileri ve daha ileri bilgileri de lütfederek velâyeti hatmetmesi mânâsınadır. Çünkü O’nun ilmine nokta, sınır, had konulması mümkün değildir.

Peygamberlerin geliş sırasına dikkat edilirse, her peygamberin Hüve’nin bir arzusunu ifade ettiği, birdenbire ileri bir ilim verilmediği görülmektedir. Evvela can-

sız görünen taş-toprak vs. gibi varlıkların tanrı olamayacağı, sonra da hayatın mânâsını ifade eden (güneş, ay) varlıkların tanrı olamayacağı ifade edilmiştir.

Her yeni devirde irsal olunan peygamberler ise tapılması gereken hususiyetin her şeyden münezzehtir olan ilâhî kudret olduğunu işaret etmişlerdir. Onlar Allah'ımızın tatbikata koymuş olduğu isimleri ve hususiyetleri açmışlardır. Her ne kadar Araplar arasında '**el-ilâh**' anlamında '**Allah**' kelimesi zikredilse de hiç kimse tam mânâsı ile yaratıcı kudreti "**Allah**" ism-i şerifi ile zikretmemiştir.

Nitekim Türkler arasında Tengri (tanrı) kelimesi '**tek tanrı**' olarak zikredilmiş olmakla beraber, Allah kelimesini karşılamaktan uzaktır. Yaratıcı kudret olan "**Allah**" ismini nübüvvetin hatemi olan Hz. Muhammed (s.a.v) hakiki mânâsı ile zikretmiş ve bütün bu tatbikatların Hüve'de cem olacağını işaret buyurmuşlardır.

Hiz. Muhammed'den (s.a.v) evvelki peygamberler '**son peygamber**' olduklarını söylememişlerdir. Nübüvvetin hatmi Peygamberimizde olmuştur.

Her insan bir maksada müstenid olarak yaratılmıştır. Peygamber Efendimizin hususiyeti nedir? Hüve'yi ilk olarak O açtı. Her şeyden münezzehtir olan Hüve'yi ilk

olarak Hz. Muhammed (s.a.v) zikretti. Onun fevkalade-liklerinden biri de budur..

Sevgili Efendimiz Hz.Muhammed (s.a.v) ile bu konu yani, '**Hüve hususiyeti**' ifade edilerek anlatılmıştır. Efendimizden sonra zuhur edecek velâyetin bu konuyu işleyeceği muhakkaktır. Nasıl ki, '**Nübüvvet**' peygamberimiz ile hatmolundu '**Velâyet**'in de onun isrinden yürüyen evliyası ile hatmolunması beklenir.

Bütün âlemler Hüve'nin bilinmekliğini dilemesindeki arzu üzerine yaratılmıştır. Sevgili Efendimizin anlattığı velâyet ve yaratılıştaki maksadın hakikati her zaman içinde gelen velâyet tarafından tafsilatlandırılmıştır. Peygamberimiz nasıl ki, geçmiş peygamberleri anlatmış ve nübüvvetin hatmini yapmışsa, Hatmül Velâyet arzusu ile tekmil velâyetin hatminin yapılması beklenir.

İlk yaratılıştaki velâyet konusunun hatmi Hatmül Velâyet ile yapılmaktadır. Böylece bütün peygamberlerin ve velilerin beyan buyurdıkları tamam olmakta, Allah'ımızın arzu ve maksadı hâsıl olmaktadır.

Rabbimiz Musavvir'indeki hususiyetleri temaşa etmek arzusunu duymuş ve bunu tatbikata koymuştur. Bütün bu arzusundaki hususiyetleri lütfettiği, yakınlık bulmuş gönüller yaratılmış olan varlıklara Hüve'yi anlatmışlardır. Bütün varlıklar Zamanın İnsanı'ndan feyz-i ilâhî alırlar.

İlk andan itibaren Hüve Musavvir'inde arzu buyurmuş olduğu velâyet tecellisinin -ki, *Hatmül Velâyet'tir*- kendisinden kendisine bilmesinin arzusu olarak Deryayı Nuru Muhammed'i teşkilâtlandırmıştır. Hatmül Velâyet Allah'ın tecellisidir. Arzu Hüve'ye aittir. Dilediği gönülde açılır. Bugün Hatmül Velâyet zamanıdır ki, Zamanın İnsanı'nın ismi zikredilir. Hz. Muhammed (s.a.v) in; "**Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah**" zikri yapması aynı zamanda her Zamanın İnsanı sırrına işaret etmektedir. Bu zikir; "**İlâh demeyiniz Allah deyiniz, ve Hz. Muhammed (s.a.v) Allah'ın Resûlüdür**" anlamındadır.

Hatmül Velâyet Allah'ın velâyet arzusudur. Velâyetin hatim olması Allah'ın nizamı neticesidir. '**Lâ ilâhe illallah Hüve Muhammed Resûlullah; 'Muhammed O'dur, Hatmül Velâyet de O'dur. Yani Hüve'dir**' demektir. '**Lâ Hüve illa Muhammed Resûlullah**' ilhamı zuhur etmiş gönüller vardır. O halde herşey Hüve'de nihayete ermektedir. Herşey O'na, Hüve'ye dönecektir.

"**Hüve**" kendisini risâlet makamından Allah ismi ile zikredilmesini arzu buyurmuş (Lâ ilâhe illallah) ve yine Allah ismi risâlet noktası olarak "**Muhammedün Resûlullah**" ismini zikretmiştir. Allah ismi Muhammed (s.a.v) ismini zikrettiği zaman (Muhammedün Resûlullah) Hüve'nin Muhammed (s.a.v) ile idrak edilmesini işaret buyurmuştur. Bu da "**velâyetin aslı**" olmuştur.

Hüve her varlığı Deryayı Nuru Muhammed'den halkettiğinde; '**Allah**' ismi '**Muhammed**' ismini, Muhammed (s.a.v) ismi de Allah ismini zikretmiştir. Ancak Hüve daima mahfî kalmıştır. Kudret-i ilâhîyenin asliyeti açılırsa, yani Hüve kendini asliyeti ile izhar ederse âlemler şirazesini kaybeder. Bu da, yeni bir tatbikat demektir.

Hüve'nin kendisinden kendisine bilinmekliği'nin bir ifadesi olarak Hüve tatbikatı Deryayı Nuru Muhammed ile ayan olmuştur. Hüve'nin bugüne kadar mahfî kalmasının bir mânâsı olması lâzımdır. Bugün Hüve'nin açılması onun kendinden kendine bilici olduğunun idrakine varılmasına sebep olmuştur. Yani idrak ve anlayıştaki en yüksek nokta olan "**Hüve'nin kendini beyan etmesi**" lütfedilmiş bulunmaktadır. Bu lütuf Hatmül Velâyet ile idrak olunmaktadır. Bunun için geçmiş velâyet isimleri bu zamandaki velâyet gönüllerinde zuhur ederek tebrik ve teşekkürlerini sunmaktadırlar. Onlar da bu zamanın feyzinden istifade etmektedirler. Bu, Hatmül Velâyet sırrı ile hatim noktasının bir ifadesi ve velâyetin kemale erdiğinin tasdiki olsa gerektir.

Hatem olarak beklenen zâtın sıfatî vasıfları üzerinde durulduğu, ancak o zâtın hususiyetleri konusuna pek değinilmediği görülmektedir. Velâyetin hatmi olacak olan zâtın sıfatî özellikleri yerine ondaki zâtî tecellinin hususiyetlerine, yani Allah'ın o zâttaki tecellisine dikkat

etmek ve onun ilminden nasibedar olmaya bakmak gerekir.

Geçmiş evliya kitaplarında şöyle yazar: "**Peygamberler nasıl Hz. Muhammed'i (s.a.v) işaret ettiyse velâyet de Hatmül Velâyet'i işaret eder.**"

Velâyet Hüve'de mütalaa ederek bu haberleri veriyor. Çünkü velâyet aldığı ilhama göre ve Hüve 'den zahir eden kemalat ile konuşur. Ulema da bu konudan bahsetmeye kalkmış, ancak Mehdi haberleri gibi zahirî ve dünyevi olarak anlatmışlardır.

Velâyet ise aldığı ilhama göre konuşmuştur. Ayrılık buradadır. Ulema-i Rüsum dünyevi ve cismani olarak velâyeti değerlendirmeye kalkıyor.

Ulemanın ortaya koyduğu Mehdi, İsa ve Deccal onların beklediği ve tarif ettiği şekilde gerçekleşmiş midir? Hayır! Peki, gerçekleşmesi umulur mu? Yine hayır! Elinde kılıç ile Şam'da bekletilen beyaz ata binecek olan İsa, Allah'ın bugünkü şartlarında ne kadar geçerli olabilir

İnsanların umdukları gibi peygamber, veli, Mehdi ve İsa gibi bekleyişler dünya düşüncesine göredir. Ancak şu var ki, Rabbimiz kendi programındaki arzu neyse ona göre lütfetmektedir. Ve lütfetmiş olduğu hususiyet sadece dünyayı değil, bütün âlemleri kapsar.

Allah'ımız bu lütfu yapmazdan evvel rahmeti icabı bir işaret vermektedir. Burada makbul olan Allah'ın bu lütfunu beklemek ve kabul etmektir. Bu da insanlar için iman noktasında bir imtihan olsa gerektir. Allah'ın lütfettiği gönül noktasına hemen iman etmek, Allah'a iman ve ikrar olsa gerektir. Hemen ikrar etmek hâli insanların '**Bezm-i Elest**'te verdiği sözün paralelinde hemen ikrar etmelerini işaret etmektedir.

Rabbimiz Hüve'yi nasıl gizlediyse Hatmül Velâyet'i de gizlemiştir. Hatmül Velâyet'in hususiyede tutulması Hüve'nin arzusudur.

Hüve'nin arzusu Hatmül Velâyet olarak tecelli eder. Zamanın nihayetinde Hüve, Hatmül Velâyet ile arzusunu açmıştır. Çünkü Allah'a hesap verilip Hüve'ye dönüleceği sırrı ayan olmuştur.

Geçmiş evliya kitaplarında son zamanda zuhur etmesini bekledikleri bir Hâtemü'l Evliya'dan, yani bir "**kişi**"den bahsedilmiştir. Ancak bu konuyu Allah'ın velâyet arzusunun hatme erdirmesinin bir neticesi olarak düşünmek gerekir. Bu arzunun hatme ermesinin ismi '**Hatmül Velâyet**'tir.

'*Hâtemü'l Evliya kişidir*' denirse kişiye bağlanmış olmaktadır. Hatmül Velâyet kişi değildir, insanda tecelli eden Allah'ın arzusudur.

Allah öyle nâmütenâhidir ki, O'nu idrak mümkün değildir. O halde duamız şudur: **"Ya Rabbi bizlere dünyevi sıfat ve değerlendirmelere göre değil, hiç bir varlığın bilmesinin mümkün olmadığı kendi hususiyetlerinden lütfet!"** Muhakkak ki O, en güzeli-ni lütfeder.

Hatmül Velâyet Allah'ın arzu buyurduğu bütün gönüllere lütfettiği velâyet arzusunun ismidir. Nasıl ki **"İslâm"** umumi bir isim **"Müslüman"** ise İslâm isminin tecellisidir. Allah'ın tekmil velâyet arzusu Hatmül Velâyet'tir. Hatmül Velâyet arzusundan zuhur eden gönüller de velilerdir. Hatmül Velâyet arzusunun tecelli ettiği hususi gönül de **Sırr-ı Hatmül Velâyet**'tir.

Hatmül Velâyet'in vazifesi Peygamberimiz zamanında açılıp anlatılan İslâmiyet'in bugünkü zamandaki anlatımıdır. Bugün Hatmül Velâyet'in açılması ile İslâm en ileri anlayış üzerine anlatılmaktadır. Bu kadar ileri bir açılma var iken artık kişilerin şahsi düşüncelerinin yolundan gidilmeye kalkılması ilim ve irfanda eksik kalınması mânâsına gelmektedir.

Hatmül Velâyet Allah'ın tayin ettiği bir isimdir. Onun için velâyetin bugünkü açılması bizzat Allah'ın kendi arzusu ve lütfettiği hususi meşreb üzerine olmaktadır.

Bir mânâmda havada uçuyordum. Muazzam minareleri olan yüksek ve dikdörtgen şeklinde bir cami gördüm. Açık pencerelerden bir tanesinden değil duvardan geçtim. Duvarlarda âyetler asılmış, mahşerî bir kalabalık vardı. Üstteki '**harem**' kısmında herkes ihramlı, ben de ihramlıyım. Herkes kıyamda iken Efendimizi gördüm. Sarığının sağ tarafından ucunu sarkıtmış, yanında yakınları vardı. Hemen yanında boş bir tek yer vardı. "**Nerede kaldın evlâdım**" diyerek buyur etti. Tam yanında iken tekbir ile namaza durduk.

Bütün bu âlemlerin kendi nurundan yaratıldığı Deryayı Nuru Muhammed'in görünme noktası olan Hz. Muhammed (s.a.v) Hatmül Velâyet'in velâyetin hatmi olduğunu en iyi bilendir. Buna bir işaret olarak Hacc farizasında iken Efendimizi ziyaretimizde, huzurda iken: "**Allah sana çok lütfetmiş**" buyurmuşlardır.

Sevgili Efendimizin makamında aldığım bu beyan Allah'ımızın ilâhî programını işaret etmekle birlikte "**lillahil vahidil Kahhar**" sırrının da bir yansıması olsa gerekir. Hatmün Nübüvvet olan Sevgili Efendimizin bu beyanının Hatmül Velâyet'in sırr-ı hususiyetine işaret etmekte olduğu anlaşılmaktadır. Sevgili Efendimizden böyle bir söz ve beyan almak, sonsuz sevinç, sonsuz bir sürur ve neşe kaynağıdır. Sonsuz hamd ve şükür.

Bugüne kadar gelen velâyet gönülleri Hatmül Velâyet sırrından görünmüşlerdir. Hatmül Velâyet

Allah'ın velâyet arzusunun tamamıdır. Bugün velâyetin Hüve'den görünen bir güzellik olduğunun idrakinin tam anlaması durumuna gelinmiştir.

Bir misal olarak bütün âlemler Deryayı Nuru Muhammed'den hâsıl olmuştur. Mekke'de zuhur eden Hz. Muhammed (s.a.v) ise Deryayı Nuru Muhammed'in mümessil noktasıdır.

Deryayı Nuru Muhammed'deki ilâhî programın tamamlanmasındaki hususiyetin aynı zamanda Hatmül Velâyet arzusu ile de tamam olduğunu yine Hz. Muhammed (s.a.v) tasdik edecektir ki ilâhî program "**Muhammed**" ismi ile tatbikata konulmuştur.

Hatmül Velâyet noktasından zuhur eden beyanlar neticesinde yazılan kitaplar, âlem-i ilâhîde vücûd bulduktan sonra bu âlemde sûret almaktadır. Bu, Hatmül Velâyet noktasının Hatemün Nübüvvet olan Hz. Muhammed'in (s.a.v) getirdiği Allah dininin nasıl anlaşılması gerektiğini ve onun vâ'z eylemiş olduğu ilm-i ilâhînin en ileri noktada nasıl idrak edilip anlaşılması gerektiği hakikatini ortaya koymaktadır. Bu zamanın ileri anlayışındaki ilim ve bilgi sadece bu âlemde değil ilâhî âlemde de tatbikat görmektedir.

İnkılab-ı Kebir'in yaklaştığı bu son zamanlarda, Hüve'nin açılması ile beraber Allah'ın Hatmül Velâyet

arzusunun '**hatm**' olunduğu yani bilindiği ve idrak edildiği görülmektedir.

Hüve'nin bu âlemleri yaratmasındaki maksat ve mânâ Hatmül Velâyet'in zuhuru ile tamam oldu. Bugün bu ilâhî neşe vardır.

Hatmül Velâyet, velâyet ile ilgili ilâhî arzusunun ve peygamberler ile velilerdeki velâyet anlayışının hatmidir. arzu önce de sonra da Hüve'nindir. Hatmül Velâyet zuhurundan sonra kıyamet kopmuş veya kopmamış tamamen Allah'ın arzusunda ve tatbikatında olan bir hususiyettir. Allah hiçbir şey ile tahdid edilemez. Biz O'nun rahmetinden eminiz. Allah'ı icbar etmek mümkün değildir.

Hatmül Velâyet, Hz. Peygamberin (s.a.v) kaybolan sünnetini ihya etmek için yakınları ile birlikte iman ve istikametini muhafaza etmeye çalışır.

Allah'ımızın bizim âlemimizin dışındaki âlemlerinde de bu sırrın açıldığı gönüller olduğu muhakkaktır. Bu gönüllerin hiçbirisini diğerinden ayırmak mümkün değildir. Allah'ımız yevm-i kıyamette hepsini Hüve'de cem eyer. Kur'an'da pek çok âyette, "**Sonunda Hüve'ye döndürüleceksiniz**" buyrulmaktadır.

Peygamber Efendimiz kendi üzerindeki şahitlik gö-

revini ve vazifesini ikmal ettiğini Veda Haccı'nda; **"Sizler için dininizi ikmal ettim ve üzerinize nimetimi tamam ettim. Ve sizler için din olarak İslâm'a razı oldum."** (Maide 3) âyeti ile bildirmişlerdir.

Bu dünya hayatı insan varlığı için bir merhaledir. Allah'ın insan varlığını terakki ettirmek için yarattığı bir etaptır. Dünya yaşamı müspet ve menfinin en katı uygulandığı, tatbikat gördüğü yerdir. Dünya hayatı olmazsa Allah'ın insan için arzu ettiği terakki olmaz. İnsan ruhu için bu tecelli ve terakki dünya yaşamındadır. Eğitim hayatındaki orta mektep çekilip çıkarılırsa ne olur? Bir insanın yaşamış olduğu hayatın 15-20 yılı çekilirse ne olur?

Müspet ve menfinin yaşanması bu dünya hayatındadır. En ileri menfi tatbikatı bu dünya yaşamında olduğu halde Rabbimiz maneviyatta pek çok lütuf yapmaktadır. Bu kadar gaflet içinde olunmasına rağmen, Hakk yolunda olana ileri rahmet lütfedilmektedir.

Bu dünya hayatı insanlar için lüzumludur. Onu ebedi yaşamın sadece bir merhalesi olarak düşünmek lazımdır. Dünya yaşamı ahirette yoktur. Dünya yaşamı ikmal edilmez ise o insan, yani o ruh eksik kalmış olur.

Hiçbir düşüncenin Allah'ı tam tarifi mümkün değildir. İblisin soyunun kesik olmasının mânâsı, Allah'ın

mekri isimlerde ileriye doğru arzusunun olmamasından kaynaklanır. Mekir lokaldır, devamı yoktur. Fenalık denilen tatbikat insanları yetiştirmek için, müspet ve menfiyi tanımak içindir. Onun için İblis'in yani mekri sıfatların devamı olmayacaktır. Nesli olmayan mekir Allah'tan mühlet istemiştir. Ona ancak kıyamete kadar mühlet verilmiştir.

Âdem için dünya hayatı "**bir nebze rızıklanma yeridir**" buyrulmaktadır. Mekir ile geçen zaman ancak çok kısa bir müddettir. Velâyet konusunda ise Allah'ın ileriye doğru da arzuları vardır. Allah velâyet arzusunun devamını istiyor. Mekrin soyu kesiktir ama velâyette manevi silsile vardır. Ehl-i Tarik silsilesi peygamberimize kadar ulaşmaktadır.

#### **HATMÜL VELÂYET ALLAH'IN TATBİKAT ARZUSUDUR.**

Allah'ımız bütün varlıklarda görünür, ancak kendi sureti üzere yarattığı insanda görünmesi hususidir. Hatmül Velâyet'in bir isim olarak insanda görünmesi bu ismin kemalatı ve hatmi içindir.

Rabbimiz bütün peygamberlerde görünmüştür, ancak hiçbirisi "*Ben Allah'ım*" dememiştir. İnsan Allah olmaz; Allah insandan görünür. Hiç kimse velâyetin asliyyet-i ilâhîyesi değildir. İnsanlık (velâyet) Hz.

Âdem'de başlamış, Nübüvvet Sevgili Efendimizde hatmolmuştur. Şah-ı Velâyet Hz. İmam-ı Ali ile ayan olan velâyet, Hatmül Velâyet ile hatmolunacaktır. Velâyetin tam kemal noktasından zuhuru Hatmül Velâyet ile ikmal olunmaktadır.

Hatmül Velâyet, Allah'ın o andaki arzusu ve tecellisine mazhardır. Geçmiş bazı manevi gönüllerde 'böyle olacak' nev'inden sözler söylenmiş olabilir. Ancak Hatmül Velâyet'den böyle bir söz sadır olmaz. Allah'ın o andaki arzuyu ilâhîsi neyse ona tabidir. Onda tam bir teslimiyet vardır.

#### **HATMÜL VELÂYET ALLAH'IN VELÂYET İSMİ İLE YAPTIĞI TECELLİNİN TAMAMIDIR.**

Allah'ın Âdem'de tekellüm ettiği isimler âlemlerde mer'iyete girmiştir. Bu programın nihayetinde ise, Allah'ımız Sırr-ı Hatmül Velâyet ile Sur-u İsrâfil'e kendi arzusunu intikal buyurur. Yani Allah'ın Zamanın İnsanın'dan arzusunu tekellüm buyurması ile âlemler nihayet bulur.

Sur-u İsrâfil Hû'nun emrini bütün varlıklara tefhim eder. Hz. Peygamber; "**Sur'un sahibi Sur denen borusunu ağzına dayamış, yüzünü çevirmiş, kulağını dikmiş, üfleme emrini beklerken...**" buyurmuşlardır. (Hadis-i Şerif)

Burada asliyyet-i ilâhîyenin "**İnsan**"da tecelli ettiği görülmektedir. Sur'a üfleme emrinin yine bir insandan zuhur edeceği anlaşılmaktadır.

Sırr-ı Hatmül Velâyet, kudret-i ilâhîyenin (Hüve'nin) kendisinden teşkilatlandırmış olduğu varlıklarla olan münasebetidir ki, ebedidir. Çünkü bu tatbikat Allah'ın kendisinden kendisine olan bir tatbikatıdır. Hatmül Velâyet bu ilâhî sırrın teşkilatlandırmış olduğu varlıklardaki idraktır. Bu idrakin bir kısım zuhur yeri ise Esfele Safîlin'dir ki, dünyamızın bulunduğu makamdır. Bu idrakin dünyamızdaki kısmının tamamlanmasından sonra Rabbimiz velâyet-i hususiyetindeki yeni arzularını ahirette tatbikata koyar.

Esfele Safîlin'de bu idrak tamamlandığı zaman yeni bir âlem, yani yeni tatbikatların lütfedileceği bildirilmiştir. Bu ilâhî tatbikatın da dünyevî anlayışlarla bir kayda konması mümkün değildir.

Hatmül Velâyet sadece bu dünya yaşamı ile ilgili bir hususiyet değildir. **Hatmül Velâyet Allah'ımızın velâyet arzusunun küllîsidir.** Velâyet sadece bu dünya yaşamında değil, ilâhî âlemde de devam edecek bir hususiyettir. Geçmiş evliyanın kitaplarında Hatmül Veli olarak değerlendirilen husus dünyanın sonu ile ilişkilendirilmiştir. Ancak Allah'ın velâyet arzusunun nihyeti yoktur.

Hatmül Velâyet Hüve'nin velâyet hususundaki arzuyu ilâhîsidir; Hüve'nin Musavvir'inde arzu buyurduğu velâyetin zuhurudur. Allah'ın arzularının tezahürü Hatmül Velâyet ismi ile tatbik olmaktadır.

Hz. Mevlâna buyurur:

*Men bende-i Kur'anem eğer can darem  
Men hak-i reh-i Muhammed Muhtarem  
Eğer nakl küned cüz iyn kes ez güftarem  
Bizarem ez u vez an suhen bizarem*

**Ben yaşadıkça Kur'an'ın bendesiyim  
Ben, Hz. Muhammed Mustafa'nın yolunun tozuyum  
Biri benden bundan başkasını naklederse  
Ondan da şikayetçiyim, o sözden de şikâyetçiyim,**

Hüve'den görünen bu güzel gönül sahibinin varidatını aynen kabul eder, bu kitabın yazarının da aynı fikriyatı paylaştığını ifade ederim.

Hz. Mehmed Ali Özkardeş bir beyanında şöyle buyurmuşlardır: "**Allah ganidir, Allah'ın icraatına akıllı bir kimse karışmaz ve dil uzatmaz. Akıl odur ki bilmediğini inkâr etmez ve böyle söyler: "Bunlar benim bildiğim şeyler değildir. Bu hakikatin bilmişleri ve öğrenmişleri de vardır ki, bundan bahsediyorlar. Cenâb-ı Hakk isterse bana da**

**bu bilgilerden nasip verir, istemezse bir şey bilemem ve fakat bilmediğimden dolayı da bilenleri red ve inkâra hakkım yoktur." Elbette ki, o kimse bahtiyardır ve Cenâb-ı Hakkın katında makbuldür."**

Hatmül Velâyet Allah'ımızın lütfetmiş olduğu bir lütuftur ki, O'nu tam mânâsı ile ifade etmek mümkün değildir. Velâyet, dünya hayatı nihayete erdikten sonra da devam edecek bir husus olduğuna göre, O'nu hiçbir şeyle karşılaştırmamak icap eder.

**Not:** Bu kitaptaki tekrarlar konuyu çeşitli şekillerde anlatım içindir. Maneviyatta her söz ve cümlenin pek çok mânâsı vardır.

***Huve't-tevfiku'r Refik***  
**ELL HACC HÜSEYİN VEDAD**

## VELÂYET VE NÜBÜVVET

### B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Allah'ımız kendisinde mevcut olan arzuları isimler ve suretler olarak değerlendiren ve temâşa etmektedir. Bu hakikat Allah'ımızın; "**Küntü kenzen mahfiyyen fe ah-bebtü en u'refe halaktu'l-halke liya'rifûnî - Ben gizli bir hazine idim. İrfan olunmayı sevdim ve halkolunanları irfan olunayım diye halkeyledim,**" buyurmasında gizlidir. (Hadis-i Kudsi)

Hiz. Âdem'den Hiz. Muhammed'e (s.a.v) gelinceye kadar pek çok peygamberler zuhur etmiştir ve bu peygamberlerden bazıları Kur'an'da zikredilmiştir. Peygamberin yaşam hususları insanları bilgilendirmek içindir.

Velâyet Hiz. Âdem ile meydana çıkmıştır. Hiz. Âdem'den önce pek çok varlıklar vardı, ama velâyet yoktu. Hiz. Âdem'in melekleri isimlerle yetiştirmesi velâyettir. Kur'an'da, Hiz. Musa ve Hiz. Hızır ile olan velâyet anlatımının hitamı Hiz. Muhammed (s.a.v) ile ikmal olunmuştur.

Allah'ımızın arzu buyurduğu hususlar isimler olarak belirir ve tatbikata girerler. Bu da isimlerin kemalat bulmasıdır ki, yaratılmış bir varlık için bu husus en yük-

sek noktadır. Allah'ımız için kendi arzusunun tatbikat ile yerine gelmesinin ayan olduğu görülmektedir.

Hüve, ilâhî arzularını ve ilâhî tatbikatını peygamberlerle, yani ilâhî isimlerle bildirmiştir. Bu hususta peygamberlik hususiyeti, velâyet, nübüvvet ve risalet isimlerinin tecelli ettiği bir nokta olarak görünmektedir.

### **RESUL-NEBİ-VELİ**

Bu isimlerin anlamları hakkında tartışmalar vardır. Allah'ın bu isimlerle yolladığı gönüller vardır. Allah kullarında arzu ettiği isimlerle görünüyor. Nebi arzu etti ise nebi ismi ile, veli arzu etti ise veli ismiyle görünüyor. Bu isimler arasında tefrik yapmak makbul olmaz. Allah hangi isimle arzu ettiyse öyle görünür.

Eğer Allah bir kulunu resul, yahut nebi, yahut veli ismiyle yollamışsa hayır denebilir mi? Bu mümkün değildir; arzu Allah'a aittir.

Bu isimler ile yapılan ilâhî tatbikatlar o zamanki insanların ve toplumların makamlarına göredir. Yani hangi toplum ne makamda ise o toplumu uyarmak için en uygun isim yollandı. Kimi toplumlara resul, kimine nebi, kimine veli lütfetti Rabbimiz. İnsanlar ve toplumlar terakki ettikçe de daha ileri makamlarda elçiler yollandı. Kitap gönderilmesi Allah'ın arzu ettiği topluluklara yazılı

bir hüküm gönderilmesi anlamındadır. Nebi için kitabı yok diye tarif edilmiş ama nebiler zamanla unutulmuş olan ilâhî kitabı ve şeriatı kendi zamanlarına göre anlatmışlardır.

Bugün ise âlemlere hitap var ve HÜVE hakikati açılmaktadır. Uzaydan bahsedene çarık nasıl giyilir tarifi yapılmaz. Bugün Allah yedi kat semadan lütfediyor. Bugün Zamanın Sahibi'nin sözü âlemlerde geçerli oluyor. O âlemlerde de Hüve açılıyor ama onların lisanında zuhur ediyor. Bunların hepsinin Hüve'ye, yani kendisine ait olduğu anlatılıyor.

Zamanın İnsanı kimdir? Onun asliyeti Hüve'dir. Kişi olarak düşünmemek lazımdır. Kişiliğe indirildiğinde bu anlayış şaşıyor. Kişiyi değil Hüve'yi görmek lazım. Elbette herkesin kimliği ve kişiliği var, ancak kişilik Allah'ın insana lütfettiği bir hususiyettir.

Her zamanki terakkide nasıl icap ederse o isimlerle ilim ve irfan lütfedildi. Bugün Zamanın İnsanı ile ve ondaki Hatmül Velâyet tecellisi ile ilim ve irfan lütfediliyor.

Allah'ın Zamanın İnsanı'na indirdikleri hükümdür, dikkat ister. Onun sözü Allah'ın nizamıdır. Zaten veli onu söyleyecek durumda değildir. O, Hakkın sözüdür. Allah söyler, O söyler; O da bu sözün kendine ait olmadığını

ikrar eder. O nokta Hakkın nizamının korunması için gönderdiği ve vazifelendirdiği gönüldür. Buna itiraz İnd-i Baride ve ilâhî hükümde makbul değildir.

Binaenaleyh ilâhi hususiyeti yani Hüve'yi idrak için, Allah her zamanda bizzat kendisinin görüldüğü gönüllerde yani peygamber veya veli isimleri ile vazifeli gönüllerde insanlara ilm-u irfanı intikal buyurdu. Kur'an'da daha ileri anlayış için mutlak bir surette bir gönül ile mülakat etmeleri "**ileyhil vesilete**" âyeti ile bildirilmiştir.

Rabbimiz peygamberlerde belirtmiş olduğu "**nü-büvvet**" ve "**risalet**" arzularının evvela "**velâyet**" olarak zuhurundan sonra bu isimleri temaşa etmiş ve bu arzusunun arzu ettiği kullarına yakınlık vererek tatbikat sahasına koymuştur. O halde bu fiiliyatın, velâyet arzusunun tatbikatı ile başlamış olduğu görülmektedir.

Velâyet konusu Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesini anlatan bir konudur. Yaratmış olduğu varlıklar Rabbimizin arzuyu ilâhîyesindeki programda suret ve madde olarak meydana gelmiş hususlar, bunların hepsi Hüve'nin bir arzusundan ibarettir.

Allah'ımız insana pek çok lütuf yapmıştır. "**İnsan**" denildiği zaman akla velâyet gelmelidir. İnsan, velâyet vasfını taşıyan bir hususiyettir. Onun dışındakiler beşer-

dir. Allah, el İnsan'lık teklif etti, onlar ise beşer kalmayı tercih ettiler.

Allah'ın ruhundan ve nefsinden lütfettiği kişi velâyeti idrak etmiş kişidir. Burada, '**Kur'an ve insan ikizdir**' hadis-i şerifinin hakikati ortaya çıkar.

Velâyet için, '**Allah'a yakınlık**' denmiştir. Doğrudur. Ancak yakınlık denirse, Allah var bir de yakını var gibi algılanabilir ki ikiliği çağrıştıran bir tarif olabilir. '**Velâyet Allah'ın tecellisidir**' denirse daha doğru bir anlatım olur.

Allah'ımızın velâyet arzusu "**insan**" ile ayan olmuştur. Allah'ın; "**Arzda bir halife kılacağım**" arzundaki insan varlığı Allah'ımızın velâyet arzusudur.

İnsanda beliren arzuların tahakkuku o arzu tamamlandığı zaman meydana çıkmış olur. Yani o insandaki kemalat ve istekler bilinmiş olur. Bir misal olarak; bir gemi yapmayı düşünüyorsak gemiyi yapıp yüzdürdüğümüz zaman başlangıçtaki arzumuzun yerine gelmiş olduğunu görürüz. Böylece murat hâsıl olmuş olur.

Allah'ımızın velâyet arzusunun hatmi de Hatmül Velâyet ile tamamlanmış olmaktadır ki, Allah'ın kendi arzusunun temaşa edilmesidir.

Dünya yaşamına bakıldığı zaman geleceğin hiçbir zaman bilinmediği görülmektedir. Her isim kemalat bularak Allah'ın programı ile Hakka döner. Bu, Allah'ın zâtî arzusudur. İsimler kemalat bulduktan sonra ilâhî âlemde nasıl bir tatbikat göreceğini ise Hüve bilir.

Şûrâ sûresi 28. âyetinde;

**"Ve huvellezî yunezzilul gayse min ba'di mâ kanetû ve yenşuru rahmeteh, ve huvel velîyyul hamîd"**

**"Hüve'dir ki, onlar umutlarını kestikten sonra (ilâhî feyzini-Gavsiyyeti) indirir ve HU'nun rahmetini neşreder. Hüve'dir, el-Veli, el-Hamid."** buyrulmaktadır.

Bu yolda insanları terakki ettiren tevazu ve rızadır.

Velâyet, Allah'ın arzu ve nizamı içinde bir velide yetişmektir. Kişi kendi kendine **"ben veliyim"** diyemez, ama Allah'a olan aşkını ve muhabbetini anlatır. Herkes onu veli olarak bilir; doğrudur, ama ona velâyetini veren Allah'ın **"sen velimsin"** buyurması tasdik etmesi gerekir.

Veli, varidatını anlatır. Varidat gönüldeki yankıdır. Varidatı yoksa o kişi veliyim diyemez. Çünkü veli kim olduğunu bilir. Velâyet bir yetişme meselesidir.

Bu dünyada Allah'ı birçok isimle bilmek mümkün iken Hüve'nin ilâhî âlemde de namütenahi isimleri olabilir. Velâyetin bakışında Allah ile görmek vardır. Zahir kişiler ise varlıkları Allah'tan ayrı olarak değerlendirmektedirler.

Velâyet yolunda olanlar Allah'tan ilham alırlar. Böylece yaratanından haber almış olurlar; kendi asliyetlerinden haberdar olurlar. Onların içlerindeki tereddüdü Allah kaldırmıştır.

Geçmiş peygamberler insanları bir mabuda tapmaya davet ettiler. Peygamberimiz ile bu davetin hususiyeti açılmıştır. Peygamberimiz Allah ile kul arasındaki ilâhî nizam ve hususiyeti anlatmıştır. Çünkü Deryayı Nuru Muhammed kendisidir. Peygamberimizden sonra gelen velâyet bu ilâhî nizamın hususiyetini ceste ceste açtılar ve anlattılar. Onun için Peygamberimizin ve O'nun velilerinin geçmiş ile karşılaştırılması dahi mümkün değildir. Zaten geçmiş peygamberler Hz. Muhammed'i (s.a.v) müjdelemişlerdir.

Her peygamber kendi kavimlerine irsal olunmuştur. Hz. Peygamberimiz ise âlemlere rahmet olarak irsal olunmuştur. Hamdiyyet "**Muhammed**" (s.a.v) ismi ile tamamlanmıştır. Hz. Muhammed'in (s.a.v) evliyasını O'nun makamına göre değerlendirmek icap etmektedir.

Geçmiş nübüvvette, insanların peygamberlere biat etmesi, onlardaki velâyete biat etmesidir. Mekke fethe edildiği zaman bütün putlar parçalandı, ancak Beyt-i Şerif'in içinde büyük bir put vardı ki, taştan yapılmıştı, o kaldı. O putu zincirler ve çiviler ile tavana ve duvara bağlamışlardı.

Resûlullah Kâbe-i Şerif'e geldi. Hz. İmam-ı Ali'yi çağırıp buyurdu ki; **'Ya Ali!, Benim omuzum üzerine çık, bu putun bendlerini yerinden kopar.'** Hz. İmam-ı Ali; **'Ya Resûlullah, ben kim olayım ki, ayağımı mübarek omuzunuz üzerine koyayım. Buyrun siz benim omuzum üzerine basın'** buyurdu. Resûlullah; **'Ya Ali, sen benim gayret ve hamiyyet, nübüvvet ve risalet yükümü çekecek kuvvet ve takati bulamazsın'** buyurdu. Sonra, emr-i şerifleri ile Resûlullahın mübarek omuzuna basıp, o putu bütün zincirleri, çivileri ve bendleri ile o yerden ayırıp, attı.

Bu olaya nübüvvet ve velâyet açısından bakmak lazımdır. Peygamberimizde hem nübüvvetin hem de velâyetin asliyeti mevcuttur. Hz. İmam-ı Ali de peygamberimizin vücudu ilâhîyesindendir. Bütün olaylarda Peygamberimiz ile Hz. İmam-ı Ali arasında tam bir birlik ve beraberlik vardır.

Bu olayda velâyetin nübüvvetten intişar ederek devam edeceğine işaret edilmektedir. Peygamberimizden

evvelki devirlerde nübüvvet açık velâyet ise gizli idi. Peygamberimizden sonra ise nübüvvet gizli ancak velâyet açık olarak devam etmiştir.

Bu olay aynı zamanda velâyetin Hz. Ali Efendimizden yürüyeceğini de işaret etmektedir. Nübüvvet ve velâyet sırlarına sahip olan peygamberimiz putların, yani mekrin yıkılması vazifesini Hz. İmam-ı Ali'ye, yani velâyetle vermekle velâyet hususiyetine ne kadar önem verdiğini de göstermiş olmaktadır.

Putları kırmakla vazifelendirilen Hz. İmam-ı Ali Efendimizin kılıcı Zülfikar, ilm-i ilâhiyi işaret eder. Velâyet ilmi Zülfikar gibidir. Zülfikar iki taraflı kesmektedir. Yani hem dünyevi hem de manevî (uhrevî) tatbikatı remz etmektedir. Onun için dergâhlardaki ilmin tatbikatı vardır. Manevi yetişme ilim ve tatbikat ile olmaktadır.

Hz. Mevlâna Hz. İmam-ı Ali ile ilgili olarak şöyle buyurmuşlardır: "**O bütün peygamberlerin sırrında idi. Cenâb-ı Mustafa -"Benimle açıkça bereber bulundu" dedi**" (Mevlâna'nın dilinden Hz. Ali ("Naat-ı Ali"))

Bu beyan sırr-ı velâyeti işaret etmektedir.

**PEYGAMBER EFENDİMİZDEN SONRA ZUHUR  
EDEN VELÂYET NOKTALARINDAKİ TATBİKATIN  
HUSUSİYETLERİ**

Peygamber Efendimizden önceki zamanlardaki velâyet ile ondan sonraki zamandaki velâyet karşılaştırılmıştır. Yani geçmiş peygamberlerdeki velâyet mi yoksa Hz. Muhammed'den (s.a.v) sonra zuhur etmiş velâyet mi üstündür konusu incelenmiştir. Peygamber Efendimiz; **"Benim evliyam benî İsrail peygamberleri mesa-besindedir"** (Suyuti ed-Dürer, Hadis No: 294.) buyurmaktadır. Peygamber Efendimizden evvel gelen Peygamberlerde velâyet gizliydi. Peygamber Efendimizden sonra gelen velâyette nübüvvet gizli, velâyet aşikârdır. Ama Peygamber Efendimizde nübüvvet hatmolduğuna ve '**İsra**' tatbikatında bütün geçmiş peygamberlere kendisi imam olarak namaz kıldırıldığına göre Peygamberimizdeki velâyetin, geçmiş ile kıyası kabil olmasa gerekir.

Peygamberimizden sonraki velâyette zuhur eden ve gizli olan nübüvvet (nebilik) de geçmiş nübüvvet anlayışından çok farklı bir durum arz eder. Bugünkü nübüvvet anlayışı ve tatbikatı bambaşkadır.

Velâyet, zâtîyet-i ilâhîyeyi ilgilendiren bir husustur. Dikkat edilirse ilk günden beri Rabbimiz kendisini makam-ı velâyet ile bildirmiştir ki, Efendimize kadar gelen ilâhî velâyet makamları kendilerinin aynı zamanda

makam-ı nübüvetten peygamberler olduğunu bildirmişlerdir. Asıl mühim olan işte bu idrakte olabilmektir.

Geçmiş nebilerin nübüvveti sadece kendi kavimleri ile sınırlıdır. Onlarda sıfatîyet söz konusu idi. Peygamberimizin evliyasında ise; "**İnnehu alimün bizatissudur / Kalblerde dolaşan ilâhî sır**" ayana gelmiştir. Yani o gönüllerde Allah'ın tatbikatı bu sır ile olmaktadır. Peygamber Efendimizden sonra gelen velâyetteki nübüvvet Peygamber Efendimize racidir. Onun için nübüvvet gizlidir. Yani Allah'ın mahfiyyette tuttuğu, ama yine Allah'ın tatbikat yaptığı bir nübüvvettir.

Velâyet için millet, mezhep, ayrımcılık yoktur. Velâyette Allah'ın yarattığı bütün varlıklar bir bütün olarak değerlendirilir. Onun için velâyet sadece peygamberimizin buyruklarını kabul ediyor, daha sonraki din yorumcularının mezhep anlayışlarını zamanımız için geçerli bulmuyor. Çünkü mezhepler insanların dünyevî hasletlerini esas alarak dini değerlendirmişlerdir. Velâyet ise insan varlığının asliyyet-i ilâhîyesine göre değerlendirme yapmakta ve anlatmaktadır.

Velâyetin tespiti Allah'a aittir. Manevî literatürde velâyetin mi yoksa nübüvvetin mi üstün olduğu hakkında tartışmalar vardır. Bir kısma göre velâyet nübüvvetten üstündür. diğeri bir kısma göre ise nübüvvet velâyetten üstündür. Diğeri bir kısım da nübüvvetin velâyeti

kendisinde nübüvvet olmayan velâyetten üstündür şeklinde te'viller getirmişlerdir. Fakat bu tartışmalar vuzuha kavuşmamıştır.

Velâyet tamamen Allah'a aittir. Bu makamı ve değerlendirmeyi Allah yapar. Ona müdahale makbul olmaz ve mümkün de değildir. Yakınlık bulmuş gönüllerin daha evvelki velâyet makamlarını ziyaretlerinde aldıkları ilham ancak kendi zamanlarının insanının (Sahibuz Zaman) isminin zuhur etmesidir.

Manevî şahsiyetleri ileri-geri şeklinde değerlendirmeler yapmak insanları nifaka götürecek bir düşünce tarzıdır. Allah'ın çok ileri ferdiyyet lütfettiği gönüller de vardır ve fakat onlar kendilerini izhar ederlerse bilinebilirler. İnsanda manevî terakki, zamanın velâyet gönlünü tasdik iledir.

Peygamberlerdeki velâyet mi yoksa evliyalardaki velâyet mi yüksektir? Sorusuna şöyle cevap verilir: Bir kere '**yükseklik**' konusu Allah'a göredir. Onun tartışılması uygun olmaz.

Allah yakınlık verdiği gönlü yetiştirir. Bu demektir ki önce veli olunur, sonra halka döner. Bu da nübüvvet'tir. Peygamberler velâyetin idrakinin anlatımı olarak nübüvveti tatbik ederler. Peygamberimiz bütün peygamberlere imam olmuştur. Ayrıca Peygamberimiz; "**Benim ev-**

**liyam beni İsrail peygamberleri mesabesindedir"** buyurmuşlardır. O halde Peygamberimiz ile devir tamam olmuştur. Allah dininin en yüksek idraki Peygamberimiz iledir. Peygamberimizden sonra zuhur eden veliler Allah'ın Peygamberimizdeki kemalatı ile arif olmuşlardır. Bunlar nazar-ı itibara alınırsa en yüksek idrak ve anlayışın Peygamberimiz ve O'nun evliyası ile olduğunun anlaşılması lazım gelir.

Peygamberimizin evliyası kıyamete kadar baki olduğuna göre, O'nun velâyet irfanı devamdadır demektir.

Peygamberimizden sonra görünmüş olan velâyet de davet yapmıştır. Ancak hiç biri "**Peygamberim**" buyurmamıştır. Çünkü zaten ilim, bilgi, davet hepsi Peygamberimize aittir.

Rivayet edilmiştir ki; Miraç sırasında Hz. Abdülkadir Geylânî âlem-i latiften koşup geldi. Boynunu Fahr-i Kâinatın ayağının altına koydu. Kâinatın Efendisi Sultanımız buyurdu ki; "**Velilerimin boynu da senin kademim altında olsun**" ve öyle oldu...

Hz. Pirimizin "**Kademim tek mil evliyanın boynu üzerindedir**" beyanı Hz. İmam-ı Ali'den yürüyen ilâhi ilmin Hz. Pirimizden intişar edeceğini işaret etmektedir.

Hz.Abdülkadir Geylani Sultanımız, Gavsıyyetin hatim noktasıdır. Hatim bir makamın en yüksek noktasını ifade eder. Hz.Pirimiz; "**Kademim tekmi evliyanın boynu üzerindedir**" buyurmakla "**Gavsıyyetin**" tekmi evliyanın üzerinde bir makam olduğunu da ifade etmektedir.

Umumi velâyetin dünya üzerinde tatbikatı vardır. Ancak "**Gavsıyyet**" âlemlerdeki tatbikatı da işaret eder. Bu noktada Hz.Pirimiz "**Reis-ü'l Mürşidîn**" sırlarını açmaktadır.

Tarikatlar ve dergâhlar Hz.Pirimiz ile kurumsallaşmıştır. İlâhî feyz **Gavsıyyet** ile yayılmıştır. Umumi teâmüle göre farklı tariklerden meşayih toplansa başkanlığı Kadiri şeyhi yapar. Allah'ın isimleri bu mübarek gönüllerde kemalat bulmuştur. Onlar Allah'ın isimlerinin mümessil noktalarıdır.

Peki, Allah velâyet isimlerinin kemalat bulmasını neden istedi? Yarın ahirette bu isimler tekrar faaliyette-dirler. Onların faaliyette olmaları için kemal bulmaları lazımdır. Neden Hatmül Velâyet ile kemal bulmaları istendi? Onlar Deryayı Nuru Muhammed'deki Hatmül Velâyet ile kemal bulacaklar ki, diğer âlemlerde de devam edebilsinler.

Yeryüzü tatbikatında olan birçok isimler kaybolup

gidecektir. Çünkü onlar Deryayı Nuru Muhammed'deki Hatmül Velâyet ile kemal bulmamışlardır.

Ahzâb sûresi 72. âyetinde;

**"İnna aradne'l emanete ale's semavati ve'l ar-  
dı ve'l cibali feebe'ne en yahmilneha ve eş-  
fakne minha ve hamelehe'l insanü innehu ka-  
ne zalumen cehulen"**

**"Muhakkak ki biz emaneti semavata ve arza  
ve dağlara arz eyledik ama onu yüklenmek-  
ten imtina' ettiler ve onlar endişe ettiler. Ve  
'el İnsan' onu yüklendi. Muhakkak ki 'O' za-  
lumdur, cehuldür"** buyrulmaktadır.

Bu âyette geçen '**cehul**' (cahillik) ve '**zalum**' (za-  
limlik) kelimelerini sadece zahir anlamları ile değerlen-  
dirmek eksiklik olur.

İnsanın azamet-i ilâhîyeyi idrak etmesi mümkün değildir. Bu mümkün olamayış "**cehül**" noktasıdır. Aza-  
met-i ilâhîye'yi bir insanın kendi başına öğrenmesi de mümkün değildir. Ancak bir insanın öğretmesiyle bir nebze bilebilir. O öğretmeyi Allah'ımız kendi arzu ettiği bir gönülle yapar ve kendisini bildirdiği kadar bilinebilir.

Hz. Pirimizin Risalet-i Gavsîyye adlı eserinde "**Ey**

**gavs, ilmin ilmi cehuldür**" beyanı vardır. Yani ilimde zirveye varan âlim kişi Allah'ın namütenahiliğini ve azamet-i ilâhîyesini idrak edince kendindeki ilmin bir hiç mesabesinde olduğunu ve Hakka karşı ebedi cahil olduğunu anlar. İşte âyetteki cehullük bu makamdaki gönlün vardığı idraki işaret etse gerekir. Allah'ı O'nun istediği gibi tanımamakta ısrar ise zalimlikler.

Bugün velâyet Hz. Muhammed'in (s.a.v) meşrebi ile yürümektedir. Din anlayışı bu anlayışta olursa doğrudur. Ulema-i rüsûm imanı, dinin şekli tatbikatı ile ölçmektedir. İbadetler zaten imanı ikrar içindir. Ancak; **"Hiç bilenlerle bilmeyenler müsavi olur mu?"** buyrulmaktadır. Velâyet anlayışında çok ileri olmak, ilim ve bilgi ile tatbikat yapmakla olur. Şüphesiz o da Allah'ın bildirmesi ve lütfu ile.

Mülk sûresi 3. âyetinde;

**"Ellezî halaka seb'a semâvâtın tibâkâ, mâ terâ fî halkır rahmâni min tefâvut, ferciil basara hel terâ min futûr"**

**"(O'dur) yedi semavatı tabakalar halinde halk eden. Göremezsın Rahman'ın halk edişinde bir eksiklik. Artık rücû ettir basarı. Görüyor musun bir çatlak (kusur)"** buyrulmaktadır.

Asıl olan insandır. Allah insan varlığını Musavvir’inde arzu buyurdu. Henüz Esfele Safilin (kozmetik âlem) yaratılmamıştı. Allah insanı yarattı ve kendi hususiyetlerinden '**yedi nefis merhalesi**' lütfetti. Ve; "**Siz bu nefis makamlarından geçerseniz bana ulaşabilirsiniz**" buyurdu.

Esfele Safilin’den insanın terakki ederek Allah'a yaklaşma tecrübesine nazire olarak da semavat yedi tabaka olarak yaratılmıştır. İnsan bu yedi mertebeyi idrak ile bir güzellik kazandığı zaman ilâhî âleme intikal etmesi için, daha ileri yaratılışta (ahiret âleminde) bir vücûd alması için, bu madde (cesed) âleminden soyutlanması icap etmektedir.

İnsan kendisindeki nefsi makbul bir noktaya getirmesi için, ruha tâbi kılması ve bir ahenge gelmesi icap etmektedir. Dergâhlarda zikir devranlarında yedi nefis makamı için zikredilen esma böylelikle birbiri ile ahenk haline gelmektedir. Bu gayretler Allah’a lâayık kul olmak içindir.

Esfele Safilin denilen bu madde âleminde milyarlarca ışık yılı uzaklıklar söz konusudur. Ancak bu büyüklük idrak dışı olmasına rağmen yine de madde ile sınırlıdır.

İlâhî âlemde kişiyeye, o âlemin şartlarına göre ruh

aynı kalmak üzere yeni bir vücûd lütfedileceği bildirilmiştir. İlâhî âlemde Allah bütün varlıkları kendisinde toplayacak ve daha sonra arzuyu ilâhîsi olan kullarına onlara lütfedeceği makamlara göre yeni bir vücud lütfedecektir.

Esfele Safilin ruhun tekâmülü için bir araçtır. Peki, bundaki murat nedir? Bu tekâmülden Allah'ımızın murad-ı ilâhîyesi olan Musavvir'inde tasavvur ettiği isimlerin kendi mazhariyetlerinin meydana çıkmasıdır. Tekâmülde en büyük merhale velâyettir. Velâyette terakki eden tekâmül eder. Velâyette tekâmül edenlerin hali Hüve'ye aittir. Onlar için artık hesap-kitap tatbikatı söz konusu değildir. Hatmül Velâyet sırrı bu hususları açıklayacak izah edecektir.

Enâm sûresi 34. âyetinde;

**"... Ve lekad caeke min nebeilmürseline"**

**"...Ve andolsun sana mürsellerin haberleri gelmiştir."** buyrulmaktadır.

Kehf sûresi 13. âyetinde Ashab-ı Kehf ile ilgili olarak ise;

**"Nahnü nekussu aleyke nebeehüm bilhakkı"**

**"Biz, sana onların haberlerini "*Hakk*" ile kıs-sa eyliyoruz."** buyrulmaktadır.

Kur'an'da geçmiş peygamberlerin kıssaları en doğ-ru anlatımdır. Çünkü Allah'ımız o gönüllerde nasıl gö-ründüyse onu anlatmaktadır. O halde zamanın velisi de Peygamberimize atfedilen hadisler hakkında ravi zincirine bakarak değil de Allah'tan aldığı ilham ile; **"Hz. Muhammed (s.a.v) böyle buyurmuştur"** der.

Zannediliyor mu ki hakikati bulmuş olan o veli ha-kikate uymayan bir söz söylesin? Söylediği anda; **"*hayr-ül makirin*"** zuhur eder. Rabbim onu reddeder ve **"Onu sil; öyle söyleme, böyle söyle!"** buyurur. Doğruyu söylediği zaman da **"*es selâm*"** ilhamını alır.

Allah'ın Kur'an'da açmış olduğu hususiyetler Hüve'nin varlıklar üzerindeki tatbikatını anlatan âyetler-dir. Bu hususu da bizzat kendisinin açıldığı velâyet nok-taları ile tatbikata koyduğu anlaşılmaktadır.

Bütün bu tatbikatlar velâyet noktasında Allah'ın arzu ve tatbikatının işlenmesini anlatır. Bu nokta halkı cezbeder, yani velâyetin Allah'a olan merbudiyetini ve tabiyetini esas almaz da biz bu kudreti madde olarak na-sıl kullanırız diye düşünür.

Hüve zattır; nübüvvet Allah ismine tâbidir; velâyet Hüve'ye tâbidir.

Hz. Muhammed (s.a.v) Hatemen Nübüvvet olarak Allah ismini zikretti **“Allah'a ibadet ediniz”** buyurdu. Hatmül Velâyet, velâyet icabı Hüve'yi zikreder, bugüne kadar mahfi olan Hüve hususiyetini açar.

Hüve noktası yanlış reddetmez; doğrultur düzeltir; ondaki rahmeti görür; yanlıştan doğruyu çıkartır. Hüve konusu Allah'ın velâyet tatbikatının açılmasıdır. Zaten başlangıç velâyet ile başladı, kapanışın da velâyet ile olması umulur.

# KUR'AN-I KERÎM VE HADÎS-İ ŞERİFLERDE HATMÜL VELÂYET'İ İŞARET EDEN BEYANLAR

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

A'râf sûresi 196-197. âyetlerinde;

*"İnne veliyyiyallâhullezî nezzel el kitâbe ve huve yetevelles sâlihîn.Vellezîne ted'ûne min dûnihî lâ yestetîûne nasrakum ve lâ enfusehum yensurûn."*

**"Muhakkak ki benim velîm 'el Kitab'ı inzal eyleyen Allah'tır. Ve 'Hüve' salihleri kendisine velî edinir. Ve Hû'nun dûnundakine dua ettikleriniz, onlar ne size yardım etmeye güç yetirebilir ne de nefislerine yardım edebilirler."** buyrulmaktadır.

Bu âyetler velâyeti çok güzel anlatmaktadır. Âyetler Peygamberimizin; **"Size Allah'ın kitabını ve Ehl-i Beyt'imi bırakıyorum,"** hadisini işaret etmektedir. Her zamanın evliyası Ehl-i Beyt hususiyetinden görünmüşlerdir. Âyette Hû'nun görüldüğü gönül noktalarının dışındaki ilticaların geçerli olmadığı belirtilmektedir.

Enbiyâ sûresi 50. âyetinde;

**"Ve hâzâ zikrun mubârekun enzelnâhu, efe entum lehu munkirûn."**

**"Ve bu 'HÛ'ya inzal ettiğimiz bir zikr-i mübarektir. Artık sizler HÛ'yu inkâr mı ediyorsunuz?"** buyrulmaktadır.

Peygamber beyanları Hû'ya ait beyanlardır, itirazların kabul edilmediği görülmektedir.

Rûm sûresi 18. âyetinde;

**"Ve leहुल hamdu fîs semâvâtî vel ardı ve aşiyen ve hîne tuzhîrûn"**

**"Hamd Hû'nundur; semavatta da, arzda da, günün sonunda da (Hatmül Velâyet'e işaret) ve öğleye erdiğiniz vakit de (Hatmün Nübüvvet'e işaret)"** buyrulmaktadır.

Zâtîyetin ve velâyetin hitamı akşam ile temsil oluyor. Güneşin batmaya yakın olan zamanı da İnkılab-ı Kebir'e gelindiğine ve Hatmül Velâyet'in zuhuruna işaret eder. Hz. Fâtîme Validemizden bu vakitte duaların makbul olduğuna dair rivayet vardır.

Günün öğlen zamanı zâtîyetin en parlak zamanıdır. Hatmün Nübüvvet'e işaret edilmiştir. Allah'ı en yüksek seviyede idrak noktasına gelindiği zaman Hz. Muhammed (s.a.v) zamanı olup öğlen güneşi ile temsil olunmuştur.

En yüksek nokta ile Hüve sırrına işaret edilmiştir. Zeval vakti, Hüve'ye işarettir. Güneşin tam tepe noktasında namaz kılınmaz. O noktada tapan-tapılan hepsi kendisidir mânâsı da vardır.

Neml sûresi 93. âyetinde;

**"Ve kulil hamdu lillâhi seyurîkum âyâtihî fe ta'rifûnehâ, ve mâ rabbuke bi gâfilin ammâ ta'melûn"**

**"Elhamdülillah. Yakında HÛ'nun âyetlerini size gösterecek ve (onlara) arif olacaksınız,"de. Ve Rabbin amel edeceklerinizden gâfil değildir."** buyrulmaktadır.

**Âyetler Peygamberimizden sonra zuhur edecek velâyet gönüllerine işarettir.** O gönüller de, onlara uyanlar da O'nun kaydında mevcuttur. Allah kullarına rahmet için kulun amel defterini kayıt altına alıyor ve onları âriflerden kılıyor buyrulmaktadır.

Rûm sûresi 25. âyetinde;

**"Ve min âyâtihi en tekûmes semâu vel ardu bi emrih, summe izâ deâkum da'veten minel ar-dı izâ entum tahrucûn"**

**"Yine Hû'nun âyetlerindendir: Semavatın ve arzın Hû'nun emriyle (ayakta)durması, sonra sizi davet ettiğinde derhal arzdan huruc edersiniz."** buyrulmaktadır.

Hû'nun âyetleri ile veliler ve peygamberler işaret edilmiştir. Semavat ve arz Hû noktasının varlığı ile kaimdir. Hû'nun görüldüğü noktanın olmaması ise, ilâhî emir noktasının olmaması olur ki, alemler herc-ü merc olur.

Âlemlerde her tatbikat, Zamanın İnsanı olan Hû noktasının gönlünde zuhur eden Hatmül Velâyet arzusu iledir. Sur-u İsrâfil'e de talimatın, Hû noktası ile verileceği muhtelif âyetlerde işaret edilmiştir.

Rûm sûresi 27. âyetinde;

**"Ve huvellezî yebdeul halka summe yuîduhu, ve huve ehvenu aleyhi, ve lehul meselul a'lâ fîs semâvâti vel ard, ve huvel azîzul hakîm"**

**"Yaratmayı başlatan, sonra HU'yu iade ede-**

**cek olan HÜVE'dir; bu HÜVE'ye pek kolaydır. Semavatta ve arzda en yüce misal HU'nundur. HÜVE, Aziz ve Hakim olandır."** buyrulmaktadır.

Hüve varlıkları yaratmadan önce Musavvir'inde arzu buyurmuştur. Hüve'nin görüldüğü nokta Hüve'yi anlatıyorsa, Hüve'nin görüldüğü noktada Hatmül Velâyet sırrı açılmış ve tamama ermişse, bütün bunları yeni bir hususiyet olarak değerlendirmek yani "**İnkılab-ı Kebir**" olarak görmek lazımdır.

**El-İnsan** noktası en yüce misaldir. O, Hüve'nin görüldüğü noktadır ve o gönülden her güzellik yayılmaktadır.

Hüve'nin açıldığı gönlün hususiyetleri, '**El-Aziz**' , '**El-Hakim**' sıfatları ile Zamanın İnsanı noktası tarif edilmektedir.

Maide sûresi 3. âyetinde;

**"...Elyevme ekmeltü leküm diyneküm ve etmemtû aleyküm nı'metiy ve redıytü lekümül'islâme diynen..."**

**"...Sizler için dininizi ikmal ettim ve üzerinize nimetimi tamam ettim. Ve sizler için din olarak İslâm'a razı oldum..."** buyrulmaktadır.

**‘Dini ikmal’**; nübüvvetin tamamlanmasıdır. İnsanların koydukları kurallar dünyevîdir. Din ise Allah'ın yaratmış olduğu insanlardan istediği kulluk idraki-  
dir. Allah, dinini Hz.Muhammed (s.a.v) ile tamamlamıştır. Diğerleri din değil dünyevî kanunlardır.

Bütün peygamberler Efendimize gelinceye kadar Allah dinini anlatmışlardır. Ancak Peygamberimizin zuhuru ile Allah'ımız geçmiş anlatımları mer'iyetten kaldırmıştır.

**‘Nimetin tamamlanması’**; Allah'ın bildirmesi ile din ve velâyet-i hususiyenin tamamlanmasıdır. Nitekim nübüvvet ve din Allah'ın Peygamberimize bildirdikleri ile tamam olmuştur.

Burada manevî olarak tamamlanan hususlar Efendimiz ile nübüvvetin, risaletin ve vesile (ilâhî rehber) sırrının tamamlanması ve velâyet-i ilâhîyenin hakikat-i ilâhîyesinden haber verilmesidir. Efendimiz ile lütfedilmiş olan Hatmül Velâyet sırrı ile de velâyetin hitam bulmasıdır. İşte Sevgili Peygamberimiz ile lütfedilmiş olan bu sırların tamamlanması, bütün âlemlerin yeni bir hâle tebeddül edeceğinin işaretidir.

Rabbimiz Sevgili Efendimiz ile bildirmiş olduğu bu ilâhî hususiyetleri kendisinin yolundan zuhur eden veliler ile bildirmiş ve nihaî olarak Hatmül Velâyet tecellisi ile velâyeti tamamlayacağına işaret etmiştir.

Bu âyetlerdeki arzu nedir?

Allah, Deryayı Nuru Muhammed ismi ile programını tatbik etti. Bu tatbikatın ismi Deryayı Nuru Muhammed'dir. Sonra da Deryayı Nuru Muhammed ismine en ekmel ve mükemmel mümessil noktayı zahir kıldı ki, Mekke'de zuhur eden Hz. Muhammed'dir. (s.a.v) Böylelikle Allah; **"Benim arzum budur,"** buyurdu. Bu, Allah'ın dünyadaki nübüvvet arzusunun hitama ermesidir. Allah'ımız; **"Deryayı Nuru Muhammed ile arzumu tamam ettim. Ancak Deryayı Nuru Muhammed'deki arzularımın bu tatbikatı devam edecektir"** buyurmaktadır. Bu, velâyete işaretir ki, Hatmül Velâyet ile de bunları açmaktadır. Deryayı Nuru Muhammed'deki sonsuz görünme sırları da Hatmül Velâyet ile devam etmektedir. Deryayı Nuru Muhammed'deki velâyet isimleri de Peygamberimize muzaf olarak görünmüştür. Yani evliyayı kiram O'ndan görünmelerdir.

Buruc sûresi 13-16. âyetlerinde;

**"İnnehu huve yubdiu ve yuîd. Ve huvel gafûrul vedûd. Zul arşil mecîd. Fa'âmun limâ yurîd"**

**"Hüve'dir mübdî (başlangıçta yaratan) ve muîd (iade eden). Hüve'dir el-Ğafur (çok bağışlayan), el-Vedud (çok seven). (Hüve'dir)**

**Arş'ın sahibi, el-Mecid (yüce).(Hüve) Dilediğini yapandır."** buyrulmaktadır.

Hatmül Velâyet Hüve'ye tâbidir. Kur'an'ın bu beyanı Hatmül Velâyet'i de işaret etmektedir. Allah'ımızın Musavvir'indeki velâyet arzusundaki aşkın ismi Vedud'dur. Bütün varlıklar Allah'ındır ve Hüve'ye tâbidir. Hüve kendini bir gönülde açtıktan sonra bütün varlıklar o gönle tâbi olurlar.

Maide sûresi 55. âyetinde;

***"İnnemâ veliyyukumullâhu ve resûluhu vellezîne âmenullezîne yukîmûnes salâte ve yu'tûnez zekâte ve hum râkîûn"***

**"Sizin veliniz, Allah'tır ve HÛ'nun Resûludur ve iman etmiş olanlardır ki namaza devam ederler ve rûkû' halinde (boyun eğerek) zekâtı verirler."** buyrulmaktadır.

Bu âyetin Hz.İmam-ı Ali hakkında nazil olduğu rivayeti vardır. Hz.İmam-ı Ali "**Şah-ı Velâyet**"tir. Velâyet Hz.İmam-ı Ali'den yürümüştür. Ancak bu âyet sadece Hz.İmam-ı Ali'ye isnad edilirse ondan sonra evliya yoktur gibi bir mânâ ortaya çıkar. Hâlbuki Allah hiçbir zamanı boş bırakmamıştır. Bu âyet her zamanda zuhur eden velâyeti, yani Hatmül Velâyet sırrını işaret etmektedir.

Maide sûresi 56. âyetinde;

**"Ve men yetevellallâhe ve resûlehu vellezîne  
âmenû fe inne hızbellâhi humul gâlibûn"**

**"Kim Allah'ı, HU'nun Resûlünü ve iman  
edenleri dost edinirse (bilsin ki) galip  
olanlar şüphesiz Allah'ın tarafını tutanlar-  
dır. (Hizbullah)"**

Sevgi, imanı şuurlandıran bir konudur. Karşılıksız sevgi Allah'a imanı remzeder. Kur'an'ın tarifi ile "**Hizbullah**" olanlar, yani Allah ehli olanlar, Allah'ı hiçbir karşılık beklemeden severler. Bütün varlıkları da Allah'a olan sevgilerinden dolayı hoş görürler. Allah dostlarını dost edinenler Hizbullahtır.

Ra'd sûresi 7. âyetinde;

**"...İnnemâ ente munzirun ve li kulli kavmin  
hâd (hâdin)."**

**"...Sen ancak bir uyarıcısın, her topluluk  
(kavim) için bir hidayet rehberi vardır"**

Bir mânâsı da;

**"Sen, ancak bir uyarıcısın ve her topluluk**

**(kavim) için bir hidayet rehberisin"** buyrulmaktadır.

Bu âyet her toplulukta bir uyarıcının olduğunu yani velâyeti işaret eder. Her rehber Hz.Muhammed'e (s.a.v) muzaftır. Her veli, Deryayı Nuru Muhammed'den görünmektedir.

Her topluluğun bir hidayet rehberi vardır ve o gönüllerden görünenin, tatbikat yapanın Deryayı Nuru Muhammed olduğunu işaret eden bir âyettir. Nitekim **"Size Ehl-i Beyt'imi vasiyet ediyorum (Sekaleyn hadisi)"** hadis-i şerifi sırr-ı Ehl-i Beyt gönüllerinden görünenin Deryayı Nuru Muhammed olduğunu işaret etmektedir.

Enes bin Mâlik (r.a) den rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır: **"Ümmetim yağmura benzer. Evvelkiler mi daha hayırlıdır, sonrakiler mi daha hayırlıdır bilinmez."** (Tirmizî)

Sevgili Efendimiz kabristana gelip: **"Ey mümin cemaatin diyârı! Size selâm olsun. İnşallah biz de size katılacağız. Kardeşlerimizi görmüş olsaydık ne kadar sevinirdim."** buyurdu. Ashâb-ı Kiram: **"Yâ Resûlullah! Biz senin kardeşlerin değil miyiz?"** dediklerinde: **"Siz benim ashâbımsınız. İhvanımız ise, henüz gelmemiş olanlardır."** buyurdu.

**"Henüz gelmemiş olan ümmetinizi nasıl tanıyacaksınız yâ Resûlullah?"** diye sorulduğunda ise şöyle cevap verdi: **"Bir kimsenin; alını ak ve ayakları sekili bir atı olsa, tamamen siyah ve hiç alacası olmayan at sürüsü arasında kendi atını bilemez mi?"**

**"Elbette bilir yâ Resûlullah!"**

**"Kardeşlerimiz de yüzleri, el ve ayakları abdest nuru ile parlak olarak geleceklerdir. Ben de Havz'ın başında onları bekleyeceğim."** (Makam-ı Mahmud) (Müslim. 249)

Allah'ın Hatmül Velâyet arzusu tamamlanınca **"Makam-ı Mahmud"** kemalatı tamamlanmış olacaktır. Onun için Sırr-ı Hatmül Velâyet gönlünde **"Makam-ı Mahmud"** ilhamı zuhur eder.

Enes bin Mâlik (r.a) den rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır: **"Müslümanlık garip olarak başladı, başladığı gibi garip olarak avdet edecektir. Ne mutlu o gariplere!"** (Müslim)

**"Garipler kimdir?"** diye sorulduğunda şöyle buyurmuşlardır: **"Garipler o kimselerdir ki, halk tarafından bozulmuş olan sünnetimi ıslah ederler, öldürülmüş olan sünnetimi de ihyâ ederler."** (Tirmizî)

Resûlullah (s.a.v) Efendimiz diğer bir hadis-i şerif'lerinde ise: "**Garipler sayıları pek az olan sâlih kişilerdir. Bu kişiler sâlih olmayan bir topluluk içinde yaşarlar. Yaşadıkları bu topluluk içinde kendilerini seven az, buğz eden ise çoktur.**" buyurmuşlardır. (Ahmed bin Hanbel)

Yine bir hadis-i şerifte; "**Ümmetim fesada düştüğü bir zamanda Sünnet-i seniyyeme sarılanlara yüz şehid sevabı vardır.**" (Beyhakî) buyrulmuştur.

Ebu Ümâme (r.a) den rivâyet edilen bir hadis-i şerif'te ise şöyle buyrulmaktadır: "**Bir takım fitneler olacaktır. Kişi o fitnelerde mümin olarak sabahlayacak ve kâfir olarak akşamlayacaktır. Ancak Allah'ın, ilim ile (kalbini) ihyâ ettiği kimseler (bu tehlikeden) müstesnâdır.**" (İbn-i Mâce: 3954)

Resûlullah (s.a.v) Efendimiz bir defasında: "**Allah'ın rahmeti benim vekillerimin üzerine olsun!**" buyurmuşlar. "**Senin vekillerin kimlerdir yâ Resûlullâh!**" diye sorulduğunda ise: "**Benim sünnetimi ihyâ eden ve Allah'ın kullarına öğreten kimselerdir.**" cevabını vermişlerdir. (İbn-i Abdil-Berr)

Senedleri Taberi'de yer almış olduğu üzere Saîd b. Cübeyr'den rivayet olunmuştur ki, Resûlullah'a, evliyaulahın kimler olduğu sorulmuş, o da şöyle buyurmuştur:

**"Onlar öyle kimselerdir ki, görüldükleri zaman Allah hatırlanır."**

Ömer b. Hattap (r.a)'tan rivayet olunmuştur ki, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: **"Allah'ın kullarından bir takım insanlar vardır ki, enbiya değiller, şehidler de değiller, amma kıyamet gününde Allah katındaki makamlarından dolayı onlara ne biler ve şehidler imrenerek bakacaklardır."** **"Bunlar kimler? Ve ne gibi hayırlı ameller yapmışlardır? Bize bildir de biz de onlara sevgi ve yakınlık gösterelim, ya Resûlullah!"** dediler. Resûlullah: **"Bunlar bir kavimdir ki, aralarında ne akrabalık, ne de ticaret ve iş ilişkisi olmaksızın, Allah ruhu ile Allah'da sevişirler. Vallahi yüzleri bir nur ve kendileri de nurdan birer minber üzerindedirler. İnsanlar korktukları zaman bunlar korkmazlar, insanlar mahzun oldukları zaman bunlar hüzünlenmezler."** buyurdu, hemen bu âyeti okudu: **"Dikkat edin muhakkak ki evliyaullah... Ne korku vardır aleyhlerine ne de mahzun olurlar..."** (Yunûs 62)

*'Kur'an'da evliya yoktur'* diyenler için Kur'an'ın cevabıdır.

Hazret-i Ömer (r.a) anlatıyor: Bir gün Resûlullah (s.a.v) Efendimizle beraber oturuyorduk. Bir ara şöyle konuşuldu: **"Henüz erkeklerin sulblerinde olan bir**

**takım kimselerdir ki benden sonra gelecekler. Beni görmedikleri halde bana iman edecekler, beni tasdik edecekler. Kur'an okuyup içindekilerle amel edecekler. İşte iman edenler arasında en üstün imana sahip olanlar onlardır.”** (Ebu Ya'lâ - Heysemî)

Asım'ın naklettiğine göre Ali b. Hüseyin (İmam Zeynel Abidin) (a.s), tevhid hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: **“Şüphesiz Azze ve Celle ahir zamanda (Muteammikûn) dini derinliğine bilen bir topluluğun geleceğini biliyordu. Bu yüzden Allahû Teala “kul hüvallahü ehad” (İhlas) sûresi ile Hâdid sûresinin “ve hüve alîmun bizatissudûr” âyetine kadar olan ilk âyetlerini nazil buyurdu. O halde bundan gayrisini taleb eden şüphesiz helâk olmuştur.”** (Usul-i Kafi. c.1 s. 93. Tevhid kitabı. 3. hadis)

Bu beyan dini derinliğine bilen o topluluğun Hüve sırrından haberdar olduğunu gösterir. Çünkü hadiste zikredilen âyetler Hüve sırrını işaret etmektedir.

Ebu Hüreyre (r.a) den rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) Efendimiz; **"Öyle ilim var ki, gizlenmiş mücevherat gibidir."** (et-Terğîb, c.1, s.103) buyurmuşlardır.

Resûl-i Ekrem Efendimiz Mekke'nin fethi sonrasında, Allah'a karşı şükrünü ve hamdini daha da ziyâdeleş-

tirmişti. Hazret-i Âişe bunun sebebini sorunca Efendimiz: "**Rabbim bana ümmetimde bir alâmet göreceğimi, onu gördüğüm zaman bu zikri çokça yapmamı emretmişti. Ben o alâmeti gördüm.**" buyurmuştur. (Müslim)

Eğer onun bilinmesini isteseydi beyan ederdi. O'nun gizlide kaldığı bellidir. Sadece Peygamberin bilmesi gerekirdi.

## HÎTAM - I EVLÎYA HATMÜL VELÂYET

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hâtem-i veli'yi bildirmek ve tanıtmakla vazifeli kılınan ve bu hususta "**Hatmü'l-Evliyâ**" adı ile bir kitap dahi yazmış olan **Hakîm-i Tirmizî**, Hâtem-i Veli'nin terakkiyât ve tecelliyâtını, ilmini vâsıtasız olarak Hakk'tan aldığını ve diğer velilere nisbetle ayrı bir ferdî üstünlük taşıdığını beyan etmek üzere şöyle buyurmuşlardır:

**“Öyle veli vardır ki; makâmını aşar, ikinci mülkten üçüncü, oradan da dördüncü mülke erişir; bütün bunları aşarak, bu ismin verildiği mülke ulaşır. Hatta bütün bunları da aşıp, vahdâniyet (birlik) ve ferdiyet (teklik) mülkünde O'na ulaşan, isimlerden hazlarını alan kişi olur. Hazlarını Rabbinden alan odur. İşte o, velilerin seyidi (efendisi)dir. Rabb'inden verilen 'Hâtemü'l-Velâye' (velâyetin son velisi) onundur.”** (*Hatmü'l-evliyâ, sh: 334-335*)

**En gizli sır budur. Ferdiyet makamı, kulluk makamı burada olur. Hakk'a yakınlık makamı, Resûlullah Aleyhisselâm'a komşuluk makamı da burada olur. Gizlinin gizlisi bir sırdır bu. Bu yo-**

**lun en gizli kısmı budur. Mahlûka ait değildir, ancak Allah-u Teâlâ'nın dilemesiyle olur. Resûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimize tam vâris işte bu "Ferd-i kâmil"dir."**

**HZ. MUHYİDDİN-İ ÂRABÎ'NİN "HATEM"  
HAKKINDAKİ TECELLİ VE İLHAMLARI**

**"Allah-u Teâlâ bu Hâtem-i Velâyet'i ne bize, ne bizden evvelkilere nasip etmeyip, bu makâmı bizden saklamıştır." (Fütuhât-ı Mekkiye)**

Hz.Muhyiddin-i Ârabî'nin kitaplarında şöyle yazılmıştır:

**"Bu anda hafiften bir ses (Ey Muhyiddin, bu iş senin zannettiğin gibi değildir. Bu ancak ahir zamanda gelecek bir veliye ikram edilecektir.)**

Hz.Muhyiddin-i Arabi de bu hatif ve nida üzerine;  
**"Umurumu (işlerimi) Allah'a teslim ettim; bütün umurumu. Halîk ve mükevven ancak Allah'tır."**

Hz. Muhyiddin-i Arabi: **"Bütün basar ve basiretimi derhal âlem-i gaybe çevirdim, bu zâtın ismi ve makamını ve nereli olduğunu, anlamak istedim ise de, Cenâb- ı Hakk bu saydıklarımın hiç birisine beni muttali kılmadı ve hatta koku bile koklatmadı" buyurmuştur.**

Görülüyor ki mutasavvıfların Muhyiddin-i Arabi'yi Hatem-i Veli diye vasıflandırmaları doğru değildir. Hz. Muhyiddin-i Arabi çok büyük bir veli olmakla beraber bu hatemiyet nimeti başka bir zâta nasip olmuştur.

Hz. Muhyiddin-i Ârabî bu büyük keşfiyata rağmen **Berzahiyyun mektumun mektum (gizlinin gizlisi)** olan bu velinin ne ismini ne de makamını anlayıp bilememiştir.

Hatmül Velâyet konusu tasavvuf kitaplarında “**son veli**” olarak değerlendirilip, ifade edilmektedir. Son başka, Allah’ın Hatmül Velâyet tecellisi başka bir konudur. Bizler Hatmül Velâyet’in tecelliyatındaki hususiyeti anlatmaya çalışıyoruz, onlar son veli olarak bir şahıs arıyorlar.

Onlar makamları icabı son veliyi, yani bir kişiyi düşünmüşlerdir. Ancak bunu Allah’ın Hatmül Velâyet tecellisi olarak dikkate almak icap eder. Nasıl ki Hz. Muhammed (s.a.v) Deryayı Nuru Muhammed mişkatin-den nübüvveti lütfediyorsa, evliya da Hüve’nin Hatmül Velâyet mişkatinden velâyet nurunu alırlar.

Allah’ımızın; “**Ben arzda bir halife kılacağım**” arzusu velâyettir. Nasıl ki bütün nübüvvet Hz. Muhammed (s.a.v) ismi altında toplanmıştır. Tekmil velâyet de Allah’ın Hatmül Velâyet ismi altında toplanmıştır. Yani

Allah'ın velâyet programının ismi Hatmül Velâyet'tir. Bu hakikatten haberdar olan evliyanın var olduğu muhakkaktır. Nitekim Hz. Muhyiddin-i Ârabî, Hakîm Tirmîzi; **"Evliya, velâyet nurunu Hatmül Veli mişkatinden alır"** buyurmuşlardır.

**Hitam**, son demektir. **Hatim**; bilmek, anlamak, idrak etmek demektir. Hatim isminde Allah'ın arzu buyurduğu isimler vardır. Bu isimlerin meydana gelmesi, icraat ve tatbikat bulması ile o isimler hatim olur.

Allah'ın hangi isimde ne arzusu var ise, o isimler suretler alarak meydana çıkmıştır. Allah'ın velâyet arzusundaki gönüllere **'evliya'** denmektedir.

Evliyanın hususiyeti; insanlara rehber olmak ve Allah'ın ilâhî nizamını Allah'ın arzusu olarak yerine getirmektir.

Evliya Allah'ın yakınlık verdiği ve Allah'ın arzusu-na uygun hareket eden, terakki eden, terakki ettiren ve insanlar için vazifelendirilmiş ilâhî gönül noktalarıdır. Aynı zamanda; **"Biz uyarıcılar göndermeden hiçbir karyeyi (yerleşim yeri) asla helak eylemeyiz"** (Şu-ara 208) âyetine uygun olarak Peygamberimizden sonra insanları ikaz vazifesini ihraz ederler.

Zuhur eden evliya daha evvel bu yolda yetişmiş

gönüllerde ahz-ı feyz ederek yetişmiş gönüllerdir. Tabiidir ki, bu ilâhî vazifeler Allah'ın ilâhî programında hitam bulduğu takdirde artık bir uyarıcı gelmeyecek anlamı çıkar. O zaman da dünya yaşamının nihayeti demektir. Bu bakımdan geçmiş evliya da dünyanın sonunun ve kıyametin başlangıcının '**Son Veli**'nin göçmesi ile olacağını kaydetmişlerdir.

**Asıl olan insan değil, Allah'tır.** Allah'ın tecelliyatını esas almak; kuldan Allah'a gitmek yerine Allah'tan kula gelip ifade etmek lazımdır. Velâyetin evvel ve sonra gelişi değil, Allah'ın tecelliyatını esas alarak mütalaa edilmesi icap eder.

Geçmiş âlimler "**Hatmül Evliya**" veya "**Hatemül Veli**" ismini kullanmışlardır. Hatmül Velâyet telaffuz edilmemiştir. **Hatmül Velâyet** Allah'ın bir ismi olarak dünyada ve aynı zamanda âlemlerde tatbikattadır. Âlemlerde namütenahi veli gönüller de görünmektedir. Diğer âlemlerde de velâyet tatbikatı yürümektedir.

**Hatmül Velâyet**, ilim ve irfan sahiplerinin geleceğini umdukları ve merakla bekledikleri ilâhî tatbikattır. Ancak onlar **Hatemül Evliya** olarak düşündükleri bir kişi beklediler. Halbuki Hatmül Velâyet Allah'ın âlemlere feyz verdiği hususiyettir. **Hatemül Evliya** diye düşünülürse; bir kişi var bütün feyzi o dağıtıyor anlamına gelir. Halbuki Hatmül Velâyet Allah'ın bu sırrı açtığı o gönül-

den yine kendisinin ilâhî feyzi namütenahi dağıtmasıdır. Hatmül Velâyet sırrı ile velâyetini kemale erdirmektedir.

**Hatemül Veli** denirse insanlar bu makamı kendilerine yakıştırıyor. Ancak Allah'ın velâyet arzusunun tamma ermesi Hatmül Velâyet ile icra olunacak bir tatbikattır.

Geçmiş velâyet gönüllerinin Hatmül Velâyet noktasının zuhuru ile ilgili bilgilerinde tam isabet olmadığı görülmektedir. Tam isabet Hatmül Velâyet sırrının zuhur ettiği gönül noktasından tefhim edilmektedir. Hatmül Velâyet konusu Allah'ın bu âlemler için arzu buyurduğu velâyet programının neticelenmesidir. Allah'ımız bu arzusunun âlemlerde ve dünyada telaffuz edilmesini arzu buyurmaktadır.

Allah'ımız bütün peygamber ve velilerinde kendi arzusunu izhar etmiştir. Hatmül Velâyet Allah'ın bütün velâyet arzularının toplamıdır.

Hüve'nin arzusu velâyettir. Maddiyat maneviyata tâbidir. Hüve'nin Hatmül Velâyet sırr-ı ilâhîyesi manevi olarak noktayı koymaktadır. Maddi olarak tatbikatın nasıl zuhur edeceği Hakkın arzusuna bağlıdır.

#### **ALLAH'IN İNSAN VARLIĞINDAKİ MURADI NEDİR?**

Allah'ın lütfetmiş olduğu her ismin bir kemalatı

vardır. Hatmül Velâyet isminin de kemalatının tamamlanması için bir “**insan**” olarak görünmesi icap etmektedir. İnsan varlıklar içinde en mütekâmil varlık olduğu için Hatmül Velâyet isminin insandan görünmesi gerekir.

Neden bir insanda görünmesi lazımdır? Çünkü Rabbimiz buyuruyor ki; ‘**Ben bütün varlıklarda görünüyorum. Ancak Benim tam bir tecelli olarak görünmem insandadır. Benim tecelli hakikatim insandır.**’

Allah’ın bütün esmâ-i ilâhîyesi ile görüldüğü nokta insandır. Hadis-i şerifte “**Allah insanı kendi suretinde yarattı**” buyrulmaktadır. İnsanın terakki edebilmesi için Allah’ın görüldüğü gönül noktasından ahz-ı feyz etmesi icap etmektedir.

Rabbimizdeki velâyet arzusunun isim ve mânâsı “**Hatmül Velâyet**” olarak düşünülmelidir. Nasıl ki, Allah’ımız peygamberlik arzusunu Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v) ile hatme erdirmiş, murat hâsıl olmuş ise velâyetin de Hatmül Velâyet ismi ile “**İnsan**”da tecelli edip görüldüğü hakikati meydana çıkar. Ancak velâyet tatbikatını, Allah’ın insanlarla olan bu arzuyu ilâhîsini sadece bu dünya ile kısıtlamak doğru olmaz. Dünya üzerinde mahfi gibi görünen bu durum ilâhî âlemde temaşa edilecektir.

Allah'ın bütün varlıklara ahz-ı feyz sunduğu gönül noktası peygamberler ve velilerdir ki, onlardaki velâyet hususiyeti Hatmül Velâyet'ten görünür. Onlar Hatmül Velâyet arzusunun ilâhî tecelli noktalarıdır, görünmeleri- dir. Ancak o görüldüğü noktalar için tam O'dur dene- mez, çünkü tammiyet Allah'a aittir. Rabbimizin O gönül- de görünmesi tamamdır ama görüldüğü noktanın ya- şantısı kulluktur.

Kulluk, o varlığın Allah'ın bir parçası olduğunun idrakidir. Burada "**İnsan Allah olamaz, ama Allah insandan görünür**" hakikati ortaya çıkmaktadır. Bu ba- kımdan görüldüğü noktaları asliyyet olarak değil de, velâyetin görüldüğü gönül noktaları olarak düşünmek lazımdır.

Âlemlerin başlangıcı insan iledir. Yani '**Allah**' '**Kul**' ilişkisini işaret eder. Bu velâyetin birinci konusu- dur.

Veli için Allah yakını denmiştir. Allah'ı en iyi tanı- yan ve anlatanlar velilerdir. Bu tarifler Allah ve kul var- lığı açısından- dir. Hatmül Velâyet ise yakınlığın ilerisin- de bir anlatımı tarif eder.

Kulluk da Allah'a aittir ve Allah'ın kul olarak gö- rünmesidir. İnsan denilen varlık Allah'ın bir parçasıdır. Allah, insan varlığı olarak da görünmüştür. Yaratan ile

yaratılan ayrı değildir. Yani Allah'ın kendisinden kendisine bir tatbikatı söz konusudur.

İnsan yaratılmıştır, asliyyet ise Hüve'dir.

Velâyetin asliyyet-i ilâhîyesi Hüve'nin kendisidir. Tecelliyatında arzu ettiği makam ile tecelli eder. Burada velâyet konusunun açılımı ve anlatımı hiç şüphesiz Şah-ı Velâyet Hz. İmam-ı Ali Efendimiz ile olmuştur. Velâyetin en yüksek kemalat noktasının idraki Hatmül Velâyet'tir ki, Hüve'ye aittir.

Hatmül Velâyet, geçmiş evliyanın kitaplarında '**Son Evliya**' yani şahıs olarak idrak edilmiştir. Hâlbuki insan var olduğu için velâyet var olmadı; velâyet Hüve'nin arzusu idi. O arzuyu insanda tecelli ettirdi.

Hız. Mehmed Ali Bey itirazda olan kişiler için; **"Bunlar ileri geri konuşuyor ama bir gün gelecek o zâtın ne olduğunu görecekler; hepsi parmak ısıracak"** buyurmuştur. Bu sözü işitenler hemen kişiyi düşünmüşlerdir. Ancak o noktayı şahıs olarak değerlendirmek yerine bu sözün o gönülde açılacak ilâhî hakikate istinaden söylendiğini düşünmek icap eder.

Mürşidimiz o gönülde Allah'ın büyük bir açılması, büyük bir rahmeti olacağını ve insanların da buna parmak ısıracığına işaret etmişlerdir. Bunu bu şekilde dü-

şünmeyip kişi olarak değerlendirmek terakkiye engeldir. Dünyevî değerlendirme yapmak yerine, her şeyde Allah'ı düşünmek icap eder.

Nitekim Hz. Pirimiz Abdülkadir Geylânî'nin; **"Cümle evliyanın boynu taht-ı kademimdedir"** ilâhî beyanını da kişiyi esas alarak değerlendirmek yerine Hakkın kelâmı ve tecellisi olarak değerlendirmek daha doğru olur.

Hüve'nin insandaki tatbikat ile âlemleri yaratması ve insanda kendi hasletlerini temaşası ve insana kendi vahyini indirmesi konusu vardır ki, Allah'ın velâyet ve ondan başka nice teşkilatlarının da olduğu muhakkaktır. Bugün o, ehline mâlumdur. Nitekim bilinmeyen nice gönüller vardır.

Velâyet konusunu yalnız dünya için düşünmek doğru olmasa gerekir. İnkılâb-ı Kebir ile âlemlerin kıyametini düşünmek icap eder. Çünkü velâyet, âlemleri kapsar.

Allah'ımız kendisindeki yüksek hasletleri **"İnsan"** da temaşa etmeyi arzu buyurmuştur. Allah'ımızın bu arzusunun ismi **"Hatmül Velâyet"**tir. Onun bu arzusunda kendisinden kendisine olan aşk zuhur etti. **"Vedud"**, o aşkın ismidir. Bunlar O'nun arzularının isimleridir.

Allah'ımızın; "**Ben gizli bir hazine idim. İrfan olunmayı sevdim ve halkolunanları irfan olunayım diye halkeyledim**" buyurması kendisindeki namütenahiliği görmesi ve bu namütenahiliğe bir aşk duymasıdır. Bu aşk "**Vedud**"dur.

Allah'ımız kendinden kendine duyduğu bu aşktan Deryayı Nuru Muhammed'i arzu buyurmuştur. Yani kendisindeki aşk arzusunu Deryayı Nuru Muhammed ile tatbik etmiştir. Bu sebeple Hz. Muhammed'e (s.a.v) "**Habibim**" beyanı lütfedilmiştir.

Allah'ımız varlıkları yaratmayı arzu ettiğinde kendi ilâhî kudretinden bir nur teşkilatlandırdı. Ona "**Muhammed**" (s.a.v) ismini verdi. Yani "**Deryayı Nuru Muhammed**". "**Ondan yaratılan varlıklar kendi yaratılışlarının şükrü olarak Hz. Muhammed'e "Hamd" etsin**" buyurdu.

Nitekim hadis-i şerifte; "**Allah evvela benim nurumu yarattı**" buyrulmuştur.

Allah'ın Hz. Muhammed'e (s.a.v) duyduğu aşk kendisinden kendisine olan aşktır. Allah'ın '**Muhammed**' (s.a.v) arzusunun içinde Hatmül Velâyet vardır. O halde Geçmiş evliyanın "**cümle evliya nurunu Hatmül Veli mişkatinden alır**" dediği ilhamın aslı budur. **Yani Hatmül Velâyet Deryayı Nuru Muhammed**

**içindedir.** Evet Allah'ın böyle bir arzusu vardır, ancak Hatmül Velâyet'i Deryayı Nuru Muhammed'den ayırmadan zikretmek lazımdır. Varlıkları Deryayı Nuru Muhammed'den ayırmayanların O'ndan aldıkları feyz devamlı olur.

Hatmül Velâyet, Hüve'nin velâyet arzusunun ismidir. O isim zuhur ettiği zaman Hüve'nin velâyet arzusunun tatbikatının hatmini ifade edeceği düşünülmelidir. Ancak şu var; her ismin hatminin yapıldığı gibi bu ismin kemalat hususiyeti Allah'ın izni ile bir gönülde zuhur etmesi ile tatbik olunur.

Hatmül Velâyet ismi Allah'ın bu programı içinde Hatmül Velâyet kemalatının icabı olarak bir gönülde zuhur eder. Çünkü isimlerin kemalatı icabı Allah'ın arzularının cismaniyet alması icap eder.

Hatmül Evliya ile ilgili geçmişte söylenmiş beyanlar Mehdi anlatımına benzemektedir. Bu anlatımlar zahir olarak son derece teferruatlı anlatımlardır ki, aslında ilâhî hakikate de uymaz.

O insandan bahsederken kendisine has hususiyetlerinin olabileceğini, gelecek zamanın tam olarak bilinmesinin mümkün olmadığını düşünmek icap eder. Geçmiş zaman insanının gelecekte zuhur edecek o zâtın hususi yaşamını bilmesi ve tam olarak tahmin yapması

mümkün değildir. O halde gelecek zamanı ancak ve ancak Allah bilir ve değerlendirebilir. İnsanların değerlendirmiş olduğu konuları da her an değiştirmeye muktedir olduğunu düşünmek icap eder. İlâhî nizamı dikkat etmek gerekir.

Hatmül Velâyet bugüne kadar anlatılan konuların anlam ve özünü ifade eder. Her varlığın Allah'a ait olduğunu ondan ayrı düşünülmemesi gerektiğini söyler. Sıfatı yorumlar teferruat mesabesinde. Velâyet daima işin aslı ve hakikati üzerinde durmuştur. Bir misal olarak Mehmed Ali Bey Hazretleri Kur'an tefsiri ile ilgili kitabına "**Mağz-ı Kur'an**" ismini vermiştir. Asıl olan Kur'an'daki öz ve mânâdır.

## HATMÜN NÜBÜVVE HATMÜL VELÂYET

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Sevgili Peygamberimiz ile Allah dini kemale ermiş ve ismi "**İslâm**" olarak belirlenmiştir. Rabbimiz bu arzusunu birinci etap olarak Hz. Muhammed (s.a.v) ile ikmal etmiştir.

Hadis-i şerifte; "**On iki peygamber Muhammed ümmetinden olmayı arzu etmiştir.**" (*Hakim et-Tirmizî*) buyrulmakla Hatemen Nebiyyin olan Hz. Muhammed'e (s.a.v) tabiiyetin ne kadar hususiye-de olduğu ifade edilmiştir. Çünkü Hz. Muhammed (s.a.v) ile "**nübüvvet**" tamam olmuştur. Onlar peygamber olarak nübüvvetlerinin Hz. Muhammed (s.a.v) ile tamam olmasını arzu etmişlerdir.

Hz. Muhammed (s.a.v) Hatemen Nebiyyin olarak nübüvvetin hatemidir. Zikrolunan peygamberler bu hitamdan nasibedar olmayı arzu etmekte yani aynı güzellik içinde olmayı istemektedirler. Peygamberimizin ümmeti olmakla bu sırdan hissemend olunur.

Hz. Muhammed (s.a.v) ile hitam olunan nübüvvetin mânâsını idrak ederek tasdik eden ve selamete çıkan-

lar, Hatmül Velâyet ile hitam olunan velâyet hususiyetini de tasdik ederek terakki etmişlerdir.

Peygamberimizin; "**Sizlere iki emanet bırakıyorum...**" hadisinde vasiyet edilen "**Ehl-i Beyt**" o sırra "**tâbiyeti**" işaret etmektedir. Ehl-i Beyt sırrını kabul edenler peygamberde açılmış olan velâyet sırrını talep ederek kabul etmiş olurlar. O zaman velâyette de tamam olunur. Tam Müslümanlık hem nübüvvet hem velâyet tatbikatını kabul ve tasdik ister.

Bu iki etap, yani "**nübüvvet**" ve "**velâyet**" tatbikatları kabul ve tasdik edildikten sonra bir üçüncü etap da ilâhî âleme intikaldir.

Nübüvvet cem'idir, velâyet de cem'idir. Bütün peygamberlerin peygamberliği Hatmün Nübüvvet ile tasdik ve ikmal olunmuştur. Bütün velilerin velâyetinin ikmalı de Hatmül Velâyet ile kemal bulur ve hatmolunur. Bu, ancak Hatmül Velâyet'in izahı ile bilinebilecek bir konudur. Velâyetin hususiyede tuttuğu herşeyin Hüve'den görüldüğünün ikrarı, Hatmül Velâyet ile olmaktadır.

Nübüvvet Peygamberimiz ile hitam buldu. Onun izahını Peygamberimiz yaptı. Nübüvvet son değildir. Çünkü Peygamberimizin lütfettiği nübüvvet hususiyetine göre yürünürse din tamam oluyor demektir. Müslüman

olan diğer inanç salikleri gibi değildir. Allah Müslümana ihsan yapıyor. Bu, Peygamberimizin nübüvvetinin devamda olduğunu gösterir. Burada 'nübüvvet cem'idir' buyrulmasının mânâsı ortaya çıkmaktadır. Yani Peygamberimizin nübüvveti bütün insanları kapsar anlamındadır.

Velâyet Peygamberimiz ile anlatıldı. Bugün Hatmül Velâyet arzusu ile velâyet makamlarının nasıl hatmedileceğinin idraki lütfedilmiştir. Peygamberimiz Miraçta Âlem-i Âmâ'ya dâhil oldu, Rabbi ile sohbet etti. Bu, insan varlığının o makama kadar yükselebileceğinin işaretidir. 'Velâyet cem'idir' buyrulmasındaki mânâ burada açılmıştır. Allah'ın insan varlığına olan lütfu bütün insanları kapsar anlamındadır. Bu anlatımlar bugün Hatmül Velâyet arzusu ile bütün insanlara lütfedilmektedir.

Ahzâb sûresi 40. âyetinde;

**"Ma kâne muhammedün eba ehadim mi'r ricaliküm ve lakin resulu'llahi ve hateme'n nebiyyin ve kâna'llahe biküllî şey'in alîma"**

**"Muhammed sizin ricalinizden (hiç) birinin babası olmamıştır ve lâkin Resûlullah ve Hatemen Nebiyyîndir. Ve Allah herşeyi alîm olmuştur."** buyrulmaktadır.

**"Kim ki Benim Habibim Deryayı Nuru Muhammed'den hâsıl olduğunu söyler (idraker) o lâyemut olur." (Beyan-ı İlâhî)**

Deryayı Nuru Muhammed, geçen zamanı ifade eden bir husus değil, gelmiş geçmiş bütün peygamberlerde ve bütün velâyet gönüllerinde tatbikat yapan merkezdir.

Hz. Süreyya şöyle buyurmuştur: **"Zât-ı Hak sıfat-ı zâtiyet-i Cenâb-ı Muhammediye ile her an için tenezzülen meşhudiyeti dilek buyurmuştur."**

Hz. Süreyya'nın bu beyanı zât olsun sıfat olsun her varlığın Deryayı Nuru Muhammed'den hâsıl olduğuna ve onunla tatbikat yapıldığına işarettir.

Allah'ın, Deryayı Nuru Muhammed ismi ile olan programı, diğer peygamberlerde de tatbik olmuştur. Burada Deryayı Nuru Muhammed'e işaret vardır. Geçmiş peygamberler **"Ahmed"** isimli son peygamberi müjdelemişlerdir. Hz. Muhammed (s.a.v) in zuhuru ile peygamberlik hatem bulmuştur.

Geçmiş peygamberlerdeki velâyet hususiyeti Peygamberimizde hitam bulmuştur. Peygamberimizde zuhur eden velâyet hususiyeti ise Hatmül Velâyet

ile hitam bulur. Her iki velâyet hususiyeti Deryayı Nuru Muhammed'e aittir ve Onun kemalâtının tamamlanmasıdır.

Allah'ın Hz. Muhammed (s.a.v) ile görünmesi konusunu idrak edemeyen insanlar peygamberleri dünyevî değerlendirerek “*O mu üstün, bu mu üstün*” şeklinde düşünmüşlerdir. Bu durumda her inanç sahibi kendi peygamberinin üstün olduğunu vafsetmekle meşguldür. Doğru olan, geçmiş peygamberlerin hiç birini inkâr ve tefrik etmemektir. Çünkü onlar Allah dininin anlaşılması için çalışmış gönüllerdür.

Yeryüzüne inen insan Allah'ımızın arzu etmiş olduğu isimdeki ruhtur. O halde Allah'ımız o ruhun tekamülünü talep etmektedir. İşte burada "**kul**" Allah'ımızın bu ilâhî ikramının hakikatini anlar; Allah'a kavuşmayı ister ve ona talepkâr olur.

Tekmil geçmiş olan gönüller son zamanda zuhur edecek Hüve'nin Hatmül Velâyet sırr-ı ilâhisinin açılmış olduğu gönlü zikretmektedirler. Bu tatbikat Hüve'ye aittir ki, daha ileri terakki için Hatmül Velâyet sırrını tasdik gerekir. Bu hususa dikkat etmek icap eder. Her velide nice hususiyetler vardır. Hatmül Velâyet tecellisi çok hususiyeden lütfedilen bir gönülde zuhur eder.

Nasıl ki, Deryayı Nuru Muhammed mümessil nokta olarak göründüyse, velâyetin hatmi olan Hatmül

Velâyet de Allah'ımızın bu isminin kemal bulması için mümessil nokta olarak görünür.

Hz. Peygamberde nübüvvetin asliyyet-i ilâhîyesi açılmış, kemâl ve hatim noktası konmuştur. Hatmül Velâyet'te velâyet hususiyetinin kemal ve hatim noktası konmuştur. Bütün velâyette zuhur eden hususiyetler Hüve'ye aittir.

Deryayı Nuru Muhammed'in görüldüğü kemalat noktası Hz. Muhammed'dir. (s.a.v) Bu, isimlerin Rabbi-mize ait olduğunu gösteren bir hususiyettir. Allah'ımız isim alan varlıklara suretler lütfederek o isimlerdeki kemalatını hatmetmektedir.

Hatmül Velâyet bütün peygamber ve velâyet gönüllerinde velâyet olarak zuhur etmiştir. İşte bütün bu görünmelerin kemalatı Allah'ın Hatmül Velâyet sırrıdır.

"**Nübüvvet**" Hz. Muhammed (s.a.v) ile en yüksek kemalat noktasıdır ki, bunu işareten Sevgili Efendimiz; "**Men reanî fekad real Hakka / Beni gören muhak-kak ki El-Hakkı görmüştür**" buyurmuştur. Hiçbir peygamber "**Beni gören Hakkı görmüştür**" demedi. Çünkü nübüvvette kemalat eksikti. Ancak Hz. Muhammed (s.a.v) zuhur edince bu idrake gelinmiştir.

Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v) elbette

ki, "**Kul**"dur, ancak; "**Beni gören muhakkak ki El-Hakkı görmüştür**" hadisi Allah'ımızın, "**Muhammed**" olarak izhar-ı zamir eylediğini işaret etmektedir. O zamanki velâyet anlayışı böyle tatbik olmuştur.

Hatmül Velâyet tatbikatında ise Rabbimiz; "**Lilla-hil Vahidil Kahhar**" buyurarak bütün varlıkların ve bütün isimlerin hakikatinin **Allah** olduğunu aşikâr kılmıştır. Bu, İnkılâb-ı Kebir'e gidiştir.

Sevgili Efendimiz insanın Allah olamayacağını fiilen bilmektedir. Peygamberimizin ismi Allah'ın ismidir. Yani Allah o isimle görünmekte ve tatbikat yapmaktadır.

Rabbimizin isimlerinin kendisine ait olduğunun bir işareti vardır; Hadis-i şerifte; "**Allah insanı kendi suretinde yarattı**" buyrulmaktadır. İsimler olarak meydana getirmiş olduğu hususları suretler olarak yaratarak ve o suretlerden yine kendi görünerek isimlerin kemalatını yine kendisi ile tamam etmektedir. .

Hatmül Velâyet'te Hüve'nin görüldüğü gönül noktaları velâyet ismi ile zuhur etmiştir. O halde velâyet isimlerinin kemalatı Hatmül Velâyet'tir. Hatmül Velâyet bütün âlemlerdeki mümessil noktalarının da tâbi olduğu Allah'ın tatbikat ismidir.

Hz. Peygamberimizin "**Sakaleyn**" hadisi ile Ehl-i Beyt'i işareti, bundan sonra velâyet ile yürüneceğini

göstermektedir. **Ulema-i rüsûmun velâyete karşı itirazları Hz. İmam-ı Ali'ye karşı gelenlerin mirasıdır.**

Peygamberimizden sonra zuhur eden velâyet, Peygamberimizin koymuş olduğu nübüvvet düsturuna göre hareket etmiştir. Onlar Hz. Muhammed'in (s.a.v) buyurmuş olduğu nübüvvet çerçevesinde mütalaa edilirler. Onlarda nübüvvet sırda, velâyet aşikârdır. Velâyetin hatmi ve hangi gönülde açılacağıın tespiti ise ancak Allah'ın Hatmül Velâyet arzusu ile olacaktır.

Allah'ımız nasıl ki nübüvvet konusunda bir hatim lütfetmişse, velâyet konusunda da Hatmül Velâyet ile hatim lütfetmiştir. **Allah'ımız Hatmün Nübüvvet ile nübüvvetini; Hatmül Velâyet ile hakikat-i ilâhîyesini hatmetmektedir.**

"**Allah**" ism-i celili "**Hatmün Nübüvvet**" olan Sevgili Efendimizin (Deryayı Nuru Muhammed) zikretmesi ile belli olmuştur. Çünkü Allah dininin kemâl mertebesinde zuhuru Hz. Muhammed (s.a.v) ile aşikâr olmuştur. Böylelikle ilâhî yaratıcının isminin ne olması gerektiği o noktadan zuhur etmiştir.

Zaman içerisinde zuhur eden peygamberan ve evliya-i kiram hazeratı da Hüve'den görünmüşlerdir. Ancak Hüve'nin kemâl mertebesinde açılması ve idrak olunması "**Hatmül Velâyet**" tecellisinin zuhuru ile vaki olmuş-

tur. Böylelikle "**Allah**" isminin kemâl idraki **Hatmün Nübüvvet** tecellisinden, "**Hüve**"nin idraki ise **Hatmül Velâyet** tecellisinden kemâl bulmuştur.

**HATMÜN NÜBÜVRET VE HATMÜL VELÂYET  
ALLAH'IN TATBİKAT İSİMLERİDİR.**

Allah'ın şeksiz şüpheşiz kabul ve ikrar edilmesi bu konuda hiçbir fikir yürütölmemesi icap eder. Allah kendisindeki arzuyu ilâhîsinin tecellisini görmek için velâyet hususunu meydana gelmiştir. Allah'ın bu arzusunun hatmi (bilinmesi) Hatmül Velâyet ile zuhur etmiştir.

Allah'ın peygamberlik arzusunun hatmi yani bilinmesi Hz. Muhammed (s.a.v) ile olmuştur. O, Allah'ın peygamberlik arzusunun kemali olarak zuhur etmiştir. Hz. Muhammed (s.a.v) hiçbir şeyi Allah'a eş koşmadı, hiçbir şeyi Allah'a nispet etmedi, hiçbir zaman Allah'ı tahdid etmedi. "**Ya Rabbi! Sen kendini bildirdiğin ve övdüğün gibisin**" buyurdu.

Hatmün Nübüvvet'in Peygamberimizde açılması gibi, Hatmül Velâyet'in de bir gönülde açılması olsa gerekir.

İsra gecesi bütün peygamberler Sevgili Efendimiz ile namaz kılarak O'nun nübüvvetini ve risaletini tasdik etmiş ve kendi nübüvvetlerini hatmetmişlerdir. Velâyet-

te geçmiş evliya Hatmül Velâyet'i zikrederek velâyet-i hususiyetlerini hatmetmiş olacaklardır. Onun için Hatmül Velâyet gönlünde ve O'na tabi olan gönüllerde geçmiş veliler ruhen zuhur ederek tasdik ederler.

**"Kıyamette 'Hatmün Nübüvvet' ile 'Hatmül Velâyet' birlikte mahşer meydanına gelerek şefaati başlatırlar"** (*Hakîm Tirmîzi*) buyrulmuştur. Velâyet noktasında olanlar selamete çıkarlar. Zamanın İnsanı velâyet noktasıdır. Her zamanın Sahibi'ni temsil eden Hatmül Velâyet'in, Hatmün Nübüvvet ile birlikte şefaati tatbikatını başlatması umulur. Burada **Seb'ül Mesani** sırr-ı hususiyetinin de fiiliyatta olduğu görülmektedir.

Allah'ımızın Hz Muhammed (s.a.v) noktasından lütfettiği ilm-i ilâhî Hatmül Velâyet noktasından hatmetmektedir. Hatmül Velâyet ile Hz. Muhammed'in (s.a.v) bildirmiş olduğu hususiyetler tamamlamaktadır.

## İNSANIN TERAKKİSİ ANCAK ZAMANIN VELÂYETİNİ TASDİK İLE MÜMKÜNDÜR

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Asr sûresi 1-3. âyetlerinde;

**"Vel asr. İnnel insâne le fî husr. İllezîne âmenû ve amilûs sâlihâti ve tevâsav bil hakkı ve tevâsav bis sabr."**

**"Asra yemin olsun ki, İnsan (hiç şüphesiz) hüsrandır (ziyandadır). Ancak (o kimseler) müstesna ki iman edip salih ameller işlediler ve (birbirlerine) hakkı tavsiye ettiler ve (birbirlerine) sabrı tavsiye ettiler."** buyrulmaktadır.

Bu sûre "**el-Asr**" kelimesindeki hikmeti anlatmaktadır. El-Asr bilinen bir zamanı işaret etmektedir. Bu zaman namaz bakımından ikindi ile akşam arasıdır ki güneşin batmaya yakın olduğu bu zamana "**asır**" denir. Bu zamanda ikindi namazının farzı hariç kaza namazları kılınmaz. Bunun anlamı asır vakti gelmeden tövbe etmenin ve namazları ikmal etmenin gerekli olduğudur.

Asra yemin ediliyor. Demek ki o asır o kadar kıymetlidir. Velâyeti yani Zamanın İnsanı'nı kabul etmeyen kişi hüsrandır. Kabul ve tasdikte olan için ise "**müstesnadır**" buyrulmuştur.

İnsanın ziyanda ve hüsranda olması ikazlara kulak asmayıp herşeyi kendi başına hallederim düşüncesinden ve eksikliğinden dolayıdır. Yani yanlışın hüsrandır.

Hadis-i şerifte; "**Dehre (zamana) sövmeyin Dehr (zaman) Hüve Allah'tır**" buyrulmuştur. Her zamanın bir sahibi vardır ve o insan Allah tarafından vazifelendirilmiştir ki, O'na "**Sahibuzzaman**" denir. Bu noktaya dikkat gerekir.

**Asr**, aynı zamanda Hz. Muhammed'in (s.a.v) zuhuru ile İnkılab-ı Kebir'e kadar olan zamanı da kapsar ki, asr-ı saadettir. **Asr** ikinci vakti anlamında ise, Hatmül Velâyet zamanını işaret eder ki İnkılab-ı Kebir'e yaklaşıldığını haber verir. O halde bu mânâya da dikkat gerekir.

Ayette; "**asra yemin olsun**" buyrulmakla Efendimizdeki velâyet sırrının her zaman içindeki açılmasına işaret edilmiştir. Bu bakımından "**Asr**", Hatmül Velâyet'in zuhuru ile velâyetin kemalatının ikmalî mânâsına gelen zaman olsa gerekir.

Bütün ruhların talep ettiği bu "**el Asr**" kemalatıdır. Zira o zamanda ilahî bilgi ve ilim tam olur.

Efendimizin zuhuru ile din kemalatı tamama ermiştir. Hatmün Nübüvvet sahibi Efendimizin açtığı sırr-ı Ehl-i Beyt yolunun kemalatı da Allah'ımızın ilâhî bir sırrı olan Hatmül Velâyet'in zuhuru ile tamama erer. Bu nokta Allah'ımızın **tam er** sırrı ile açılmış olduğu Hatmül Velâyet'i işaretler ki, Efendimizin yakınlarının asır süresini okuyarak birbirlerine Hakkı ve sabrı tavsiye ettikleri hakikat-i ilâhîyedir.

Hz. Muhammed'e (s.a.v) kat'i iman olanlar ve asrın sahibine kat'i olarak iman edenler birbirlerine Hakkı ve sabrı tavsiye ederler.

Duhan sûresi 58. âyetinde;

**"Fe innemâ yessernâhu bi lisânike leallehum yetezekkerûn"**

**"Belki onlar öğüt alıp düşünürler diye, biz HU'yu, senin lisanınla müyesser kıldık. (kolaylaştırdık)"** buyrulmaktadır.

Bu âyet peygamber ve velâyet gönüllerini işaret etmektedir. Zamanın İnsanı kendi içlerinden geldiği için o topluma kolaylıkla hitap eder. Allah Zamanın İnsanı ile Hüve'yi anlatmaktadır ki insanlar kolaylıkla idrak edebilsinler. O halde her zamanda o zamanın insanı halka hitap etmektedir Hz. Süreyya; **"Mülâkat-ı Reis-ü'l Mürşidîn ister,"** buyurmaktadır.

**Her Zamanının Sahibi'nin lisanı o zamanın insanlarının gönlüne ve idrakine seslenir.** Zamanın Sahibi olan gönül kendi zamanındaki insanlara onların idrak edebileceği bir lisan ile tekellüm eder. O Zamanın Sahibi'nin kullandığı kelimeler Hatmül Velâyet'in o zamanın insanlarına lütfettiği ifadeler olsa gerekir.

O zamanın lisanı neyse Hatmül Velâyet o zamanın idrak ve anlayışına uygun kelime ve lisan kullanmaktadır. Daha ileri zamanlarda zuhur edecek insanlar daha evvel zuhur etmiş olan bilgileri de havi olarak (ihtiva ederek) Allah'ın daha ileri anlayışını idrak etmektedirler. Çünkü her geçen zamanda daha ileri bir idrak ve anlayış zuhur eder. Bu, **"Her insan topluluğunu imamları ile davet ettiğimiz gün..."** (İsrâ 71) sırrının bir tecellisi olarak tatbikat bulur ki, her zaman için Rab-bimizin lütfetmiş olduğu bir ilâhî imam olduğunu göstermektedir. O gönül **Zamanın İmamı** olmaktadır. Böyle bir insanın olduğu hakikati böylece ortaya çıkmaktadır. O halde Kur'an'ın bu hükmü neticesinde bilinsin yahut bilinmesin Allah'ımızın böyle bir gönlü olduğu kat'iyet kazanmıştır.

Hadis-i şerifte; **"Kim Zamanın imamına biat etmeden ölürse cahiliyye ölümüyle ölür."** buyrulmuştur. (Sahih-i Müslîm; Müsned-i Ahmed)

**'El vesile'** noktası olarak kimi görmek gerekir? **'El**

**vesile'** insanı Hakka ulaştıran noktadır. Putlar, İsa ve Meryem heykelleri veya benzeri başka objeler, bunların **'el vesile'** noktası olmaları mümkün değildir.

Niye insanlar kendileri için put yaratma arzusundadırlar?

İnsanın hâsletinde put arzusu vardır. Uğur getirmesi umularak maskot vb. isimlerle cisimler putlaştırılıyor. Benzeri bazı hususlar maneviyatta da görülür. Dervişler Mürşid'i put yapmaya çabalıyorlar. Bu, hatadır. Hatta insanlardan kendilerini tanrılaştırmak isteyenler dahi olabilir.

Mürşid Allah'ın tertip ve nizamının mücadelesini yapar. Bir insanda Allah yakınlığı olabilir, çok ileri manevi terakki olabilir. Ancak **Allah kimseye Allahlığını vermez.**

Allah kendi velisinde arzusunu bildirir, sonra tatbik eder. Allah kendisinden kendisine bu kabulü yapar. Allah'ımız Musavvir'ini Âdem'de açtığı gibi yeni arzularını da Zamanın Sahibi'nde açar.

Sevgili Peygamberimiz Ehl-i Beyt'ini işaret buyurmuştur. Hz. İmam-ı Ali Efendimiz ve On İki İmam zamanın sahipleri idiler. Ancak O zamanın imamlarını şehid ettiler. Bunun üzerine Rabbimiz Zamanın İmamı'nı husu-

siyede ve gizlide tuttu. Bugüne kadar da Zamanın İnsanları umum halk tarafından bilinmemiştir.

Burada Allah'ımızın bir rahmet-i ilâhîyesi vardır. Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v) "**Benden sonra nübüvvet gizli**" buyurduğundan zamanın Reis-ül Mürşidîn hususiyetinin gizli tutulması, Hüve'den görünen o gönül ehline itirazı önlemiş olur ki, Hüve'ye itirazın peygamberlere itirazda olduğu gibi cezaya sebep olacağı düşünülmelidir.

Zamanın İnsanı'na ittiba etmekle terakki edilir. Zamanın İnsanı hakkında Peygamberimizin buyrukları haberlerde varid olmuştur. Ulema-i rüsûm ise '*geçmiş müctehitlere uymak lazımdır, içtihad kapısı da kapanmıştır*' diyerek değişen zamanı dikkate almamaktadır. **Böylelikle ulema-i rüsûm dini tatbikatı geçmişe mahkûm etmektedir.** Hâlbuki Allah'ımız her an yeni bir şanda olduğunu Kur'an'da buyurmaktadır. Asırlar öncesine hapsedilen dini anlayışa uymakla bugün terakki edilmesi mümkün olmasa gerekir.

Peygamber Efendimiz ilâhî hususiyetleri Kur'an-ı Kerim'de ve hadis-i şeriflerinde işaret buyurmuştur. Ondan sonra zuhur eden velâyet bu sırları tafsilatlandırmıştır. Bilgi ve malumat her zamanda Zamanın İnsanı tarafından izah edilmiştir.

Hz. Muhammed, (s.a.v) dinin ana hatlarını çizmiş-

tir. Zamanın Sahibi'ni haber vermiştir. Zamanın Sahibi Peygamberimizin sözlerini zamanın terakkisine hitap eder şekilde anlatacaktır. Velâyet, her zamanda zuhur eden zamanın Muhammed'ine iman eder. Bütün velâyet gönüllerinde O'nun ismi zuhur eder. O halde zamanın Muhammed'ine iman şarttır.

Bu konuda Hz. Mevlâna'nın; **“Hil’atler giyiniz, nevbetler (davullar) çalınız, Muhammed (s.a.v) geldi.”** sözü meşhurdur.

Hz. Mevlâna bir varidatlarında ise şöyle buyurmuşlardır:

***Bugün Ahmed benim,  
Ama dünkü Ahmed değil!  
Bugün Anka benim,  
Ama yemle beslenen kuşcağız değil”***

Ankebût sûresi (41-42-43-49) âyetlerinde;

**"Allah'ın dununda velîler edinenlerin meseli bir ev edinmiş olan örümceğin meseli gibidir. Ve şüphe yok ki, evlerin en çürüğü elbet-te ki, örümceğin evidir. Keşke bilenlerden olsalardı. Allah, HÛ'nun dununda hangi şeye tapmakta olduklarını şüphesiz bilmektedir. Hüve'dir el-Aziz el-Hakim. İŞTE BU MİSAL-**

**LER VAR YA, BİZ ONLARI İNSANLAR İÇİN  
GETİRİYORUZ. FAKAT ONLARA İLİM SA-  
HIPLERİNDEN BAŞKASININ AKLI ERMEZ.  
Bilâkis, HÜVE, kendilerine ilim verilenlerin  
gönüllerinde (sudurlarında) apaçık olan  
âyetlerdir. Zulmetmekte olanlardan başkası,  
bizim âyetlerimizi inkâr etmez."**

İnsanların Hu'nun dışındakine tapmakta olmaları-  
nın maksadı nedir? İnsan el tutmak istemiyor ve kendine  
göre bir takım nedenler icat ediyor. El-Aziz ve El-Hakim  
noktası Hüve'nin açıldığı gönül noktasıdır. Zamanın in-  
sanıdır.

**'El-İnsan'**ı inkâr neyi değiştirebilir ki? Hüküm ve-  
ren velâyet Hüve'dir; yani Zamanın İnsanı'dır.

Kur'an-ı Kerîm'deki misaller ancak maneviyatta  
olanlar için bir delil teşkil ediyor. Maneviyatın dışında  
olanlar Allah'ın Kur'an-ı Kerîm'de va'z ettiği misalleri id-  
rak etmek istemiyorlar bile.

Peygamberlerin ve velilerin gönüllerinde zuhur  
eden ilâhî ilim ve bilgi Hüve'dendir. Zalim olanlar  
ise Allah'ın âyetlerini yani nübüvvet ve velâyet noktala-  
rını inkâr edenlerdir.

Sonsuz olan kudret-i ilâhîyeyi idrak etmek müm-

kün değildir. Hakikat olarak bakılırsa her gönülde Allah konuşucu, lütfedici ve rahmet edicidir. Hangi idrak bunu yakalayabilir?

Sâd sûresinde şöyle buyrulmaktadır;

**"...HÛ'ya rüzgârı müsahhar ettik, HÛ'nun emriyle istediği yere yumuşacık cereyan ederdi Şeytanları da (HÛ'ya müsahhar kıldık): bütün benna' ve gavvası (bina yapanlar, dalgıçlık yapanlar) Ve daha diğerlerini de zincirlerde bağlı olarak (HÛ'nun emrine verdik). "İşte bu bizim bağışımızdır. İster ver, ister (elinde) tut; hesapsızdır" dedik. Doğrusu HÛ noktasının, bizim katımızda büyük bir değeri ve güzel bir yeri vardır." (36-40)**

**"İşte bu bizim rızkımız, muhakkak ki HÛ (noktası) için hiç tükenmek yok!" (54)**

**"De ki HÜVE azîm bir haberdır (*nebeul azim*) Siz HÛ'dan yüz çeviriyorsunuz" (67-68)**

Allah, Hüve olarak görüldüğü gönül noktasının nelere sahip olacağını beyan ediyor. **"Ben âlemleri yarattım bütün âlemleri insanın emrine verdim. (Müsahhar kıldım) (Casiye 13)** buyrulmaktadır. Allah Hû noktasına hesapsız rızık lütfetmektedir. **Tekellümü**

**lisanü'l kıdem** olduğu için Allah veli gönlünden verdiği beyanı geri çevirmiyor. Bu hususiyeti verdiği için; **‘O gönle itiraz edenleri kabul etmem’** buyuruyor.

Hu'yu tanımamak İnkılab-ı Kebir'i çağırmak demektir. **‘Bir HÛ noktası lütfedilmişken siz ondan yüz çeviriyorsunuz’** diye ihtar ediliyor. **Zamanın risalet noktası olan gönül Allah'ın arzuyu ilâhîsinin zuhur ettiği noktadır.**

Bugün için mühür kimdedir? Her zaman için mühür her şeyin üzerinde olarak isimlerden münezzeh olan Hüve'dedir ve mührü Hüve vurmaktadır. Nihâyetinde her şey Hüve'ye döndürülecektir.

Her ümmet için bir resûl noktası tayin edilmiştir. Her zamanın insanı o topluluğun risâlet noktasıdır.

En'âm sûresi 90. âyetinde;

**"Ulâikellezîne hedallâhu, fe bi hudâyuhumuktedih, kul lâ es'elukum aleyhi ecrâ, in huve illâ zikrâ lil âlemîn**

**"İşte (o peygamberler) Allah'ın hidayet ettiği (kimselerdir). Sen de HU'ya uy. De ki: Ben HU'ya karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum. HÜVE âlemler için bir zikirdir"** buyrulmaktadır.

Risalet noktaları olan peygamberler ve veliler Allah'ın hidayet ettiği Hüve'den görünen gönüllerdir. Zamanın insanı olan ilâhî gönül bütün âlemlerde tatbikat yapar.

Zamanın İnsanı dünyada görünür ama tatbikatı âlemlerde cereyan eder. Berzah âlemi de bu tatbikattan haberdardır.

Bakara sûresi 131. âyetinde;

***"İz kale lehu rabbihu eslim kale eslemtü li-rabbil'alemiyne***

**"Rabbi Hû noktasına (Hz. İbrahim) Müslüman/ teslim ol buyurunca (o da) âlemlerin Rabbine teslim oldum dedi."** buyrulmaktadır.

Bu ayet Hû noktasının (Zamanın İnsanı'nın) âlemlere hitap ettiğini de işaret etmektedir.

Her zaman içinde Hû'nun tecelli ettiği zamanın gönül noktasına teveccüh ediliyor. O zaman için o da Hatmül Velâyet'ten görünmektedir. Hû'nun velâyet sırrı ile görünmesidir. **Yani Hatmül Velâyet sırrı her Zamanın İnsanı'nda tatbikat yapar.**

Zamanın İnsanı'nı idrak etmek demek, geçmiş bü-

tün peygamberleri ve Peygamberimizden sonra zuhur eden bütün velâyet noktalarını kabul ve idrak demektir. Eğer bunlar yapılır ise o zaman Allah'ımızın velâyet hususunda dünyadaki arzusunu idrak etmiş oluruz. Bu ince hususiyeti idrak ettiğimiz zaman, dünyadaki bu idrak tamam olduğu zaman Hatmül Velâyet'in de ilâhî vazifesi idrak edilmiş olacaktır. Yani Allah'ımızın bu arzusunun ifa edildiği görülecektir.

## GEÇMİŞ VELÂYETİN HUSUSİYETLERİ

### *B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M*

Geçmiş velâyet ile bugünkü velâyetin yorumu ve anlayışı hakkında bir karşılaştırma yapmak lazımdır. Aralarındaki farkı da izah etmek icap eder. Geçmiş velâyetin sözlerini bugüne adapte etmekte zorluklar olabilir. Yani bugünün insanına hitap etmekte uygun olmayabilir. Ancak Reis-ü'l Mürşidîn makamındaki gönüllerin sözleri gelecek zamanlara da hitap eder. Hz. Abdülkadir Geylânî, Hz. Mevlâna, Hz. Süreyya gibi...

Velâyetin mânâsını ifade ederek, hem geçmiş velâyetin kabulü, hem de onların insanlara vermek istediği mesajın bugünkü insanlara hitap eder yorumu ne olabilir?

O zamanki velâyetin sözleri Allah'ın o zamanki velâyet takdiridir. Evliya, Allah'ın o zamanki arzusuna göre kelâm eylemiştir. Ancak Allah'ın her an yeni bir şanda olduğu düşünülürse her zaman diliminde Allah'ın daha ileri bir velâyet anlayışı ve idraki lütfedeceği muhakkaktır. Ancak şu var ki, velâyet her geçen zaman dilimindeki arzuyu ilâhîyi tasdik ile daha ileri bir anlayış getirir.

Nitekim Sevgili Peygamberimiz gelinceye kadar ki peygamberler her zaman diliminde daha ileri bir anlayış ve idrak ile Allah dininin kurallarını ifade etmişlerdir.

Özellikle Sevgili Peygamberimizin teşrifleri ile nübüvvet en yüksek anlayışı, yani “**Hatemen Nebi**” noktasını ihraz etmiştir ki, Efendimiz kendisinden evvelki peygamberlerde zuhur etmiş Allah kelâmını kabul ve tasdik etmiştir.

Bugün Hatmül Velâyet’i de benzer bir şekilde kabul etmek terakkiye vabestedir. Nitekim geçmiş peygamberlerin **Hz. Muhammed’i** (s.a.v) tasdiki gibi, geçmiş velâyet de kendi zamanlarında Hatmül Velâyet’ten haberdar olarak o noktayı kabul ve tasdik etmişlerdir.

Peygamberimiz (s.a.v) kıyamete kadar olan zaman süreci içinde zuhur edecek olan gönüllerin tatbikatını işaret buyurmuşlardır.

Sevgili Efendimiz zaten başlı başına sonsuz bir âlemdir. Onda zuhur eden velâyet zevki Hz. İmam-ı Ali'dedir ve o zevk Peygamberimizden hemen sonra zuhur etmiştir. Ve ancak velâyet yolundan gidilirse ilâhî hakikatin açılacağı bildirilmiştir. Onun için Hz. İmam-ı Ali Efendimizin velâyeti Hakk yakınlığı bulma esası ile ilgili bir husus olsa gerekir.

Daha sonra bu tatbikat tarikat yönü ile Sevgili Pirimiz **Hiz. Abdülkadir Geylânî**'de zuhur etmiştir. Hiz. Pirimizden 7 asır sonra **Hiz. Süreyya** dünyada zuhur etmişler ve tarikat yolunda piriyet makamında hatim tatbikatı olmuştur. Ondan sonra ise birbiri arkasından gönüller zuhur etmiştir. Çünkü maneviyat yolunda Hatmül piriyet zuhur ettikten sonra Allah'ın doğrudan doğruya zâtîyet-i ilâhîyesinin müdahalesi söz konusudur. Böylece **Mehdi** tatbikatı ile umuma hidayet teklifi yapılmış insanların kendi uydurduklarını bırakarak Allah'ın arzusuna itaat etmeleri istenmiştir. **Hatmül Velâyet** ile de dünya yaşamı bakımından velâyetin hitam bulması tatbikatı vardır.

Velâyet hususiyetinin bir zaman meselesi olduğu görülmektedir. Yani her zaman diliminde yeryüzünde velâyet gönülleri olmalıdır. O hususi velâyetten sonra velâyet tatbikatı olmazsa zaten dünyanın devam etmesinin bir mânâsı yoktur.

Her veli bir âlemdir. Her velinin zamanındaki meşrebe göre dünyadaki yaşamın değiştiği görülmüştür. Hatmül Velâyet ise meşreplerin hepsini Allah'a bağlamaktadır. Her veli kendini bilir. Hatmül Velâyet'i de bilir. Hatmül Velâyet ile umumi ve ekmel açılma o son zamanda olur.

İlim insanı yoldan çıkarmamalıdır. İlimde Allah'ın

rahmeti görülmelidir. İlim kişiyi Allah'a yaklaştırmalıdır. Hayatı kullanan insandır ama hayatı insana veren Allah'tır.

Geçmiş her velinin Hüve'nin kendilerine vermiş olduğu ilâhî vazifeleri hakkıyla yerine getirdikleri görülmektedir. Şöyle ki; Hakk yakınlığı bulmuş olan veliler kendilerinden sonra namzed olan veliler yetiştirmiş ve her zaman için dünya üzerinde Allah'ımızın rahmet-i ilâhîyesini talep eden gönüller olarak Allah'ın "**rahmeten lil âlemin**" isminin mer'iyette olduğunu ispat etmişlerdir.

Rahman sûresi 33. âyetinde,

**"Ya ma'sere'l cinni ve ve'l insi inisteta'tüm en tenfüzu min aktari's semavati ve'l ardı fenfüzu lâ tenfizüne illa bisultan"**

**"Ey cin ve ins topluluğu, Semâvat ve arzın kuturlarına (turaflarına) nüfuz etmeye gücünüz yeterse haydi nüfuz edin. Ancak Sultan ile nüfuz edersiniz"** buyrulmaktadır.

O halde bu manevî sultanların nasıl bir ilâhî vazife içinde oldukları Kur'an'da bildirilmektedir.

Geçmiş evliyanın sözleri elbetteki geçerlidir. An-

cak O gönüllerin açmış olduğu hususları bugünün anlayışı, yani bugünün Zamanın İnsanı'nın anlayış ve idraki çerçevesinde değerlendirmek daha doğru olur. O gönülün açacağı da Allah'ın bu zamandaki tatbikatıdır.

Geçmiş zamanın evliyasının sözlerini zahir kişiler değil, o Zamanın Sahibi olan gönül açar ve anlatır.

Allah bir kelimeyi indirdiğinde o kelimenin yani o makamın idrakini de veriyor. O gönle tabi olanlara da bu kelimeyi açıyor. Onlar da bir idrake geliyor. Ancak herkes kendi makamından idrak ediyor. Böylece kullar o zamanın idraki içinde oluyorlar. Sâbıkûnun farkı bu noktada meydana çıkmaktadır.

Allah velâyet gönlüne bir beyan indirdiyse, o beyanın idrakini de verir. O bilgi o gönlün malı olur. O gönül bir başkasına intikal ettirdiğinde bilgiyi o gönülden almış oluyorlar. Aslında bunda bir fark yoktur. Allah'tan alan o günkü tefsire göre açıyor. O gönül velâyet oluyor, O gönülden ilim alanlar (manevi evlatlar) ise Sâbıkûn (maneviyatta ileri geçenler) oluyorlar.

Müzzemmil sûresi 18-19. âyetlerinde;

**"Es semaü münfetrün bihi kane va'dühu  
mefûlâ inne hazihi tezkiretün femen şae't te-  
haze ila rabbihi sebiylâ"**

**"Sema Hû ile yarılır. Hû'nun vaadi, tatbikata konur. İşte bu bir nasihattir, artık kim dilerse Rabbine (Hû'ya) bir sebil tutar."**

Geçmiş velâyet kendindeki tatbikata paralel bir anlatım yapmıştır. Onun için o makamları ifade etmişlerdir. Bugün Hatmül Velâyet zamanıdır. Bugün Hüve'nin anlatımı bambaşkadır. Allah bu şartları da değiştirebilir, ancak bugün için tatbikat böyledir.

Geçmiş velâyetle “**evliya**” fikri daha hâkimdir. Yani sıfatî makamlarda şahsiyyet daha ön plandadır. Ancak Hatmül Velâyet daima Allah’ı işaret eder; daima Hüve’yi zikreder; şahsiyyeti arka planda tutar. Çünkü Hatmül Velâyet’te “**lillahil vahidil kahhar**” sırrı zuhur etmiştir. Hatmül Velâyet gönlünde geçmiş veliler zuhur eder ve o gönlü tasdik ederler. O gönül zâtîyetten görünür. O gönlü tasdik ile sıfatî makamlar da zâtîyyete terakki ederler. Bu tatbikat Hatmül Velâyet gönlünün manevî evlatlarında da böyle tatbik olmaktadır.

Geçmiş velâyetle; “**Kimseyi cehenneme koymam.**” Ya da, “**Ya Rabbi vücudumu öyle büyüt ki cehennemi doldursun da başkasına yer kalmasın,**” kabilinden sözler zuhur etmiştir. Hatmül Velâyet ise, cehennemi nâsın idrak ettiği şekliyle tarif etmiyor. Cennet, cehennem Allah’ın kişilerdeki arzu ve tecellisine göre zuhur eder. Nitekim; “**ilâhî âleme intikal eden kendi makamını bulacaktır.**” buyrulmuştur.

Sigara tiryakisinin, “*cehennemde sigara varsa ben orayı tercih ederim,*” sözü onun için cennet makamı demektir. Çünkü arzusu ve tatmin olacağı makam orasıdır.

Son zamanda "**Lillahil Vahidil Kahhar**" tecellisi taksimat yapar. Kim nereden memnun ise oraya varacaktır. Nitekim, "**Ateş ehlini cennete koysan da lezzet bulası değil,**" buyrulmuştur.

Hatmül Velâyet bütün peygamber ve velilere inen hususların bugünkü anlayış içinde mütalaa edilmesini niyaz ederek onların hatası olmadığını ifade eder. Onlar Hüve ne arzu etmişse öyle ifade etmişlerdir. Hatmül Velâyet'in hepsine yardımını olur. Geçmiş velâyet Hüve'den feyz almaktadır. Bu ilhamlardan geçmiş velâyet ruhları haberdar olarak, "**demek ki böyle olması lazımmış**" diyerek terakki etmektedirler.

Her peygamber ve velide **cilve-i rahman** vardır. Onlar bunları açmazlar. Her veli bunu kendinde bir kusur gibi görür. Hakka karşı kendini mahcup hisseder. Bunlar Hakkın bir cilvesidir. Allah'ın velisine olan aşkının bir cilvesidir.

Yunus peygamberin tecellisi buna bir örnektir. Bunlar Allah'ımızın irfan olunma arzusundan kaynaklanan mesellerdir. Yunus peygamberin vazifesi öyle idi. Onun için bu noktalarda Peygamber ve velileri suçlamak olmaz. Onlar her zaman diliminde o zamana hitap eden örnekler vermişlerdir.

Allah bunları yaptırtıyor. İtiraz yoktur ama serzeniş vardır. Lakin serzenişte iman ve iltica vardır. Bunlar manevi terakki ile ilgili konulardır. Ehl-i zahir bu noktaları anlamakta güçlük çekebilir.

Evliyanın yetişmesindeki noktalardan biri de budur. Bir zaman gelir ki serzeniş noktasına düşebilir. Bu noktada âyetle şöyle buyruldu. **"....öyle şiddetle sarsıldılar ki, Peygamber ile yanındaki müminler bile "Allah'ın vaad ettiği yardım ne zaman yetişecek?" diyecek duruma geldiler..."** (2/214)

Ehl-i zahir bunu itiraz kabul eder. Peygamber ve velilerdeki serzenişini görerek itiraz gibi düşünmek makbul olmaz. Bunlar peygamber ve velilerdeki yetişme tatbikatıdır.

Allah'ı tam anlamıyla kabul etmek çok zordur. İnsan varlığının Allah'ı tam olarak kabul etmesi kolay olmasa gerekir. Hz.Musa ve Hz.Hızır kıssasında olduğu gibi Allah'ı tam kabul meselesi peygamberler için bile kolay olmasa gerekir. Bu noktada Hüve'nin ilâhî arzusu Hatmül Velâyet sırrı **"rahmeten lil alemin"** sırrı ile tecelli ederek velâyetteki bu noktaya şefaet eder.

## HATMÜL VELÂYET SIRRİNİN ZUHUR ETTİĞİ BU ZAMANDAKİ İLÂHÎ ARZU

*B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M*

Tarih boyunca her inanıştan insanlar, ilâhî kudreti insan anlayışına indirgeyerek değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Mesela eski Yunan'da tanrıların insan yaşantısı esas alınarak değerlendirilmesi, Hristiyanlarda baba-oğul anlayışı, diğer inanışlarda da benzer anlayışlar buna birer örnektir.

İnsanlar daima dinde tapma noktasını aramışlardır. İlâhî kudreti tevcih edecekleri bir sembol düşünmüşlerdir. Aslında sembole lüzum yoktur. Çünkü Allah'ımız peygamberlerini ve velilerini işaret etmiş, Peygamberler ve veliler ile insanlara yol göstermiştir. Allah'ımız her peygamber ve veli ile insanlara kendisini bildirmiş ve daha ileri terakki lütfetmiştir.

Hız. İsa'da '**ruhîyet**' sırrı açılmıştır; her şey ruhi bir kudrete bağlanmıştır. Hız. Muhammed'de(s.a.v) Allah ve kulun durumu daha vazih bir şekle gelmiştir. Allah, Hız. Muhammed (s.a.v) ile âhireti anlatmıştır. Âlemi Âma'ya kadar açıklanmıştır. Âlemi Âma ise işaret edilmiştir. Hüve'nin sonsuzluğu beyan edilmiştir.

Hz. Muhammed'in (s.a.v) evliyası ile de ilâhî terakki devam etmiştir. Hz. Abdülkadir Geylânî'de "**Gavsîyyet**" sırrı açılmıştır. Hz. Süreyya "**Hatemül Pîrim,**" buyurmuştur. Piriyyet makamı O'nunla tamamlanmıştır. Hz. Mehmed Ali Özkardeş; "**Benim vazifem, bütün dünya insanlarına İslâm'ı doğru olarak bildirmektir**" buyurmuştur. Bu tatbikat "**Mehdi sırrı**"dır. Tüm dünyaya din-i İslâm en doğru şekilde bildirilmiştir.

Bu son zamanlarda ise tatbikat, "**lillahil vahidil kahhar**" olarak görünmektedir. Bugün kimsenin dünyevî hâli ile ilgilenmiyoruz. Vazife, '**ruhları ilâhî âleme hazırlamak**' olsa gerekir. Çünkü İnkılab-ı Kebir'e yaklaşıldığı anlaşılmaktadır. Velâyet kapısı ardına kadar açılmıştır. Hatmül Velâyet zuhur ettiği görülmektedir. İnsan için dünyada ulaşılabilecek manevî terakkînin nihayetine gelinmiştir.

Hz. Muhammed'i (s.a.v) Allah'ın O'ndaki tecellisine göre değerlendirmeye çalışmalıdır. Allah'ın bildirdiği gibi anlatmaya gayret etmelidir.

Bugün Hüve'nin açılması vardır. **Hüve, Allah'ın hususiyet-i ilâhîyesini işaret eder.** Allah'dan neş'et etmiş olan esmâ-i celîle-i ilâhîyyenin (Allah'ın isimleri) veryüzündeki tecellisi temâşa edildiğinde her varlığın Allah'ı işaret ettiği görülmektedir. Her varlık bizlere Allah'tan başka bir mevcut olmadığını anlatmaktadır. Ancak Allah'ı yine de tam olarak bilmek mümkün değil-

dir. O halde insan varlığı yaratılmış olduğunun (kul olduğunun) idrakine varmalıdır.

Velâyeti bugünün idrak ve anlayışı içinde anlamak icap eder. Çünkü her geçen zaman diliminde velâyet bir başka neşe ile görünür. Velâyet Allah'ın doğrudan doğruya arzuyu ilâhîsi ile meydana gelmiş bir husustur. Evliya, yani Allah'ın kendisinin rahmet ve beyan indirdiği gönüller, Allah'ın o zamanki arzusuna göredir. Allah her an yeni bir şandadır. O halde O'nun velisi de her an yeni bir şanda olacaktır.

İnsanların iç dünyasında çözemediği hususlar hakkında "**acaba**" diye bir düşüncesi vardır. Bugün manevî ve maddi öyle bir ilim zuhur ediyor ki, Rabbimiz kalplerde tereddüt bırakmıyor. Onun için, "**Benden büyük yok; Benim şanım ne yücedir**" gibi geçmiş dinî şahsiyetlerin bazılarında sadır olan sözler Hatmül Velâyet terakkisinde sadır olmamaktadır. Bugün Allah'ın tertibi böyledir.

Allah'ın bugün verdiği ilham ve tecellinin çok daha ileri olduğu, geçmiş velâyet tarafından da kalplerde takdir edilmiştir. Bugünkü ilmi ve imanı o ruhlar tasdik etmekte ve terakki etmektedirler. Geçerli olan Allah'ın verdiği beyan ve ilimdir.

Tarih geçmiş insanların yaşantılarını tetkik etmek-

le geleceğe bir yön verebilir. Bu kadar zaman geçmiş, insanlık hiçbir zaman geri gitmemiş, daima ileri gitmiş ve bugüne gelinmiştir. Velâyet konusunda da Allah'ımız her geçen zaman diliminde velâyet ile yepyeni ilim ve bilgi lütfetmiştir.

Medeniyet geçen zamana göre yaşamadığına göre inanç ve din hususunda da yeni anlayışlar yaşanır. Aslında din terakki ettikçe dünya ve âlemler ona göre terakki eder. Bugün velâyet anlayışı dünyanın dışına çıkmıştır. Artık velâyet konusunda feza ve yedi semavat da konuşuluyor.

Maneviyattaki açılmanın terakkisi ile dünyevî terakki de buna paralel olarak devam etmektedir. Bugün için menfi daha fazla görünebilir. Ancak müspet ve menfi beraber terakki etmektedir. Menfideki fazlalık esasta müspetin çok ileri gitmesinden dolayı olabilir. Buradaki müspet kelimesinden kastedilen velâyetteki çok ileri terakkiler olsa gerekir.

Zamanımızdaki velâyet anlayışı geçmiş yaşama göre farklıdır. Geçmiş insanın bugünkü insanı kabul etmesi çok zordur. Ancak bugün de maneviyatta zuhur eden nice güzel gönüller vardır.

Maneviyat açısından teknolojinin ve ilmin ilerlemesi ile beraber, ilmin her noktaya tesir ettiği ve bütün tatbikatın da Allah'a ait olduğunun idraki vardır.

Bugün fezadaki yaşamların künhü nedir? Allah'ın o âlemlerdeki fiiliyat ve tatbikatlarının da Allah'a ait olduğunun idrakine varılmıştır. Velâyet Allah'ın kudretini sadece Allah'a teslim ederek tasdik eder.

Bugün dünyadaki teknolojik gelişmeler maneviyattaki Hüve sırrının açılmasının bir yansımasıdır. Çünkü maneviyat terakki ettikçe maddi hayat da terakki etmektedir.

Bakara sûresi 29. âyetinde,

**"Hüvelleziy halaka leküm ma fiyl'ardı cemiy'an sümmesteva illesemai fesevvahünne seb'a semavatın ve hüve bikülli şey'in aliyim"**

**"Arz'dakilerin hepsini sizin için halk eden sonra 'Sema'ya istiva eden ve onu yedi semalar olarak tesviye eden 'Hüve'dir. Ve 'Hüve' her şeyi bilendir." buyrulmaktadır.**

Bugünün velâyet konusu bizim dünyamızın dışındaki feza yaşamlarının künhünü ortaya çıkarmaktadır. Velâyette, yıldızların, gezegenlerin ayların hareketlerinde Hakkın onlarda da tatbikatı olduğunun idraki velâyette vardır. Bu konu artık nazariyat değildir. Gezegenlerin dönüşü, yıldızların hareketleri bunların hepsinde Allah'ın tatbikatı mücerred olarak müşahede edilmektedir.

Bugünkü velâyet anlayışında Kur'an'da zikredilen yedi semâda (**seb'a semâvat**) çeşitli yaşam tatbikatları olduğu, oradaki yaşamların da Allah'ın programı içinde tatbikata girdiğinin idraki vardır. Bugünkü görüş çok geniştir ve Allah idraki çok daha değişik konuları inhisar etmektedir.

Kur'an'daki "**dunu**" kelimesi tefsirlerde Allah'ın dışı olarak değerlendirilmiştir. Maddeyi tabu haline getiren insan, Allah'ın dunundaki bir şeyi tabu haline getiriyor demektir.

Yedi semavat üzerinde cehennemler, cennetler Sidretül Munteha'ya kadar, ondan sonra kendi hususi âlemi olan Âlemi Âma Peygamberimiz tarafından beyan edilmiştir. Peygamberimiz Miraçta, Sidretül Munteha'ya kadar olan tecelliyat ile, ondan sonraki tecellilerinin zuhur ettiği (Kâbe Kavseyn ev edna sırları tecellileri) âlemleri insanın ölçmesinin mümkün olmadığını beyan buyurmuştur.

Bütün semâvat, arz, cennetler, cehennemler, âlemler, nâmütenahi tecelliler Deryayı Nuru Muhammed'in programıdır. Yani Allah'ımızın arzusudur.

Allah'ın yakınlık verdiği gönüllere olan ikramı hakkında, bu âlemde tecellisi dahi olmayan hiç kimsenin düşünemeyeceği, idrak dahi edemeyeceği güzellikler söz konusudur. Bu beyan yaşadığımız programın fevkinde başka programlar olduğunu göstermektedir.

Allah'ın velâyetinin âlemlerde tatbik olduğunu söyleyen bir anlayışa insanların giyim-kuşamı söylenirse gülünç olur.

Kur'an'ın bize anlattığı cehennemler ki, orada ateş var, azap var, cennetler ki, orada sonsuz nimetler vardır. Ancak biz bu sıfatları bu dünya programı içinde iken telaffuz edebiliyoruz. Teşbih ile düşünebiliyoruz. Ancak Allah'ımızın yakınlık verdiği kullar için yani, "**Sabikûndan**" olan kullar için lütfedeceği ikramlar idrakların ve düşüncelerin ötesindedir. Onları düşünebilmek için o yaşantının hususiyeti lâzımdır. Bunu dünyevi idrak, akıl kaldırmıyor. Burada Peygamberimizin, "**Allah'ın zâtını düşünmeyiniz,**" beyanını hatırlamak lâzımdır. Çünkü dünyevî yaratılışımız o âlemlerdeki tecelliyatı anlamaya müsait değildir. Onun için âhirete geçerken dünya bedenini dünyada bırakmak icap ediyor.

**Velâyet özel bir konudur. Aksi halde ulema-i rüsum ile velâyeti aynı noktada değerlendirmek gibi bir düşünce hâsıl olur. Bugünün velâyeti artık zahir ile kısıtlanamayacak bir hususiyete sahiptir. Bugünkü velâyet Allah'ın kudret-i ilâhîyesini manevi ve maddi sadece Allah'a tahsis ederek idrak ediyor. Yaşamın hiçbir konusunu O'na nispet etmiyor. Velâyet anlayışı insanların şahsi yaşamına müdahale etmez.**

Hz. Süreyya ile Mehmed Ali Bey Hazretleri arasında geçen bir konuşmada Mehmed Ali Bey Hazretleri; **"Sultanım Allah'ımız bütün varlığın hakikati olduğuna göre cehennemde kimi yakacak"** buyurduğunda Hz. Süreyya; **"O kudret-i celâdet sende olsa sen de yakarsın"** buyurmuşlardır.

Buradaki mânâ yanlış anlaşılmasın. Cehennem de bir terakki ve terbiye makamıdır. Allah yakar-yakmaz; öldürür-diriltir; takdir Allah'a aittir. Şurası muhakkak ki Allah ismi **"rahmeten lil âlemin"** ismidir. Her tatbikatı kulların lehinedir, rahmeti icabıdır.

Dünya tertibinde ateş yakar. Ancak yaktığı da var, yakmadığı da. Nitekim Hz. İbrahim'de ateş gülistan oldu. Ateş insanlara bir misal olarak tarif edilmiştir. Dünyanın fevkine çıkıldığında ateşin tertibi de değişir.

Ahiret, cennet, cehennem anlayışları da dünyevî misallerle anlatılmıştır. Ancak dünya fevkinde onların tertipleri de değişik ve namütenahidir.

Kevser Havzı için de havuz misali verilmiştir. **Havz-ı Kevser; Deryayı Nuru Muhammed'in zât deryasını işaret eder.**

Velâyet Allah'ın tatbikatıdır. Her yaşanan Allah'ın lütfu olarak değerlendirilip idrak edilirse bu, velâyeti an-

lamak için önemli bir idrak olur. Her yaşanan olay manevi olarak değerlendirilirse o kişiye bir ışık tutar. Bu, velâyet anlayışıdır.

Din, Allah'ın ve kulluğun idrakidir. Ama bundan daha ileri olarak Allah'ı tanımak-bilmek (arif olmak) velâyet konusudur. Her geçen zamanda gelen veli başka bir neşe ve sevginin ifadesidir.

Bugünkü velâyet, geçmiş zamanın velâyetini tarif ediyor, anlatıyor ve onun anlaşılmayan yaşam, fikriyat ve düşüncelerini bugünkü anlayışa göre değerlendiriyor. Bu değerlendirme, değerlendirmeyi yapan noktanın Hakk ile olan yakınlığını işaret etmektedir. Onun için bu değerlendirmeler isabet kaydeder.

Zamanımızdaki velâyet anlayış ve idraki mutlaka ki değişiktir. Bugünkü velâyet anlayışı eski zamana teklif edilse hiç kimse kabul etmez. Ama o zamanki anlayışı bugünkü velâyet değerlendirdiği zaman onların düşünce ve fikirlerine saygı duyar. Allah'ımız onlardaki tecellisini makbul tuttuğundan dolayı türbeler yapılmış, onlardaki tecellisinden dolayı daima hayırla anılmışlardır. Geçmiş velâyet gönüllerindeki tatbikat, Allah'ın onlardaki arzu ve tecellisinin zuhurudur. (ifadesidir)

Bugün için zamanın çok hızlı aktığı söylenmektedir. Zamanın hızlanması esasta maneviyatın hızlanma-

sından kaynaklanmış olsa gerekir. O yüzden çok ileri bir anlatım lütfedilmektedir. Bugüne kadar konuşulanlarla kıyaslandığında, bugün konuşulanlar insanları bu yüzden şaşkınlığa düşürmektedir. Bu sürat makam farklarını ortaya çıkarmıştır. İtiraz etmeye çalışanların ilmi Allah'ın bugünkü velâyet anlayış ve idrakine itiraz etmeye yetmemektedir. Yetmeyince bu sefer değerlendirme kendi anlayış çerçevesine sokularak yapılmaya çalışılmaktadır.

Hiç bir düşüncenin Allah'ı tam olarak tarifi mümkün değildir. **'Ayniyyet-i ilâhîyye'** kelimesi geçmiş maneviyat kitaplarında yazılmıştır. Ancak anlatımlara bakıldığında *'bir Allah, bir de ona ayna olmuş velâyet gönülleri var'* gibi ikilik halinin söz konusu olduğu görülmektedir. Hâlbuki ayniyyet-i ilâhîyye şöyle tarif olunsada daha doğru olsa gerekir: Allah, velâyet gönlüne öyle lütfetmiştir ki, hepsi Allah'a aittir. Kulun kendisine varlık atfedecek hiçbir hali kalmamıştır. Ondaki icraat Allah'a aittir. O gönül Hakkın kendisinde ne arzusu varsa onu yapar.

**'Lâ mevcude illâ Hû'** idrakinde olan velâyet gönüllerinde **'ayn'** da Hakkın kendisidir. Ayniyet bir tecellidir. Her kulun varlığı Hakk'tandır. Ancak Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesini hiçbir şeyle mukayese etmek mümkün değildir. Velâyet gönüllerinde Allah; **'Şöyle yapacağım'** buyurur ve yapar. Bu tatbikat veliye değil Allah'a aittir.

Tasavvufta da; ‘Artık böyle bir veli gelmez’ sözü vardır. Esasta her veli bir isimdir. ‘Allah bir daha böyle bir isim yaratmaz’ demek Allah’ın velâyetini tahdit etmek gibi olur. Allah’ımız zaten her ismi tek yaratmıştır; bir ismin aynısını tekrar yaratması söz konusu değildir.

‘Benden başka yok’ kabilinden sözler de makbul olmaz. ‘**Lillahil Vahidil Kahhar**’ tatbikatında ‘**Ben**’ nerededir?

Makam-ı velâyette Allah’tan başka ilâh olmadığını, sadece O’nun vücûdu olduğunu ifade etmek için ‘**vacib-ü’l vücûd**’ kelimesi kullanılmıştır. Yani “**vacib-ü’l vücûd**’dan başka bir vücûd yoktur” denilmiştir.

Bu doğru mudur? Evet! Çünkü Rabbimiz o zamanlar o ilhamı lütfetmiştir. Nitekim Hz. Mehmed Ali Bey de, Hz. Muhyiddin Ârabî de bu ifadeyi kullanmışlardır.

Bu, terakkide bir aşama ve ilâhî program icabıdır. Çünkü “**Vücûd**” kelimesi bu dünya yaşamına göre bir ifadedir. Ancak bugün sonsuzluğu işaret için muhtelif kelimeler kullanılıyor. Ama Rabbimizi bütün bu ifadelerin üstünde düşünmek icap eder.

O sonsuzluğu ve azamet-i ilâhîyeyi ifade edecek bir kelime bulmak mümkün değildir. Rabbimiz bugün için manevi yolda çok ileri anlayış ve idraklar lütfetmişlerdir. Bu, Allah’ımızın ilâhî bir programıdır.

Nitekim Hz.Muhyiddin-i Ârabî'de çok ileri açılımlar olmuştur. Bu hususlardan elbette haberdardır. Sevgili Pirimiz Hz. Abdülkadir Geylânî ve Hz. Süreyya Beyefendinin de bu hususta çok ileri bilgileri olduğu muhakkaktır. Ancak Allah'ımızın ilâhî programına uyarak Rab-bimizin Hüve'yi gizli tutmasına riayet etmişlerdir.

Yakınlık bulmuş ilâhî gönüller Allah'ın nizamına harikûlâde dikkat etmişlerdir. Bizde de 1985 senesine kadar '**vacib-ü'l vücûd**' ifadesi ile geçmekte idi. O zamanki bu ifade ve konuşma elbette doğrudur. Bugünkü anlayış ve ifade de elbette doğrudur. Bu, Allah'ın ilâhî bir programıdır, nizamıdır.

Hüve'yi yani azamet-i ilâhîyeyi düşündüğümüzde, cennet, cehennem ve âlemlerdeki tatbikatı düşündüğümüzde öyle bir ilham geliyor ki; o zaman o kudreti hiçbir şeyle karşılaştırmadan inanmak gerekiyor. Gerçek inanç odur. Hiçbir şeyi O'nunla karşılaştırmamak, başkasına rağbet etmemek, azamet-i ilâhîyeyi tenzih etmek, her şeyin fevkinde olarak ona inanmak gerçek imandır.

Allah ne kadar büyüktür?

Sonsuz zaman ve mekân seyrettik. Sonsuz seyrettikten sonra bir yerde durduk, nokta koyduk. Geldiğimiz âlemler de sonsuz, gideceğimiz âlemler de sonsuz. O halde bunu değerlendiremiyoruz. Ebedi bir sonsuzluk ve azamet-i ilâhîye insana bir huşu veriyor. Bu azamet-i

ilâhîye karşısında kendimizi düşündüğümüzde hiç olarak görüyoruz. Azamet-i ilâhîyenin kendimizdeki tecelliyatını düşünerek O'nu idrak edebiliyoruz başka bir şekilde idrak edemiyoruz.

Rabbimizin; **“Bilinmekliğimi istedim, benden bana”** beyanındaki **“bilinmekliğinin”** mânâsını velâyet makamları idrak etmiştir.

Lillahil Vahidil Kahhar’a yaklaştığımız bu zamanda bu idrakin dışında başka bir şey düşünülemez. Rabbimiz; **“Bugün Beni Hüve ile zikrediyorsunuz, ama Ben her kelime ve zamirin, her tarif ve anlatımın fevkindeyim”** buyurmaktadır.

Rabbimiz bu âlemde bu kadar açıklama lütfetmiştir. Bu anlatımlar hayal bile edilemezdi. O'nu idrak sonsuzdur. Bugün bu kemalat işitiliyor.

Hüve’yi idrak etmeye çalıştığı zaman insan terakki eder. Bu ilâhî hakikati arzu buyurduğu özel gönüllerde açmış ve bildirmiştir.

Bu konu neden bugün bu kadar açılıp anlatılıyor? Çünkü Allah’ın ilâhî programı bugün için böyledir. Zaman da Allah’a tabidir.

Hüve Allah ismi ile kendisinin zikredilmesini arzu buyurur. Haşr sûresinde; **“Hüve Allah’tır ki,**

**Hüve’den başka ilâh yoktur.”** buyrulmaktadır. Yine; **“lehul esmâü’l hüsnâ / Güzel isimler Hû’nundur”** buyrulmaktadır. **En güzel isimler Rabbimizin görüldüğü velâyet isimleridir.** O halde Hüve, velâyet isimleri ile kendisine iltica edilmesini sevmektedir. Çünkü o isimler Allah’ın arzularını ifade etmektedir. O isimleri zikretmekle Allah’ın hasletleri zikredilmiş olunur. İnsanların terakki etmesi için o isimlerden nur ve feyz almaları ve o isimleri idrak etmeleri icap eder.

Hatmül Velâyet sırrındaki hususiyetlerden belki de en mühimi, kulun kendisine hiçbir varlık atfetmemesidir. *‘Herkes beni bilsin, tanısin’* duyguları ancak bir iddiadır. Allah kuluna hiçbir şeyle kıyas edilemeyecek bir iman da lütfetse, o da Hakk’tan gayrı değildir.

**Ferdiyyet** lütfedilmiş velâyet gönüllerindeki hüküm de zaten O’na aittir. Allah arzu eder ve arzusunu kulunda tatbikata koyar. Velâyet Allah’ın arzusunun kendisinde zuhur ettiğini bilir. Velâyet gönüllerinde; **“Onu yapan da Benim”** beyanı zuhur eder.

Allah’ın zevk-i ilâhîyesi olarak hareket eden velâyet makamları da vardır. Mahfiyyette olan velâyet gönüllerinde tam tevhid vardır. Zerâfet-i ilâhîyesi olarak Allah, kendi tatbikatını sanki velisi yapmış gibi göstermektedir.

Allah evvela insan varlığını tasavvur etmiştir. İn-

san varlığı bu âlemde vücûd alarak tatbikat bulmuştur. Bütün bu terakkilerden sonra velâyet gönüllerinde bu vücudun da Hakka ait olduğu idrakine gelinmiştir. Şurası unutulmamalıdır ki, Deryayı Nuru Muhammed, Hakkın varlığından teşkilatlandırıldığında kendine varlık atfetmemiştir. “**Lâ ilahe illallah**” bunu anlatır.

“**Bir vücud**”un hususiyeti anlayış ve idrakte bir olmanın hakikatine varmaktır. Bu da “**iman-ı zâtîyet**” ile ifade bulmaktadır.

Ehl-i zahir Allah’ı tenzih edelim derken subuti deliller ve benzeri şartlar icat etmişlerdir. Bu şekilde düşünmek Allah’ın zâtını tahdit etmek gibi olur ki, makbul değildir. Allah’ın zâtîyetini hiçbir varlık idrak ve ifade edemez. Ancak insan varlığının kapasitesinin son noktasına kadar lütfedilebilir, buna ‘**hatme ermek**’ denir.

Hüve’den görünen hususi gönüller peygamberler ve velilerdir. Yani **isimlerden tenzih olandan görünen Hakkın velâyetidir**. Allah kendisinde mevcut olan arzuların kuldaki tecelliyatını görmek için bu tatbikatı yapar. Hüve abd (kul) ismi ile tecelli eder.

Allah öyle namütenahidir ki, O’nu ihata etmek mümkün değildir. Allah ne kadar ihsan ederse etsin, O sonsuzdur. Bizler yaratılmışlar olarak sonsuzluğu ihata edemeyiz.

Allah'ımızın; **'Ben arzda bir halife kılacağım'** arzusundaki insan varlığı yaratılmış bir varlık olmaktadır. Meleklerin; **"Biz Seni hamd ile tesbih ettiğimiz ve Seni takdis ettiğimiz halde..."** (Bakara 30) beyanına dikkat edildiğinde, Allah'ta nice sonsuz arzular var ki, insan varlığında arzu ettiklerini müşahade etmek istemektedir.

Peygamberimizden sonra Peygamberimizin açtığı yolun tam idraki velâyet ile mümkündür. Velâyet de Allah'ımızın; **"Ben arzda bir halife kılacağım"** arzusunu işaret etmektedir. Allah'ımızın **"Halife-İnsan"** yaratmasındaki tecelliyat velâyettir. Allah'ın bu arzusunun tam olması da Hatmül Velâyet sırrının zuhur etmesi ile dir.

Sevgili Efendimiz; **'Rahman Âdem'i kendi sûretinde halketti'** (Buhari, Müslim) buyurmuşlardır. Sûrete bakarak aslı tarif etmek mümkün değildir. Aslı idrak ile sûreti izah etmek daha doğru olsa gerekir.

İnsanlar Allah'ın zâtîyetini kendilerine göre değerlendirmeye kalkmışlardır. Bugünkü terakkide Allah'ın zâtîyeti bütün bunlardan tenzih edilmektedir.

Ahirette **'Lillahil Vahidil Kahhar'** zuhur ettiğinde herkes idraklerinin fevkinde olan bir **manzara-i ilâhîye** ile karşılaşacaktır ve **'Biz Allah'ın zâtîyetini id-**

*rak ve ifade edemedik,*’ mahcubiyetinde olarak kendi kendilerini yargılayacaklardır.

Muhakkak ki Allah’ı yalnızca Allah için talep eden velâyet gönülleri kendi varlıklarından ve benliklerinden vazgeçerek, Hakkı buldukları için o büyük günde ‘**müstesna kullar**’ olarak görüneceklerdir.

Muhyiddin Arabî hazretleri, eşyanın ezelden beri Allah'ın ilminde sabit olan mahiyetlerine "**Âyân-ı Sabite**" demiştir. Âyân-ı Sâbite’ye ait sûretlerin akis ettikleri âleme de "**Âlem-i Misâl**" denilmiştir.

O zamanın velâyet anlayışında birtakım hususlar şekil ve suret verilerek anlatılmaktadır. Fakat bütün bunlar dünya anlayışı içerisinde yapılan ifadelerdir. Misal âlemi, Allah'ta asliyeti ile mevcut olan arzu ve neşelerin bu dünyada zuhur etmesi şeklinde değerlendirilmelidir.

Misal aslın aynı mıdır? Misal asla ne kadar benzer? Çünkü misal hiçbir zaman aslı gibi değildir. Sadece insanlara bir nebze idrak kazandırmak içindir. Misal getirilen hiçbir şey asla benzemez. Misal getiren kişi kendi içinde bulunduğu hâlet-i ruhiyeye göre misal getirir. Kendi devirlerinde bile insanlar birbirinden çok farklı misaller getiriyor ise, değişik zamanlar içerisinde getirilen misaller birbirine ne kadar benzeyebilir?

Geçmiş velâyette "**Âyân-ı Sabite**" için, 'varlıkların ruhları Allah'ın huzurunda durur. Onların dünyadaki suretleri de varlıklardır' denmiştir.

Allah'ın yaratmış olduğu isimlerdeki arzuları Allah için malumdur. Ancak kişi Allah'ın rahmetindeki bir gönle rastlarsa o zaman Allah o kişideki arzusunu değiştirebilir. Kaderin değişmesi sırrı böyle olsa gerekir. Bu, Allah'ın velisindeki arzusudur. Yani Allah velisindeki tatbikat ile '**kaderi değiştirebilirsin**' buyurur. Esasta o velinin isteği Allah'ın arzusudur; Allah'ın o velideki zevk-i zâtisidir.

**Âyân-ı Sabite** Allah'ın bir isimdeki arzu ve programıdır. O isim bir suret alarak yeryüzünde görünmüştür. Bugün ise Hatmül Velâyet; "**Hiçbir misalin Allah'ın zâtîyetini tam olarak belirtmesi mümkün değildir. Çünkü O'ndan başka hiçbir mevcut yoktur.**" buyurmaktadır. (*Lâ mevcude illa Hû*)

Allah anlatılırken misal olarak getirilen hususlar, "O'na benziyor, ama o değil" şeklinde bir yaklaşım ile izah edilirken Hatmül Velâyet; "**O'na hiçbir şey nispet edilemez.**" buyurmaktadır.

Varlık âleminde beliren ve görünen misallerin sayısı bile tespit edilemezken ve görünen her varlık kendisi olduğuna göre, hangi varlık O'na misal olabilir.

Allah, kendisini izhar ettiği varlık âleminde ne şekilde görünmeyi arzu ettiyse o şekilde görünmüştür. Yoksa bu bizim görüşümüz ile ilgili bir konu değildir. Nitekim bir tecellimde; **"Rabbim ölüm nedir?"** diye niyazda bulundum; Rabbim; **"Bir şekil ve surette görünmeyi istememem o şekil ve suretin ölümüdür."** buyurdular. Ahirete intikalden sonra da ölüm kelimesinin mânâsı kalmayacağından o isim fiiliyattan kalkacaktır.

Rabbimizin çok ileri lütuf ve ihsanlarda bulunduğu gönüller *-dikkat edilirse-* dünya işlerine pek müdahale etmemiş gibi görünmüşlerdir.

Hz. Süreyya;

**"Zahirde ehliyetimiz yok fakat ey can  
Mânâda neler işleriz aktermeye asla"**  
buyurmuşlardır.

Bu ileri gönül noktaları dünya yaşamının da Allah'ın nizamı olduğunu en iyi bilirler. Allah'ın lüt-fettiği neşe kişiden kişiye değişmektedir. O sebeple yakınlık verdiği gönül buna müdahale etmez. Çünkü o Hakkın tertibine ve arzuyu ilâhîsine herkesten daha dikkatlidir. Allah'ımızın tatbikatları ekmel mükemmeldir.

Allah'tan her varlık korkar, ama velâyette Allah için sevgi ile saygı vardır; sevgiden, aşktan, saygıdan kaynaklanan bir haşyet vardır. Velâyet O'na olan sevgi-

sini zedelemekten korkar. Velâyet gönülleri de ağlar ama sevinçten ağlar. Bugünün affı, Allah sevgisinden kaynaklanan hususiyeti olan bir şefaattir.

O, insanların içinde yetişmiş, insanların duygu ve hislerini iyi bilen, müspet ve menfiyi tanıyan ve bütün bunları halkın içinde yaşamış, onların hissiyatını bilen bir zâttir. Çünkü "**hatem**" olduğu için her duyguyu bilmesi lazımdır. Hayatın içinden gelen olması lazımdır, yoksa yanlıştaki olana nasıl şefaate edilir?

"**Hüve**" ile ilgili olarak fikir beyan edenler, Hz. Muhyiddin-i Ârabi'nin eserlerinden istifade etmektedirler. Ancak bu zaman için geçmiş zamanlardaki gibi bir idrak olmasını bekleyemeyiz. Neden? Çünkü âyette "**Küllü yevmin Hüve fiy şe'n - Hüve her devirde yeni bir şandadır,**" (Rahman 29) buyrulmaktadır. Bu âyetle bildirilen "**şe'n - şan**" kelimesi Allah'ın o Zamanın İnsanı'ndaki zuhurunu ifade eder.

Her geçen zaman, velâyet başka bir neşe ile görünür. Velâyet Hakkın arzusu olduğuna göre her an yeni bir şanda olan Allah'ımız her an yeni bir idrak ve anlayış sunmaktadır. O halde Allah'ımızın velâyet feyzi de her zamanda yepyeni ilim ve bilgi lütfetmektedir.

Hz. Muhyiddin-i Ârabî "**Kitab El Hüve**" adlı eserinde kendi zamanı için güzel bilgiler vermiştir. Ancak her beyan kendi zamanı içerisinde değerlendirildiğinde

fevkalade bir netice hâsıl olur. Geçen zaman içerisinde o ifadeler daha değişik mânâlar kazanmaktadır. Aksi takdirde Allah'ın namütenahiliğine set çekilmiş olur ki, bu zaten mümkün değildir.

Allah bu programını, **‘Velâyet’**ini ve **‘Risâlet’**ini açmak için tatbikata koymuştur. Ve Hüve va’z eyler ki; **"Bendeki bu hususiyeti belirtmek için, kendimdeki hâsletleri görmek için bu tertibi yaptım. Yani Ben bir ayna yaptım. Onda kendimi görüyorum. Benim kendime olan bir aşkım var. Bu aşkı belirtmek için âlemleri yarattım."**

Hüve'de tek mil duygular, hisler, arzular namütenahi olarak mevcuttur. Dünya varlığının yaratılışı, sınırları belirlenmiş bir paket program gibidir. Bizler bu programın içindeyiz. Hüve'deki arzuların dünya âleminde belirmesini yani cismaniyet haline dönüşerek tatbikat yapmasını yaşıyoruz. İlâhî âlemde ise bu paket programın dışına çıkma durumu vardır. Bu paket program (dünya programı) dışında başka programlar da vardır. İnsan diğer programların mevcut olduğunu idrak ederek bu azamet-i ilâhîye karşısında hayrete düşecek, imana gelecektir. **‘On sekiz bin âlem’** beyanı bunu işaret etmektedir.

Bu tatbikatlardan habersiz insanlar için gaflet ehli denmiştir. Dünyada iman etmenin ayrı bir ikramı vardır; ahirette zaten her şey apaçık görülecektir.

Kur'an'da; '**gayba iman edenler**' (Bakara 3) buyrulmuştur. Mü'minler Hz. Muhammed'e (s.a.v) iman ve ikrar etmişler ve o yolda yürümüşlerdir. Onun için hususi ikram yapılacaktır.

Burada insanın efdaliyeti, gayba iman etmesidir. Kur'an'da Hz. Muhammed'e (s.a.v) iman, yani Hû'ya iman emrediliyor. Görülmeyen şey, Hû noktasında görünür haldedir. Çünkü Hz. Muhammed (s.a.v) görünür haldedir.

Onun getirdiği ilim kimde vardır? Bu mucize değildir? Onun anlatımı şudur ki: "**Kur'an'daki ilâhî hakikate dikkatli ol öyle yürü. Hakk ile yakınlık bulmuş kimselerle talim et ki, Kur'an'ı doğru yorumlayasın.**"

Anayasa bir fikir verir, özü temsil eder. Kur'an bir yerde anayasadır. Fikir verir, hedef verir, yol gösterir. Ancak asıl bırakılıp teferruat ile uğraşmaktadır.

Geçmiş bir kısım manevî kişiler kula göre Allah'ı düşünmüşlerdir. Hatmül Velâyet ise, Allah'a göre kulluğu tarif etmiştir. O zaman Allah'ın velâyet arzusunun mânâsı çıkmaktadır. **Sıfatı olarak düşünüldüğü müddetçe zâtîyet idrak edilemez.**

Hatmül Velâyet'in '**ruh-u küll**' ve '**nefs-i küll**'

anlatımı Deryayı Nuru Muhammed'in buyurduğu gibidir. Hatmül Velâyet bu tatbikatların esas ve mânâsını ifade etmektedir. Hatmül Velâyet'te peygamber ve velilerdeki velâyet hususiyetlerinin mânâsını açmak, anlatmak vazifeleri vardır. (Not: *Ruh-u Küll* ve *Nefs-i Küll* izahatı için Hz.Fâtîme kitabımıza müracaat ediniz)

### HERKESİN İDRAK ETTİĞİ KENDİ MAKAMIDIR.

Bugün velâyet anlayışı ve idraki dünyanın da dışına çıkmıştır. Hatmül Velâyet yaşanmış ve yaşanacak velâyeti de izah eder. Her yaşanan Allah'ın lütfu olarak değerlendirilirse velâyeti anlamak bakımından bir ışık tutar.

Dinin ana kaideleri zaten değişmez. Allah ve kul idraki değişmez. Daha ileri anlayış için velâyetten her veli başka bir anlayışın, başka bir zevk-i ilâhîyenin anlatımını ifade etmektedir.

Peygamberimiz günahkâr bir kimse hakkında ashabına sorar; "**Bu kimse hakkında ne düşünürsünüz?**" Ashaptan her biri soruyu kendi meşrebine göre cevaplar. Çünkü her gönülde başka bir hususiyet vardır. Hz.İmam-ı Ali ise; "**Rabbime dua ederim ki onun halini değiştirsın. O huy onda oldukça günahlardan kurtulamayacaktır.**" buyurur.

Hatmül Velâyet'in meşrebi Hz. İmam-ı Ali Efendi-

mizdeki meşrebin yansımasıdır. **"Ya Rabbi o kulunun halini değiştir ki günah işlemesin..."** Hatmül Velâyet'te bu arzu vardır. Herşey O'na ait ise günah işleyecek hal de kalmaz. Hatmül Velâyet'teki neşe daima rahmet neşesidir. Herşeyi Allah'a veren için hiç bir şey kalmaz, Hüve kalır. O gönül daima Hüve'yi zikreder.

O zamanın anlayışı ile bu zamanın anlayışı bambaşkadır. Zaman ve zemin ile beraber din ve maneviyat anlayışı da değişmektedir. Geçmiş zamanın günahı ve affı ile bu zamanın günahı ve affı değişiktir. Bugünün idra ki kendi vücudunun da sahibi olan Allah'tan af dilemektir. Yani vücudu Hakka teslim ile vücut (ben de varım) ikiliğinden geçmektir.

Biz, bizdeki Allah'tan af dileyelim. Bu yol fiiliyat yoludur. Bu son zaman olduğundan af konusu işlenmektedir. En güzel olan gönül duasıdır. Sizdeki arzunun tecellisi ne ise öyle dua edin. Neden kendi vücudunuzun sahibi olan Allah'a iltica etmiyorsunuz da, başkalarının putuna iltica ediyorsunuz?

Esasta günah telakki edilen şeyleri müspet ve menfiyi Allah bizi terakki ettirmek için yaptırır. Eğer günahı bu noktadan alırsak o (günah) bizde terakkiye sebep olur. Ama ehl-i zahire göre düşünürsek, **"günahtan nasıl kendimizi kurtarabiliriz"** yeisi insanları çıkmaza sokar.

İslâm'da bu bakımdan bilerek, bilmeyerek işlenen günahlar için; "**Siz tövbe edin. Umulur ki affolursunuz**" buyrulmaktadır. Allah dilerse affeder. Önemli olan kişinin niyetidir. Eğer niyeti samimi ise af zuhur eder. Af yetkisi Allah'a aittir. Af meselesi kişinin o idrake gelmesi demektir. İnsanın zamirini ancak Allah bilir.

Hz.Süreyya'da; "**Şefaata neymiş gel mende gör**" ilhamı zuhur eder.

Velâyete müracaat edip af dileyenler Allah'ın zatîyetinden af istemektedirler. Çünkü velâyet Hüve'den görünmektedir. Velâyet noktasına iltica edenleri Allah velâyet makamından affeder. Kişiler kendilerini affetmeye kalkarsa, o zaman insanların Allah'a ihtiyacı yok gibi bir anlam ortaya çıkabilir.

Yakında tövbe kapıları da kapanacaktır. Tövbe bir daha geriye dönmemek için yapılmalıdır. Kişi ne kadar inanırsa Allah inancı o kadar demektir. Mülk Allah'ındır. O halde ancak Allah affedebilir.

Manevî ilim ve bilgi Hüve sırrının açılması noktasına geldiyse o zaman zahir, yani dünyevî yaşam da âlemler de o noktaya gelmiş demektir. Dünyevî yaşam ilâhî ilme tâbidir.

Maneviyatta dervişler Mürşid'e hizmet ile terakki

ederler. Esasta bu hizmet Hüve içindir. Belki geçmişte bu idrakte değildiler. Bugün ise Hüve'nin açılması ile bu idrake gelinmiştir.

Eski zamanlarda velâyet konusu Allah'a yaklaşmak için dünyayı terk etmek, dünya lezzetlerinden vazgeçmek ve böylelikle Allah'a yaklaşmak şeklinde değerlendirilmiştir. Hatmül Velâyet sırrı ise bugün dünyevî zevk ve neşelere dalmak yerine öz ve mânâsının idrak edilerek hakikate erişmenin önemini izah edip anlatmaktadır.

Hatmül Velâyet, her ismi velâyet anlayışı içinde değerlendirir. Peygamberdeki asliyyet velâyettir. **"Sizi imamlarınızla davet edeceğim,"** sırrıdır.

Hatmül Velâyet sırrı ile isimler bu dünyada hatme ermektedir. Yani isimlerdeki manevî asliyyet bilinmektedir. Bu, isimlerin mânâ ve hakikatinin bilinmesinin tamama ermesi demektir ki, hatimdir.

### İNSANLAR NEDEN İSİM ALMIŞLARDIR VE O İSİMLER NEYİ İFADE EDER?

**Her isim HÜVE'nin bir arzu ve neşesini açıklar.** Böylelikle Allah'ın o isimdeki arzusunun mânâsı ayan olmaktadır. O halde bütün isimleri velâyet ile değerlendirme söz konusudur. Hatmül Velâyet tek mil velâyeti kapsadığı için kalpte zuhur eden beyanlar makam-ı velâyeti tasdiktir.

Hatmül Velâyet sırrının açıldığı gönül noktası için Allah'ımız; "**Kendim için yarattığım hususi bir gönüldür**" buyurmaktadır. Hatmül Velâyet sırrı, Allah'ımızın arzuyu ilâhîsidir ki, bu sırrı ne zaman açıklarsa o zaman bilinir. Her şeyin bilicisi Allah olduğuna göre, her şeyin hakikati ancak Allah açtığı zaman bilinir.

Hatmül Velâyet, Allah'ımızın velâyet hususunun dünyadaki hatmini de işaret eder. Yani Hatmül Velâyet dünyadaki velâyet tatbikatın idrak edilmesi ve bilinmesidir. Ancak velâyet ebedidir. Hatmül Velâyet ile velâyet ve risalet sırları açılarak âlemler "**neticeye**" hazırlanmaktadır.

Zamanın nihâyetinde Hatmül Velâyet ile Allah dininin nasıl anlaşılması gerektiği lütfedilmektedir. Bugün artık nihayete gelinmiş olduğu anlaşılmaktadır. Allah'ımız; "**Ben sizlere Peygamberler ve veliler yolladım; iman eden etti. Artık Benim ilâhi hükmümü yaşarsınız**" buyuruyor.

Hatmül Velâyet Allah'ın galibiyeti ve müminlere rahmetidir. Çünkü "**Allah; Elbette ben ve resûllerim galip geleceğiz diye hükmetmiştir...**" (Mücadele 21)

Bu dünya hayatı bir andır ve bir an'daki terakki ile sonsuz yaşamdaki terakkiyi kıyaslayınız. O halde sonsuz ahiret yaşamındaki terakki de sonsuz olacaktır.

Dünyada garip kaldık, çünkü garib lisanını anlayan yoktur. Bu durumda hadis-i şerifteki; "**Müslümanlık garip olarak başladı, başladığı gibi garip olarak avdet edecektir. Ne mutlu o gariplere!**" (Müslim) ifadesi yerini bulmaktadır.

## HÜVE HATMÜL VELÂYET

*B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M*

Rabbimiz bu âlemleri kendisinden bir arzu ile teşkilatlandırırken yaratacağı varlıkları arzu buyurdu ve o varlıklara ruhaniyetinden lütfetti. Çünkü ruhsuz bir varlık düşünülemez. O teşkilatlandırmış olduğu insan varlığında ruhaniyetini, velâyetini ve risaletini meydana çıkarmak istedi. Bu hâlin tatbikatı velâyettir. İnsan varlığındaki bu halin zuhur ve itmamı Hatmül Velâyet'tir.

Rabbimiz kendisindeki hâsletleri meydana getirip bilindiği zaman hatim olmuş olmaktadır. Bu, Hatmül Velâyet olsa gerekir.

Hiçbir isimle tahdid etmeden kudret-i ilâhîyeyi işaret etmek istersek, O'nu "**Hüve**" ile zikrediyoruz. Hatmül Velâyet Hüve'nin "**bilinmekliğimi istedim**" arzusunun tümünü ifade eden bir isim olarak da mütalaa edilebilir.

Allah'ın bir arzusunu tasavvur etmesi kahiriyettir; o arzunun zuhuru kadiriyettir. Bütün varlıklar ve isimler Allah'a tabidir. Velâyet Hüve'den görüldüğü için Hüve'ye tabidir. Nitekim Rabbimiz tamâmeti Hüve sırrıyla lütfetmektedir.

Hüve, ilk olarak zât-ı ilâhîyesinden **Deryayı Nuru Muhammed**'i teşkilatlandırdı. Hüve kendisindeki arzusunun sıfatı olarak meydana getirip temaşa etmek istedi. Yarattığı suretlere baktığı zaman kendi arzusunun meydana gelmesinden dolayı memnun oldu. Allah kendi arzusunu yarattığı varlıklarda temaşa eder. Hz. Muhammed'e (s.a.v), '**Habibim**' buyurdu. Hüve, kendinden kendine duyduğu aşkı Hz. Muhammed (s.a.v) ile temâşa etti. Hüve kendi aşkını Hz. Muhammed (s.a.v) aynasında seyretti. Temâşa ettiği Deryayı Nuru Muhammed (s.a.v); "**Ya Rabbim! Ben olan da Sensin ama Seni tam idrak mümkün değil. Sana olan aşkın her merhalede yenilendiğini görüyorum**" buyurmuşlardır. Her hicap, yani her gizlilik açılıyor, ama hicaplar tükenmiyor.

Hüve bu aşk ile kendini Hz. Muhammed'de (s.a.v) temâşa etti. Velâyet gönüllerinde de kendini temâşa etti. "**Deryalar geçerim, susuz geçerim. Beni doyuramamman bulunmaz**" beyanındaki idrake varılırsa kendindeki aşkın esasta asliyyete duyulan aşk olduğu ortaya çıkar. Velâyet gönlü kendi elini öper.

Hz. Muhammed (s.a.v) "**Lâ ilahe illallah Muhammed Resûlullah**" zikri yapmıştır. Yani Hz. Muhammed (s.a.v) "**Allah**" ve "**Muhammed**" isimlerini zikretmiştir.

Peygamberimiz "**Ya Rabbi Muhammed'e indir-diğine iman ederim**" buyurmuştur. Bu beyan Peygamberimizin kendini tasdik etmesidir. Nitekim Peygamberimiz; "**Lâ ilâhe illallah Muhammedun Resûlullah**" zikrini yapmıştır. Bugüne kadar o Allah, bu peygamber denmiştir. Yani Allah ve peygamberi ayrı olarak mütalaa edilmiştir. Hatmül Velâyet sırrı buyurur: "**Hepsi kendidir, kendinden kendinedir.**"

Hüve, "**Lâ ilâhe illallah**" buyuruyor. Hüve Deryayı Nuru Muhammed olarak Allah ismini zikrediyor. Allah ismi; "**Muhammed Resûlullah**" buyuruyor. Zaten bütün isimler O'nundur.

Rabbimiz habibi olarak Hz. Muhammed'de (s.a.v) o aşkı temâşa etti. O'ndan bir zevk, sürur, neşe duydu. Hüve'nin Deryayı Nuru Muhammed'de aşkını temâşa etmesinin ismi **Vedud** oldu; o arzusunun ifadesi **Vedud** oldu; yani '**Aşk**'.

Allah'ımızın arzularının meydana gelmesindeki murad-ı ilâhîyesi kendisinden kendisine olan aşkından meydana gelmektedir ki bu "**Vedud**" isminin mazhariyetidir. Allah'ımız kendisindeki bu aşkı maneviyat olarak açmakta, Vedud ismi aşkını anlattığı isim olarak, yani velâyet olarak ortaya çıkmaktadır. Bu velâyetin meydana gelmesindeki isim ise "**Hatmül Velâyet**"tir.

Hatmül Velâyet için kendisinden kendisine olan '**Vedud**' âleminin mülkü '**Aşk**'tır. Hüve 'nin Musavvir'in-deki arzu Vedud'dur. Yani '**aşk**'tır. "**Allah âlemleri aşk ile yarattı**" denilen sır budur.

Hüve'deki bu aşkın yani '**Vedud**' sırrının tatbikat ismi ise '**Hatmül Velâyet**' ile olmaktadır. Allah'ın zâtîyetini bilmek isteyen için Vedud, Hüve'nin aşkının bir ifadesi olarak Hatmül Velâyet ile görünmüştür ki, geçmiş velâyet gönüllerinde zuhur eden; "**Velilerin cümlesi velâyet nurunu Hâtemül Evliya mişkatinden alır.**" (Hakim Tirmizî- Muhyiddin-i Arabî) denilen sır da bu olsa gerekir.

Hüve'nin '**Vedud**' arzusundaki mülkü aşk olmasından dolayıdır ki, Hatmül Velâyet'in '**Malikü'l Mülk**' sıfatına sahibiyeti vardır. Ancak O'nun mülkü sadece dünyevî ve uhrevî olmayıp, âlemlerin yaratılmasındaki arzu olan Aşk'tır.

Hatmül Velâyet'in zât olarak görünmesi ihtimaldir ki, '**Vedud**' arzusunun yansıdığı bir gönül ile olacaktır.

Allah, velâyeti, aşkını temaşa için yarattı. Onun için velâyet aşk ile yürür. Allah'ın kendine duyduğu aşkı ideal edinen ve o hedef ile yürüyenler velâyet gönülleri- dir. Velâyet sırrı o aşkı işaret eder. Allah'ın kendi aşkını temaşa ettiği gönüller velâyet gönülleridir.

Bugüne kadar velâyetin duası Hüve ile olmuştur. Ancak Hüve hususiyede tutulmuş ve açılmamıştır. Hüve'nin hususiyetinin Hatmül Velâyet ile açılması Allah'ın velâyet arzusunun tatbikatıdır.

Hatmül Velâyet; Allah'ın kendinden kendine olan aşkını '**velâyet**' olarak ifade etmektedir. Bu noktada başka bir isim yoktur. Hatmül Velâyet; '**Herşey O'ndan**' buyuruyor. O noktaya toz kondurmuyor. O, Allah'ın kendinden kendine aşkıdır. Bu noktada her şey kendisinden kendisinedir. Hatmül Velâyet bu noktada çok hassastır.

Aşk dediğimiz zaman; maddeye karşı olan aşk, varlıklara karşı olan aşk, şekil ve suretlere olan aşk, sıfatta karşı olan aşk, zâta karşı olan aşk söz konusudur. Hz. Süreyya; "**Bizi zâtî veliler bile anlayamaz**" buyurmuştur. Bugünkü aşk **zâtüz zâtüz zâtüz zât**'a karşı olan aşktır. Bu durumda Hz. Süreyya'nın buyurduğu zâtüz zât olsa gerekir

Bugüne kadar velâyet noktasında sır olarak görünen "**Hüve**" icraatının bugün Kur'an'da anlatılan "**Hüve**" hususiyetleri ile meydana çıktığı görülmektedir.

Kur'an'da geçen "**Hüve**" kelimesi bugüne kadar hep zamir olarak ifade edilmiştir. Hatmül Velâyet bu sırrın açıldığı zamandır ki, kudret-i mutlak, fiili icraatını meydana getirdiği gönlün asliyeti Hüve ile esmasını tat-

bikata koymuştur. Bu hakikat Tevbe sûresinde açık ve fasîh olarak bildirilmektedir.

Tevbe sûresi 104 âyetinde;

**"E lem ya'lemû ennallâhe huve yakbelut tevbete an ibâdihî ve ye'huzus sadakâti ve ennallâhe huvet tevvâbur rahîm"**

**"Bilmezler mi ki Allah 'Hüve' kullarından tevbeyi kabul eden ve sadakaları alandır. Ve muhakkak ki Allah 'Hüve' 'et Tevvab'dır, 'er Rahîm'dir."** buyrulmaktadır.

Allah ismine mazhar olan ve "**Hüve**" sırrının icraatta olduğu risalet noktası olan gönül, kullardan tevbeyi kabul eder ve sadakaları alır. Tevbeyi çok kabul eden, rahmeti ile muhafaza eyleyen ve rahmetin zuhur ederek âlemlere yayıldığı isim "**Hüve**" sırrının fiilen icraatta olduğu o risalet noktasıdır.

Sadaka bir yerde tövbedir. Dünyada edinilen maddenin ihtiyacı olan insanlara istifade ettirilmesidir. **Maneviyatta edinilen ilâhî ilim ve bilgiden diğer insanların istifade etmesi en büyük sadakadır.** Nitekim Kur'an'da; **"Uyun sizden hiçbir ücret istemeyen (o zâtlara) ki, onlar hidayete erdirilmişlerdir."** (Yâsîn 21) buyrulmaktadır. Bu durumda en çok sada-

ka verenlerin peygamberler ve veliler olduğu görülmektedir. Bu husus bu yolda bir el tutmak ile mümkün olur.

**"Allah Hüve"** risalet noktasıdır. Tevbeyi ve sadakayı kabul eden risalet noktasıdır. Hüve noktası Allah adına sadakaları, tevbeyi kabul buyurur.

Ra'd sûresi 10. âyetinde;

***"Sevâun minkum men eserrel kavle ve men cehere bihî ve men huve mustahfin bil leyli ve sâribun bin nehâr."***

**"Sizden (o kişi ki) el-kavlu (Hüve kelamını) sır (olarak tutsun) ve/veya HÛ'yu açıklasın ya da HÜVE noktası (olan o kimse) geceleyin hafî (gizli) olsun ve/veya gündüzün (kendini) göstere (hepsi) müsavidir (fark yoktur)."**

Velâyet noktasında Hüve'nin açılmasındaki idrak Allah'ın arzusuna göre olur. Velâyet makamına muhabbet ve saygı varsa terakki olur.

Hüve'nin açıldığı gönül Hüve'yi açsa da karşısındaki insanda Allah'ın arzusu neyse o olur. **Tatbikat Allah ismine, takdir Hüve'ye aittir.**

Hüve, Hatmül Velâyet sırrının hususiyetidir. Geç-

miş velilerin Hüve hakkında bilgileri olmalarına rağmen Hüve sırrını açmamışlardır. Bu bir nezaket-i ilâhiyedir. Bu, velâyet makamlarının birbirine olan tâbiyeti ve saygısıdır. Allah'ın kendi nizamına verdiği önemdir.

Geçmiş velâyetin Hüve'yi açmaması onların velâyetine eksiklik getirmez. Hatmül Velâyet'in Hüve'yi bugün açması da velâyete eksiklik getirmez. Hüve kendi hususiyetini buyuruyor. Hüve'yi yetkisi olan gönül açar ve ondan dolayı Allah'ın programı değişmez. Hüve sırr-ı hususiyetini bildirip bildirmemek ancak Hakka aittir.

İnsanlar gaybı bilmez. Mürşid'e; "*Siz isterseniz yaparsanız*" diye ilticada bulunurlar. Halbuki bu tatbikat kişiye ait değil Hüve'ye aittir. Onlar kişiden bekliyor. Talepler Allah'ın programına uymuyorsa ne olacaktır?

Peygamberimiz Hüve ile dua etmiştir. Hüve'nin takdiri kimde ise o feyz alır. Hz. Muhammed (s.a.v) ve O'nun evliyası Allah'ın arzusu ve rahmeti olanlara bu nasibi vermek için vazifelendirilmişlerdir. Bu bakımdan Hüve takdir etmemişse, Hüve'nin hususiyeti kapalı kalacaktır.

Hüve isterse şartları değiştirir. Yukarıda zikredilen âyete göre de değişmemiş olur. Çünkü nizam kendisidir. Allah ismi olayları değiştirir de kimse farkına varmaz, sanki değişmemiş gibi olur.

Al-i İmran sûresi 50. âyetinde;

**"Fettekullahe ve etiy'ün"**

**"Artık Allah'a takva edin ve bana itaat edin."**  
buyrulmaktadır.

Yani Hüve'ye itaat söz konusudur. Bu sır risalette her zaman için geçerlidir. Allah, Hüve'nin tatbikat ismidir. Bu âyet Hüve sırrını açıkça anlatmaktadır. Hz. Peygamberdeki tatbikat budur. Yakınlık verdiği ilâhî gönüller için geçerli olan, '**Allah'a takva et ve risalet noktasına itaat et**' düsturudur. Bu noktada lisanı dikkatli kullanmak gerekir. Hüve sırr-ı hususiyesi tatbikat lisanıdır. Bu makam hayır dua makamıdır.

Peygamberimize gelinceye kadar ki bütün makam-ı nübüvvet ve Efendimizden sonra makam-ı velâyet, Hüve'den ayrı görüldüğü takdirde o makamlar idrak edilmemiş demektir.

Allah'ımız "**İnsan**" olarak meşhud olmayı arzu buyurmuştur ve meşhud olduğu bu noktaya olan tabiiyeti de fevkalâde üstün tutmuştur.

Hüve kendisini anlatmak için sıfatî noktadan görünmektedir ve bu görünme kemalat noktasıdır. O gönül noktası ne kadar anlatırsa anlatsın "**Mürşid-i Hâmûş**"tur. (Suskun Mürşid) Ne kadar anlatılırsa anlatılsın Hüve daima hususiyededir.

Hüve sırrının bu dünyada açılması Allah'ın artık bu dünya yaşamında arzu buyurduğu anlayış ve idrakin hatmine gelindiğini işaret etmektedir. Geçmiş bütün peygamberan ve evliya-i kiram hazretleri Hüve'den görünmüşlerdir. Hüve'nin ilk ve son defa açılmasındaki hususiyet, Yani Hatmül Velâyet, bu sırrın artık aşikâr olarak konuşulması ile Allah'ın başlangıçtaki arzusunun nihâyette bağlanmasını işaret etmektedir.

Her ismin bir odak noktası (merkezi) vardır. Hüve'nin Hatmül Velâyet olarak zuhuru işte bu odak noktasıdır.

Nitekim "**Nübüvvet**" Hz. Muhammed (s.a.v) ile, "**Velâyet**" Hz. İmam-ı Ali ile, "**Gavsiyyet**" Hz. Abdülkadir Geylânî ile, "**Piriyet**" Hz. Süreyya ve "**Mehdi**" ismindeki hususiyetler de Hz. Pâk Muhammed Ali ile ayan olmuştur.

Hz. Peygamberimizden evvel pek çok peygamber irsal olunmuştur, ancak **nübüvvetin** hakikati Hz. Muhammed (s.a.v) ile bilinmiştir. '**Gavs**' ismi Allah'ın her zaman diliminde mer'iyette olan bir isimdir; ancak Hz. Pirimizde bu ismin mazhariyeti ortaya çıkmıştır.

**Piriyet** olarak pek çok zât görünmüştür. Ancak Hz. Süreyya "**Hatem-ü'l Pir**" olarak bu ismin hususiye-

tinin kemal mertebesinden idrak edilmesini ifade etse gerekir.

Allah'ımızın her isim ile ilgili arzusunun tahakkuku o ismin ayan olmasıdır. Allah'ın bütün isimlerden ve sıfatlardan münezzeh olan Hüve arzusunun tahakkuku ise Hatmül Velâyet'te zuhur ederek tamama ermektedir. Ancak bu sona ermek mânâsına değil, kemal mertebesinden ayan olunması mânâsıdır. Allah'ımızın arzusu nispetince bütün varlıklar kendi yaratılış mazhariyetleri ölçüsünde bundan hissemendirler.

Peygamberlerde ve velilerde Hüve tatbikatını bir bütün olarak görmeyen tevhidi tam yerine getirmemiş olur. Peygamberler ve veliler Hüve'den görüldüğü için Rabbimiz o gönülleri hususiyede tutmaktadır.

Allah'ımız dünyadaki velâyeti hatme erdirecek olan gönlü tanımamız için o gönlün Hüve hususiyetini açmasını, yani Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesi ile ilgili ilim lütfetmesini arzu buyurmuştur. Velâyetin hususiyeti Hüve'den görünmektir.

Velâyetin kaynağı Hüve'dir. Velâyetin kaynağı olan Hüve'yi açıp anlatan gönül noktası Hatmül Velâyet sırrından görünmüş demektir. Allah'ımız bunu "**İnsan**" ile yapmaktadır. Zât-i ilâhî olan Hüve kendisini varlıklara sıfatî bir noktadan görünerek anlatmaktadır. Velâyet zâtî noktada olduğu için kendisinden kendisine bilicidir.

Ancak varlıklara Hüve'yi anlatmak için sıfatî bir noktadan, yani "**İnsan**" olarak görünerek bunu tatbikata koymuştur.

Bugüne kadar olan tatbikatta Hüve Allah ismi ile hakikatleri beyan etmiştir. Yani Allah ismi sıfat-ı zâtîye-i ilâhiyedir. Allah zattır, ama Hüve zâtuz zâttır. Hüve'nin lütfuyla, "**O**" isimden kendisini açmıştır.

Her velide Hüve tatbikatı vardır. Ancak Hatmül Velâyet'te Hüve'nin çok ileri açılmaları vardır ve Hüve O'nda kendini açmaktadır.

Peygamberimiz Hüve'yi zikretti, ancak Hüve konusunu umuma açmadı. İdrak, terakki ile mümkün oluyor. Ne kadar ileri terakki edilirse edilsin Hüve'yi tam idrak asla mümkün olmayacaktır. Hüve'yi tarif için dünya lisanının fevkinde bir lisanla ifade lâzımdır. Bunun da idraki mümkün olmaz.

Resmi ulema, Peygamberi Hakk'tan gayrı bir isim olarak değerlendirmektedir. Hâlbuki velâyet, Peygamberi Allah'ın bizzatihi kendini açması olarak değerlendirmektedir. O, Hüve noktasıdır. Rabbimizin arzusu olan Peygamberimiz hidayet sırrını açtığı zaman "**Sırr-ı Hüve**"nin ayan olduğu görülür.

Resmi ulema Hüve'ye sadece O'dur, zamirdir de-

mekte hakikati ile ilgilenmemektedir. Allah ismi Hüve'yi tam temsil etmektedir. Sırr-ı Hatmül Velâyet ile bu husus da idrak olunmaktadır.

Hüve'yi sadece dünya şartları içinde değerlendirmek hata olur. Bu dünyanın dışını bilmiyoruz. Dünyadaki tariflerin çok üzerinde olarak ilâhî âlemi nasıl ifade edebiliriz. Öyle bir değerlendirme yapamıyoruz. Buna müsaade de edilmemiştir.

Sevgili Peygamberimiz ile Hüve ifade edilmiş anlatılmıştır. O'ndan sonra zuhur eden velâyet-i kiramda Hüve idraki vardır ama Allah'ın programı icabı Hüve hususiyeti açılmamıştır.

Yukarıdaki açıklama Hz. Pirimizin tasdikiyle bu şekilde ifade edilmiştir. Bizi evlatlığa kabul buyurarak bu güzellikleri ve hakikati lütfetmesi bizi sonsuz bir sevince gark etmiştir. Rabbimize, Pirimize sonsuz teşekkürlerimizi bildiririz

Peygambere iman edenlerin pek çoğu O'na sıfat olarak iman ettiler. Onlar Hüve'nin idrakinde değillerdi. Hatmül Velâyet ise bütün peygamber ve velileri **“Hüve'den görünmüşlerdir”** diyerek ikrar eder. Hatmül Velâyet sırrına iman eden Ehl-i Mağrib Peygamberimizin hadislerinde övülenlerdir.

Tekmil evliyada görülen şudur ki; Allah onlara ma-

kam lütfettikçe onlar da Allah'ın kendilerine lütfettikleri makamları latif bir kelâm ile dile getirmişler ve Allah'a hamd ve şükürlerini ifade etmişlerdir. Ancak bu terennümlerde ana fikir, Allah'ın onlara lütfettiği makam ve güzelliklerdir. Hatmül Velâyet'de ise Allah bizatihi kendini anlatmakta ve açmaktadır. Hüve hususiyetinin açılmasıyla bu hakikat ortaya çıkmış olmaktadır.

Velâyeti Rabbimizin Kur'an'da anlattığı gibi anlamaya ve anlatmaya çalışıyoruz. O, Hüve'dir. Hz.Muhammed (s.a.v) Hüve'den görünmüştür. Hz.Muhammed (s.a.v) zâtîyet-i ilâhîye değil mi? Kur'an da Hüve'yi anlatmaktadır.

İnsanın asliyeti Allah'tır. Âlemlere rahmet olan risalet noktası **Rabb** ismi ile (öğretici ismi) yani Hüve'ye teveccüh ile O noktadan rahmet diliyor. O nokta Hüve noktasıdır. Bütün âlemlere de Rabb olan hususiyet Hatmül Velâyet sırrıdır.

Rabbe dua etmek Hüve'ye dua mânâsındadır. Alemlerdeki tatbikat ve kuldaki tatbikat aynıdır. O halde Rabbe iltica ile Hüve'ye iltica edilmiş olur.

"**Hüve**" bütün varlıkların yaratıcı kudretidir. "**Rab**" yaratmış olduğu insan varlığında Hüve'nin icraatını yürüttüğü isimdir. "**Rab**", Hüve tatbikatının olduğu isimdir. Onun için İnsan '**Rabbim**' diye dua eder.

Her zaman için insanlar Rabblerine dua etmektedir. İnsanlar '**Rab**' kelimesini zikrediyorlar. Çünkü kişideki tecelliyat Rab ismi ile tatbik olmaktadır. Hüve'nin hakikatinin açılması ile Rabbin de Hüve'yi işaret ettiği anlaşılmıştır. Ancak, "**O kimsenin Rabbi, bu kimsenin Rabbi**" gibi kelimeler kullanıldığında tevhide bozar. Rabbimiz Hüve'yi bu zamanda açmakla bütün isimlerini Hüve'de cem etmektedir.

Allah'ı doğru olarak bilmeyen, ama içinden kendi Rabbine dua eden de **Rab** kelimesine iman etmiş sayılır. İnsanlar "**Rabbim**" der, bazıları Rab kelimesini ifade etmez "**Tanrım**" diye çağrışım yapar. Tanrı kelimesi mânâ bakımından Rab kelimesi ile aynı değildir.

Kul, "**Rabbim**" derken kendi asliyyetini de zikretmiş olur. Dolayısıyla farkında olmadan kendisin de Rabbdan görüldüğünün ikrarını yapmış olur. Bu ifade "**rahmeten lil âlemîn**" isminin bir ifadesi de olsa gerekir.

Hüve yani "**zâtîyet-i ilâhîye**" kendi arzusunda bulunan velâyeti tatbik etmesi için Hatmül Velâyet ismini arzu etmiştir. Hatmül Velâyet isminin bir gönülde izharı ile kemal bulması gerekiyordu. Bu durumda Hüve'nin daha evvelki velilerce bilinmesi, ancak hususiyyede kalması gerekiyordu. Çünkü Allah'ımız bu arzuyu ilâhîsinin tam idrakini son zamanda Hatmül Velâyet ismi ile lütfetti.

Geçmiş velâyet bunu sezmişlerdir. Bu makama atıflar yapmışlardır. (Hakîm Tirmîzi, Muhyiddin Ârabî gibi) Ancak onlar bu konuyu '**Hatmül Velâyet**' olarak değil de '**Hatmül Veli**' olarak ifade etmişlerdir. Bu sıfatî makamlar için doğru gibi görünse de Allah'ımız zamanı gelmeden bu hususiyeti tam mânâsı ile açmamıştır.

Hatmün Nübüvvet tatbikatı da böyledir. Efendimiz gelmeden birçok değişik isimlerden bahsedilmiştir. Hatmün Nübüvvet gibi Hatmül Velâyet de görünmeden tam bir açıklığa kavuşmamıştır.

Hüve Hatmül Velâyet ile mütalaa edilmektedir. Hüve'nin zâtîyet-i ilâhîyesi olan Hatmül Velâyet, velâyet arzusunun hatmidir. Allah ile olan beraberliğin hususiyetinin en ileri bilinmesi, yani hatim olması Hatmül Velâyet ile olur.

Bugüne kadar pek çok velâyet makamları da ruhen zuhur ederek velâyet hususunun namütenahi görünmelerinin Hatmül Velâyet arzusunda olduğunu tasdik etmişlerdir. Zaman nihayete yaklaştıkça Hatmül Velâyet ile çok ileri ilhamlar zuhur etmektedir.

**Âdem**, Rabbimizin yani Hüve'nin tatbikata koyduğu bir isimdir. Âdem sırrı başka âlemlerde de vardır. Âdem kişi olarak değerlendirilirse dünya ile kısıtlı kalmış olunur. Âdem bir isimdir, Hüve tatbikatının olacağı bir isimdir. Âlemlerde nice nice Âdemler vardır. Onun için Âdem sırrı denilmektedir.

Hatmül Velâyet Âdem sırrını anlatmaktadır. Âdem bir nebzecik rızıklanmak için dünyaya gelmiştir; fiiliyât ise Hüve'nindir.

İnsanın bir nebze rızıklanmak için gönderildiği bu âlem Allah'ın lütfu ile süslenmiştir. Denizler, yıldızlar, ağaçlar, çiçekler, yiyecekler vs. Peki, sonsuz ilâhî âlemde nasıl bir hayat olacaktır?

Dünyaya gelmekteki sebep ruhî terakki etmektir. Ruhen terakki etmek için de ruhî gıda lazımdır. Onun için maneviyatta yetişmek lazımdır. Rabbimiz ruhî terakki için bu âlemi halketmiştir. İşte o zaman ruh, ferdiyyet, yani ebedilik kazanacaktır.

Allah'ımız insanları âlemler üzerine tafdil eylemiştir. Bunun bir mânâsı da Allah'ımız insanı en güzel surette yaratıp, bütün varlıklardan üstün tutarak dünyaya gönderdiği hâlde insan Allah'ın bu lütuflarını idrak etmeden geriye dönüyor. O zaman insana ancak "**üstün tutulduğun o zamanı an**" buyrulur.

Allah'ın işaret buyurduğu noktaya iman doğrudur. Hüve'den başka bir mevcud olmadığını, Allah'ın kendisini anlattığı O gönülden dinlenirse makbul olur.

Allah bizzat zâtîyyetini, yani Âdem noktasını arzu etmektedir. "**Âdem'e secde ediniz**" buyrulmaktadır.

Âdem'e secde ile Allah'ın kendisinden kendisine secdesinin mânâsı çıkar. Allah'tan başka bir mevcut olmadığına göre bu, Hüve'nin arzusunun yerine gelmesidir ki, kendinden kendine olan ibadettir. Bu, sıfatın zâta ilticasıdır. Ancak Hüve zâtîyyet ile bile tahdit edilemez. Hz. Süreyya'nın varidatında "**şey**" kelimesi ile işaret edilen Hüve'dir.

Allah'ın zâtîyyet-i ilâhîyesi Hüve ile de tam olarak değerlendirilemez. Ancak işaret edilir. Hüve, lafzı da isimlerden münezzeh olan azamet-i ilâhîyeyi tam olarak ifade edemez. Hz. Süreyya'nın "**Şey**" kelimesi ile Hatmül Velâyet'in de "**Hüve**" lafzı ile işaret etmesi doğrudur. Ancak **Allah'ın zâtîyyet-i ilâhîyesini tam olarak hiçbir kelime ifade edemez. Ancak işaret etmiş olur.**

Allah'ın zâtîyyet-i ilâhîyesini herhangi bir isimle tespit etmek mümkün değildir. Biz Allah'ın zâtîyyet-i ilâhîyesini idrak etmeye çalışıyoruz. Ancak O'nun zâtîyyet-i ilâhîyesi tam olarak hiçbir kelime ile ifade edilemez.

Velâyet, Allah'ın zâtını Hüve ile işaret etmiştir. Velâyet Hüve'den görünmektedir. Biz kullar Allah'ın zâtîyyetini tam olarak idrakten aciziz.

Velâyet kendini Allah'ta ifna ederek Hüve kelime-

sini zikrediyor. Ancak insanların çoğu bu idrakte değildir. Onun için Allah ismini zikretmesi gerekir.

İnsan bir yerde nokta koymak, bir kelime ile ilâhî kudreti tarif etmek istiyor. Çünkü Allah'ın sonsuzluğunu idrak edemiyor. Hüve kelimesi Allah'ın zâtiyetini işaret ediyor ama, O'nu tam tarif edemiyor. Allah'ın zâtiyetini ifadeden aciz olduğumuz için ve Kur'an'da böyle buyrulduğu için Hüve kelimesini zikrediyoruz. İnsan manevi tecellilerden sonra acziyetini itiraf edince Allah'ımız; "**Sen olan da Benim**" buyuruyor. Esasta idrak edemediğimiz Hüve'nin kendisidir. Çünkü her idrak bir sınırdır. Yani idrak ettiğimiz ile bir sınır çizmiş oluyoruz. O sınır da bizim idrak ettiğimiz oluyor. Zaten **Allah'ın zâtiyeti idrakimizin çizdiği sınır ile asla tahdit olunamaz.** Allah'ın tatbikatına bakınca o muazzam nizam, rahmet, kudret ve azameti idrak edemiyoruz. O'ndaki rahmeti müşahade ettikçe Hüve'nin tatbikatındaki harikuladeliğler insanı hayran olduğu bir noktaya getirmektedir.

Hatmül Velâyet zamanında gizli ve saklı konuların açıklanması, sırların açılması, çözülmemiş kapalı kalmış konuların açılması şeklinde bir tecelli vardır. Geçmiş devirlerde de her peygamber ve veli için o zamana hitap eden ilâhî arzu geçerli idi. Hz. Muhammed (s.a.v) zamanında edebiyat ve şiir revaçta iken Kur'an'ın edebi bakımından da mucize olması, Hz Musa zamanında sihir önemli iken Hz. Musa'da mucizeler zuhur etmesi buna

misal teşkil etse gerekir. Her zaman içinde hangi tecelli geçerliydiyse o Zamanın Sahibi'nden de halka ve zamana hitap etmek için o nizamdan tatbikatlar zuhur etmiştir.

Bugün dünyada dinsizliği din kabul eden bir durum görülmektedir. Maalesef insanların çoğunluğu “**dinsizliğe**” ve “**inançsızlığa**” inanmaktadırlar. **Tam tevhid bütün icraatın Hakka ait olduğunu tasdiktir.**

**HATMÜL VELÂYET, ALLAH'IN VELÂYET  
ARZUSUNUN DÜNYA ÜZERİNDEKİ KEMALATINI  
İŞARET EDER.**

Hatmül Velâyet'in bu dünyadaki tatbikatı bittikten sonra ilâhî âlemde de namütenahi terakki ve tatbikatı olacağı muhakkaktır. Çünkü ilâhî âlemde Allah'ı daha ileri olarak bilme imkânı vardır. Velâyet dünyada mahfi, ilâhî âlemde ise sarîh olarak görünecektir. Ancak hiçbir zaman Hüve'nin tam olarak idrak edilemeyeceği bilinmelidir. Nasıl ki, tatbikat ve yaşam sonsuz ise, Hüve'yi bilme konusu da ilâ nihaye sonsuz olacaktır. Bu azim tatbikatı bir kişiye bağlayarak Hüve'nin arzusunun kayıtlar altına alınmaya çalışılması mümkün değildir. Kişiden Allah'a gidilmez ve fakat Allah'a göre kişi tarif edilir.

Hatmül Velâyet, Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesindeki o

arzunun tecelliyatıdır. Bunu idrak etmek icap eder. Başka türlü anlamalar sıfati olur ve bu ismin tatbikatı kişiye bağlanmış olur.

Hatmül Velâyet Allah'ın ilk yaratılıştaki arzusu ifade eder. Hatmül Velâyet sırrı, ilk yaratılışın zamanındaki arzu ve tatbikatı bildiren ve Allah'ın zatiyyet-i ilâhîyesine dönüşü hazırlayan bir isimdir. Mademki "**Allah'a hesap verip Hüve'ye döndürüleceksiniz**" buyrulmuştur. O halde ilâhî âleme rücû olduğuna göre, Hatmül Velâyet bilgi verir; rücu ettiren makam Hüve'dir.

Velâyet Deryayı Nuru Muhammed'den zuhur etmiştir.

Hatmül Velâyet Hüve'yi açtığında dünya tatbikatı da nihai noktaya gelmiş olur. Dikkat edilirse sonunda Hüve'ye dönülecektir.

Hüve, zâtîyet-i ilâhiyeyi işaret eder ki her şey onun arzuyu ilâhisi ile zuhur eder. Tatbikat onunla başlar O'nunla biter. O'nun ne arzu ettiğini kimse bilemez. O'nun arzusunun ne şekilde devam edeceğini de kimse bilemez. Yani bu mânâda İnkılab-ı Kebir'i kimse bilemez. Çünkü O'ndaki arzuların önceden bilinmesi mümkün değildir. Ancak lütfettiği gönüllerde arzuyu ilâhîsi kadar bilinebilir.

Hüve'nin âlemleri yaratması isim ve sıfatlar ile görünmesi ile başlar. Yani bütün varlıklarda Hüve'nin tatbikatı vardır. Nihayetinde Hüve bütün isim ve sıfatlarını kendi zâtında toplamaktadır. Âlemlerin başlangıcını Hüve'nin arzusu olarak biliyoruz.

Hüve Âdem tatbikatını arzu ediyor ve bu arzusunu Kur'an' da; "**Ben yeryüzünde bir halife kılacağım**" âyeti ile beyan etmiştir. Ama Hüve'nin bu arzusunun dünya hayatından sonra Kur'an'da beyan edilen ahiret hayatında ne şekilde devam edeceğini tam olarak bilmek mümkün değildir. Çünkü O'ndaki arzular nedir ve ne zaman nihayete erer ya da başka arzuları olacak mıdır bilebilmek mümkün değildir.

Her veli kendi zamanı için bir başlangıç ve bitıştır yani bir devirdir. (Sebul Mesani'den görünen Reisül Mürşidîn gönülleri hariç olmak üzere) Her velinin zuhuru ile Hüve'nin yeni bir arzusu başlar. **Levh-i Mahfuz** her Zamanın İnsanı'nın tatbikatındaki hususlardır.

Maneviyatta olanın hâli ilk insanın dünyaya gelip terakki etmesine benzer. Hüve, maneviyatta olanları arzu ettiği noktaya getiriyor; bir vücut kabul ediyor. Yoksa Hüve nereden bilinebilir.

Bu dünyada manevi anlamda nihai anlayış noktası Hüve'nin mevcudiyetini idraktır. Daha ileri terakki için ilâhî âleme intikal gerekir. Bugün açılan Hüve hususiye-

tinin daha ileri anlam ve idraki ilâhî âleme intikal ettikten sonra mümkün olacaktır.

Nihai nokta demekle elbette velâyete sınır koymak mümkün değildir. Ancak Allah'ın Musavvir'indeki velâyet arzusunun dünya tatbikatındaki nihaî arzusu Hüve'nin açılması olsa gerektir. Daha ileri velâyet arzusu için belki de dünya tatbikatı yeterli olmayacaktır. O zaman daha ileri terakki için İnkılâb-ı Kebir'in zuhuru ve ahiret tatbikatının başlaması söz konusu olacaktır. Tabî ki velâyet konusunda ilerilik-gerilik gibi dünya ölçülerindeki değerlendirmeler de makbul olmamaktadır. Çünkü Hüve namütenahidir. Bu noktada Allah'ın Musavvir'inde velâyet arzusunun tahakkuku düşünülürse, her şey O'nun arzuyu ilâhîsidir.

#### **HATMÜL VELÂYET NOKTASINDAN SONRA MANEVÎ BİR GÖNÜL GELİR Mİ?**

Allah'ımızın velâyet-i asliyyetinin bilinmesi ve kemale bulması Hüve sırrının açıldığı gönül noktası olan Hatmül Velâyet sırrı-ı hususiyesi ile icra olunacaktır. Hüve sırrı bu âlemler için varılacak son noktadır.

Hatmül Velâyet noktasından sonra bir gönül zuhur eder mi? Bilemeyiz ancak zuhur etse bile yine anlatımı Hüve anlayışı içinde olacaktır. Daha ileri terakki anlayışı bu dünya için olmasa gerekir. İşte onun için Hatmül Velâyet sırrı son noktadır denilmektedir.

Velâyet Hüve'yi biliyordu ama Hüve sırrı halka açılmamıştı. Allah, Hatmül Velâyet ile herkese velâyetin Hüve'de tamma erdiğini, Hüve'nin zâtîyet-i ilâhiye olduğunu bildirdi. Allah'ın bilinmekliğini arzu etmesindeki husus Hatmül Velâyet ile ayan olmuştur ki, Hatmül Velâyet'teki "**Hatim**" sırrının bir hususiyeti de budur.

Allah'ın takdir-i ilâhîyesi hakkında hüküm vermek doğru olmaz. İnsanlar "**Son İnsan**" denilince "**madde-sel**" olarak bir son insan düşünüyorlar. **Ancak takdir O insan ile değil Hüve ile kaimdir.** İnsan ancak Hüve'nin bildirdiği kadar bilebilir. Bildirmediği hakkında bir şey söylemek doğru değildir.

## HATMÜL VELÂYET İNKILAB-I KEBİR

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Rabbimiz ilâhî tatbikatını uhrevî ve dünyevî olarak belirlemiştir. Her şeyin asliyeti Allah’a aittir. Rabbimizin kudret-i ilâhîyesi olmazsa hiçbir şey hareket edemez. Allah’ın verdiği ilham olmazsa, insan ilim olarak hiçbir şey keşfedemez.

Allah’ımız kendisindeki ilâhî zenginliğin namütenahi olduğunu temaşa ile nihayetinde bu zenginliği kendisinde toplayacaktır. Ancak bu toplayış yeni bir açılışı ifade etmektedir. Yani ikinci bir yaşamın başlangıcını ifade etmektedir.

Sur-u İsrâfil’in birinci üflenmesi ile Allah’ımız varlıkları kendinde cem ediyor, ve ikinci bir yaşamın başlangıcı işaret ediliyor. Bu topladığı varlıklar kendisinden kendisine bir hususiyettir. Bu, yeni bir bilişin ve idrakin mer’iyyete konacağının işaretidir.

Dünyada menfi tatbikatı kalkmaz. Burası bir imtihan yeridir. Kimse bu imtihan neden yapılıyor diyemez. Menfi ne zaman tatbikattan kalkacak diye sorulursa; imtihan ancak onu talep eden içindir. İnsanlarda ‘*din bize*

*gerekli değildir'* düşüncesi hâkim oldukça bu dünya yaşamının imtihan yeri olması hususiyetinin kalkması düşünülmemelidir.

**İNKILAB-I KEBİR EMRİNİ VERECEK ZAMANIN  
İNSANI'NIN HÜVE'DEN GÖRÜNECEĞİ İFADE  
EDİLMEKTEDİR.**

Allah o zamanın gönül noktasından İnkılab-ı Kebir hükmünü verir. Kıyamet zamanında Allah'ın Deryayı Nuru Muhammed ile tatbikat yaptığı gönül, bu ilâhî emri telaffuz eder. Onun telaffuzu ile İnkılab-ı Kebir mer'iyete girer.

Nitekim A'râf sûresi 187. âyetinde;

**"...Lâ yucellîhâ li vaktihâ illâ hüve"**

**"...Onu vakti geldiğinde illâ 'Hüve' tecellî ettirir."** buyrulmaktadır.

O emri verecek insanın Hüve'den görüldüğü ifade edilmektedir. Bu tatbikat o insandan zuhur edecektir. Bu çok ince bir konudur.

Velâyette Allah'ın lütfu ile re'sen karar verme durumu vardır. Ancak Hatmül Velâyet'te öyle bir mahfiyyet var ki, O daima; **"Bu tatbikat ancak Hakkın lütfu ile olacaktır"** buyurur.

Enbiya sûresi 104. âyetinde;

**"Yevme natviy's semae ketayyi's sicilli li'l kü-tübi kema bed'e na evvele halkın nu'ıydühu va'den aleyna inna künna fa'iliyn"**

**"Bir gün ki 'sema'yı yazılmış sicilleri dürdüğümüz gibi düreriz. Halk edişin evvelinde ib-da eylediğimiz gibi 'Hû'yu iade etmemiz üzerimize bir vaaddir. Muhakkak ki bizler faileriz."** buyrulmaktadır.

Muhakkak ki, fail Hüve'dir. Âyet Hüve tatbikatını anlatmaktadır. Zamanın İnsanı'nı kendine çekeceğini ve Hüve'nin Musavvir'inden arzu ile yeryüzünde sıfat olarak zuhur etmiş varlıkları yine zât-i ilâhîyesinde cem edeceğini işaret etmektedir. Yani Âdem ile başlayan Hüve tatbikatı dünyada velâyet noktası kalmadığı zaman biter ve İnkılâb-ı Kebir başlar.

Bütün varlıkların asliyyet-i ilâhîyesine dönmeleri Deryayı Nuru Muhammed'e iade olmaları ile mümkündür ki '**O**' her şeyden münezzeh olan ve tarifi mümkün olmayan Hüve 'dir.

Rabbimiz bu âlemi "**Kün**" emri ile meydana getirmiştir. İkinci bir "**Kün**" emri ile de nihayete erecek denmektedir. Ancak Kün emri Âdem tatbikatının yeni bir

şekle tahvil olması şeklinde ifade edilmektedir. Nitekim geçmiş peygamberlerin kıssalarında; **“Biz peygamberi, ve O’na tabi olanları alırız; geri kalanların üzerine de o kavmin kıyameti kopar”** buyrulmaktadır. Tarih itibari ile de bu husus böyle olagelmıştır.

İslâm’da bir çok konunun gizli olduğu söylenmektedir. İslâm’da gizlilik yoktur. Ancak âyette **“Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir...”** (Bakara 7) buyrulmuştur. İşte o kimselere bazı hususlar makam itibari ile gizli kalmaktadır. Bu durumda bu husus gizli kalmış gibi olmaktadır.

İlim idrak edilemediği zaman gizlide kalmış olmaktadır. Kıyamete yakın, insanlarda basiret eksikliğinden dolayı manevî hususiyetler gizli kalabilir. Kıyamet de, basiretin azalmasından kopar denmektedir.

**“Kıyamette gerçek iman sahipleri garip kalacak”** buyrulmaktadır. Onlar, manevî hususta diğer insanlarla anlaşılamadıklarından garip kalmaktadırlar.

Son zaman için **“İnkılab-ı Kebir zamanıdır”** denmektedir. Çünkü o zamana kadar sır olan hususiyetler açılmıştır. Yani **‘lillahil vahidil kahhar’**a varılmıştır. O zamanda yeni bir arzu ve yaşama kalbolmak vardır. Çünkü **Hüve’den başka bir mevcut olmadığı idrakine varıldığında artık yeni bir yaşam başlayacak**

**demektir. Bu arzu bir insandan yani Zamanın İnsanı'ndan başlar.** Şüphesiz o arzu da velâyet gönlünde zuhur eder. Onun için İnkılab-ı Kebir, Hatmül Velâyet'e bağlanmıştır.

**"Lâ mevcude illâ hu"** beyanı bütün varlıkların Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesi olduğunun idrakidir. **"Hüve'den başka bir varlık olamaz"** inancında olan kurtulmuştur.

Rabbimiz velâyet arzusundaki mânâ ve hususiyetinin açıklanması yani **'lillahil vahidil kahhar'** zuhuratının meydana gelmesi için velâyetini hatmetmektedir. Bu arzu bir gönülde zuhur eder.

**Zamanın İnsanı zamanın RUHU gibidir.** Dünyada Rabbimizin arzu ettiği bir veli kalmazsa ruh yok demektir.

İlâhî âleme intikalde tamamen bir değişme söz konusudur. Bu da Allah'ın namütenahi olduğunu göstermektedir. O tatbikat ile insan yaşamı da değişecektir.

Ulema-i rüsûm dünyevî bir anlayışla Allah'ı tarif etmeye kalkmıştır. Selbî ve subuti sıfatlar adı altında kurallar koymuştur. İnkılab-ı Kebir'de acaba bu gibi düşünceler nasıl karşılık bulacaktır? Velâyet ise Allah'ın hususiyetindedir.

Enfal sûresi 33.âyetinde;

**"Ve mâ kânallâhu li yuazzibehum ve ente fîhim, ve mâ kânallâhu muazzibehum ve hum yestagfirûn"**

**"Ve Allah sen aralarındayken onlara azab edici değildir. Ve istiğfar ederlerken de Allah onlara azab edici olmaz."** buyrulmaktadır.

Velâyet devamda olduğu müddetçe Allah dünyayı helâk etmiyor. Velâyet gönlünün varlığı insanlar için rahmettir.

Hüve'den görünen gönül ehlinin bir toplumda bulunması ve o toplumun günahları için tövbe istiğfar etmesi, o toplumun da Allah'ın peygamberinin yolunda olması, onların azap edilmeyeceğinin işaretidir.

Hatmül Velâyet sırrı zuhur ettiği zaman velâyet konusunun sınırı yoktur. Çünkü velâyet konusunda risalet zuhur eder.

İnkılab-ı Kebir "**Hangi ilâhî isimlerle**" olacaktır bilinemez. Ama bugün bu olayı idrake yardımcı olacak bir ilim var. Bir bilgisayardaki programların şifre ile açıldığı gibi İnkılab-ı Kebir Hüve noktasından ifade edilecek

olan o şifreye, yani Allah'tan lütfedilecek olan o muaz-  
zam isimlerin telaffuzuna bağlıdır. Oradaki kelimeler ne-  
dir bugünden bilebilmek mümkün değildir. İnsanlar sa-  
dece dünyayı ve uzayı düşünebiliyor. Ama nice nice  
âlemleri ve her âlemin farklı kelime ve isimlerinin oldu-  
ğunu var sayarsak; o kelimeleri ve isimleri bilmek müm-  
kün değildir. **Onun için hiç kimse İnkılab-ı Kebir'in  
vakt-i saatini de, olayların ne şekilde cereyan  
edeceğini de bilemez.**

İnkılab-ı Kebir ile bütün (bildiğimiz ve bilemediği-  
miz) âlemlerin kıyameti ve tebeddülâtı söz konusudur.  
Allah, "**onu böyle ifade et**" buyurunca, o gönül nokta-  
sı Allah'ın arzusu ile talep ve ilticada bulunur. **Bu,  
Allah'ın kendinden kendine olan bir tatbikatı ol-  
sa gerekir.**

Hatmül Velâyet sırrı zuhur ettiği zaman velâyet ko-  
nusunun sınırı yoktur. Neden? Çünkü o velâyet konu-  
sunda risalet zuhur eder. O risalet zuhur ettiği zaman ar-  
tık dünya hayatında maneviyat olarak nihaî noktaya va-  
rılmış demektir. Ancak dünya tatbikatının nihayetini ileri  
alır, geri alır onun takdiri Allah'a aittir, onu kimse bile-  
mez.

Her zamanın velisi her zamanı yeniden anlatır.  
Hatmül Velâyet sırrı ise değişiktir. Allah velâyet arzusu-  
nu dünya için tamamlarsa o zaman yeni bir âlemde

Hatmül Velâyet'in kemalâtı var demektir. Kemalât arzusu, Hatmül Velâyet'i daha ileri anlayışına götürür. Bu takdirde İnkılab-ı Kebir, yeni bir değişimin başlangıcıdır ki, o zamanki velide zuhur eden kemalâtın hususiyetidir. Velâyeti yeni bir anlayışa getirir. O durumda yeni bir manzarayı ilâhîye söz konusudur. Âlemlerin Allah'ın kendisinden zuhur eden yeni bir anlayışa tahvil edilmesi vardır.

Hatmül Velâyet daha ileri bir anlayışla ilâhi âlemde devam edecektir. Bugüne kadar ancak velâyetin tanımını yapılmıştır. Tatbikat ise devamdadır.

İnkılab-ı Kebir'de velâyetin nihayet bulması demek, Allah'ın dünyadaki velâyet arzusunun hitam bulması mânâsınadır. Velâyet Allah ile kul arasındaki hususiyet olarak, Allah'ın yaratmış olduğu varlıktaki arzularını temaşa etmesi ve yaratılmış olan varlığın da Hakkı ikrar etmesidir. Ancak velâyet sadece bu dünyada değil, yevm-i kıyametten sonra da devamdadır.

Velâyet, Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesine ait bir hususiyettir. Velâyet Hüve'den lütfedilmektedir. Geçmiş velâyet noktaları tarafından hususiyede tutulan bu sır bugün Hatmül Velâyet noktasından açılmaktadır. O sebeple son zamanda bu noktaya iman istenmektedir. İnkılâb-ı Kebir zamanında bu iman doğrudan doğruya Allah'ın arzusudur.

İnkılâb-ı Kebir ile beraber insan varlığının dünya yaşamı da nihâyete ermektedir. Allah'ı dünyada hiç anmayanlar için; "**Muhakkak ki Allah'ın Kitap'tan inzal buyurduğunu ketmeden ve onu az bir pahaya iştira edenler... Böyleleri karınlarında sadece nar ile gıdalanırlar. Ve Allah yevm-i kıyamette ne onlarla kelâm eyler ne de kendilerini tezkiye eder. Ve onlaradır azab-ı elîm...**" (Bakara 174) buyrulmaktadır.

Kulların tamamı için tekrar yaratılmak ve ahiret hayatından nasip almak takdire tabidir; velâyet ise ebedidir.

Bu dünya yaşamında ilimde son noktaya gelmek Hüve'nin açılmasıdır. Kıyamet saatinin bilgisi her şeyin hükümranlılığı elinde olan HÛ'nun katındadır. Kur'an'da; "**Ve HÛ'ya döndürüleceksiniz.**" (Zuhruf 85) buyrulmaktadır. Bu, Hüve'nin âlemler için arzu ettiği programın Hüve hakikatinin açılması ile tamamlanacağını işaret etmektedir. Bu programın hitam bulmasından sonra İnkılâb-ı Kebir'in zuhuru ise tamamen O'nun arzusuna bağlıdır.

İnkılâb-ı Kebir'e giderken Hüve'nin açılması "**ni-hayetin başlangıcı**" demektir. Daha evvel açılrsa o zaman son başlamış olacaktı. Onun için geçmiş velâyet Hüve'yi açmadı, mahfî tuttu.

Bugün Hüve kendini açıyor ve ilâhî âlemde daha ileri tecelliler olacağını bildiriyor. Bugün ilâhî âleme hazırlanan müminler ile kabul etmeyenler arasında çok büyük bir fark meydana geliyor.

## HATMÜL VELÂYET'İN BAZI ESMASI VE ANLAMLARI

### *B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M*

Allah'ımız bu dünyaya bir hususiyet lütfetmiştir. Bu, Sevgili Efendimizin bu dünyada zuhur etmesinin ifadesi olsa gerekir. Onun için bütün peygamberler ve velilerde O'nda görünen hâsletlerin yansıması vardır.

Rabbimiz her gönülde arzusunu lütfediyor. Ancak şöyle bir şey daha var; O'ndaki velâyet arzularının tamamının Hatmül Velâyet'te tezahür edeceği lütfedilmiştir.

Peygamberimize atfedilen isimler vardır. Bu isimler esasta Hz. Muhammed'in (s.a.v) programındaki tatbikat isimleridir.

Allah'ımız Hz.Muhammed'in (s.a.v) bu isimleri ile insanlara mesajlar lütfetmiştir. Tabii ki bu isimler ondan sonra da geçerli olmuştur. Dikkat edilirse geçmiş peygamberlerin bu kadar isimleri yoktur.

Neden Peygamberimizde bu kadar fazla isim zuhur etmiştir de daha evvel zuhur etmemiştir?

Bu öyle bir deryadır ki Sevgili Peygamberimiz ile mütalaa edilen bu isimler, Sevgili Efendimizden sonra kıyamete kadar olacak zaman içinde nübüvvet sırrını ihtiva eden isimlerdir. Onlar zamanın velâyetinde zuhur eder.

**“Size Ehl-i Beyt'imi vasiyet ediyorum”** buyruluyor. Her velide, Peygamberimizin bir isminin tatbikatı görülüyor. Bu ileriki zamanlara da hükmeden bir hususiyettir. Bunun mânâsı: O'nun isimleri ile kıyamete kadar gidilecektir.

Ali İmrân sûresi 19. âyetinde;

**"İnneddiyne indallahislâmü... "**

**"Muhakkak ki Allah indinde din İslâmdır..."**  
buyrulmaktadır.

Din, Peygamberimiz ile tamam olmuştur. Din tamam olmadan din saliki olunmaz. Bu âyete göre İslâm'dan başka din ve inanç sistemleri de eksik kalmış demektir.

**Dini eksik olanın, dini tamam olana din tarifi etmesi ne kadar doğrudur?**

Allah'ımız; **"Lâ ilâhe illâ Hû / Hû'dan başka ilâh yoktur"** beyanı ile hakikatini bildirmiştir.

Hatmül Velâyet'in bir hikmeti de şu olsa gerekir: Allah'ımız bu sırr-ı ilâhîyi açarak bütün isimlerin kendisine ait olduğunu bildirmişlerdir. Bu hâl, evvela tertibi icabı açıldığı gönülde zuhur eder ve icraata konulur. Zaman ise Allah'a aittir. Bu, **lillahil vahidil kahhar** sırlarındandır.

Hatmül Velâyet'in namütenahi isimleri ve mânâları vardır. Bütün âlemlerde velâyet fiiliyatta olduğuna göre velâyetin tamamının ismi olan Hatmül Velâyet tam olarak nasıl izah edilebilir?

**Tekellümü lisan-ül kıdem** hususiyetine sahip olan gönüllerin kelimasını nasibi olan anlar. Hüve velâyet gönüllerine va'z eyler. Diğerleri için ceza-mükâfat söz konusudur. Geçmiş velâyetin sözlerini o zamanın içerisinde duyan ve inkâr eden olduğu gibi, iman ve ikrar eden de vardır; bugün duyup iman eden de vardır inkâr eden de...

Hatmül Velâyet'te de zuhur eden namütenahi isimler Allah'ımızın o programla ilgili tatbikatını işaret etmektedir. İsim O'nun, tatbikat O'nun, yani Hüve'nindir.

Hatmül Velâyet'de zuhur eden isimler Allah'ın zâtî isimleridir. Allah bu isimlerini hatme erdirdiğini bildirmektedir. Bu isimlerdeki Allah'ın arzusu ikmal olmuştur,

yani bilinmiştir. Eğer bir isim kemalat kazanmış ve bilinmiş ise artık Allah'ın o isimdeki arzusu tamam olmuş demektir.

Aslında manevi yolda olan her derviş gönlü pek çok isim alır ki, hepsi Allah'ın Hatmül Velâyet isminin görünen yansımasıdır. Hüve'den görünen âlemlerde fiiliyatta olan velâyeti hangi isim ifade edebilir ki? Kur'an'da velâyeti ifade eden âyetler vardır. Ancak bunlardan bazıları bu kitapta yazılmıştır.

**Hatmül Velâyet Allah'ımızın ilâhî tatbikatıdır. O'nu isimlerle kısıtlamaya kalkışmak sıfatî noktadan maneviyatı ifade etmek demektir.**

Allah'ımızın zâtiyyeti denmektedir. "**Zât**" tecellilerinin de dereceleri vardır. Velâyetin en üst makamları için zâtî tecelli buyrulmuştur. Allah'ı idrak nispetinde makamlar da yükselir. Bugün Hüve'nin kendisini açması ile **zât-uz zât** tecellisi ayan olmaktadır ki nihayeti yoktur.

Hatmül Velâyet'te zuhur eden bir beyanda; "**zâtu'z zâtu'z zâtu'z zât. Benim zât isimlerimin makamlarını ölçmek mümkün değildir.**" buyrulmuştur.

**HATMÜL VELÂYET TATBİKATI SADECE BU DÜNYA  
YAŞAMI İÇİN DEĞİL, ÂLEMLER İÇİNDİR.**

Peygamber Efendimiz bütün âlemler üzerine irsal olunarak Allah'ın umumi nizamını anlatmıştır. Peygamberimiz nasıl ki bütün âlemlerin peygamberi ise, Deryayı Nuru Muhammed'deki Hatmül Velâyet, bütün âlemlerde fiiliyatta olan velâyet-i ilâhîyeyi de işaret eder. Bütün âlemlerde Hakk yakınlığı bulmuş olan gönüllerin terakki-si ile ilgili feyz lütfeder. Hatmül Velâyet'te bu sır da vardır. Bütün âlemlerde tatbikatta olan velâyet konusu Hatmül Velâyet sırrından neşet eder, ışık alır. Hatmül Velâyet'teki bu sır "**Âlem-i Şümûl**" sırrıdır.

Bütün âlemlere Hatmül Velâyet ile ikaz-ı hususiyet bildirilmiştir. Hatmül Velâyet Allah'ımızın sırr-ı ilâhîsidir ki, o sır bütün âlemlere şamildir.

Hatmül Velâyet arzusunun bütün âlemlerde tatbikat görmesindeki hususiyet şöyle olsa gerektir: Hz. Âdem'in yaratılışı düşünüldüğünde, bütün varlık âlemi insana nazire olarak yaratılmıştır. O hâlde velâyet bütün varlık âlemi ile ilgili bir hususiyettir.

Hatmül Velâyet Allah'ın velâyet hususiyetinin açılıp bildirildiği isim olsa gerekir. Hatmül Velâyet'i bir şahıs olarak kısıtlamak yerine, bu ismi Hüve'nin Esmâ-ül Hüsnası'ndan bir isim olarak görmek ve bu tatbikatın ke-

malatı için bir gönülde tecelli edeceğini idrak etmek icap eder.

Velâyet, Hüve'nin Hatmül Velâyet noktası ile açılıp bilinmesidir. Hatmül Velâyet, '**bilinen ve bilinmeyen bütün velâyet gönüllerinde zuhur eden**' mânâsı da taşımaktadır. Manevî yoldaki gönüllerde zuhur eden, "**zâtü'z zâtü'z zât**" ve "**hakikatü'l hakikatü'l hakayık**" beyân-ı ilâhîleri, Hatmül Velâyet sırr-ı husûsiyetindeki bu noktaları işaret etmektedir.

**Esmâ-i Celîle-i İlâhîye** kitabında bahsedilen Hatmül Velâyet ile ilgili manevî ve maddi isimlerin kemalet noktasını işaret eden bazı isimler aşağıda dercedilmiştir. Ancak her isim birçok değişik isimleri açmaktadır. Bu isimler kompleks bir yapıda olduğundan burada sadece bu kitap ile ilgili isimler zikredilmiştir. Bu konuda daha geniş izahat "**Kelâm-ı İlâhî-Beyanlar**" kitabında verilecektir.

#### SİRR-I FERDİYYET

Ferdaniyyet, re'ysen hareket etmek manasına da gelmektedir. Geçmiş velâyet gönülleri bu kelime ile Hatmül Velâyet'i işaret etmişlerdir.

Gelmiş ve gelecek velâyet makamları Allah'ımızın Hatmül Velâyet arzu ve tertibinden ilâhî feyzi almakta-

dır. O halde Hatmül Velâyet, Hüve'nin tatbikata koymuş olduğu bir isimdir. Onun için velâyet konusunda görünmüş olan gönülleri tam olarak anlamak ve idrak etmek mümkün değildir. O gönüllerdeki tatbikat bizzat Hüve'nin arzusu ile yerine gelmektedir.

Rabbimiz Hatmül Velâyet'teki tatbikat ile arzu buyurduğu karar ve değişikliği yapmaktadır. Bu bakımdan o makam '**ferdiyyet**' sahibidir.

Bugün insanlar kendilerini ifade etmek istemekte ve hiçbir şeye tâbi olmak istememektedirler. Esasta her insanın kendini ifade etmesi, her insandaki Hüve hususiyetinin arzu ve tatbikatlarındandır. Bu esasta Hatmül Velâyet'teki "**ferdiyyet**" arzusunun insanlardaki bir yansıması olsa gerekir.

İnsanlar ilâhî programa tabidir. Hatmül Velâyet ise ilâhî tatbikat icabı bu program ile de tahdit edilemeyecek bir sırr-ı hususiyettir. O yüzden ferdaniyyet sahibidir.

Hüve'nin sırr-ı ilâhîsi zuhur eden gönül öyle bir hâl alır ki, O her şeyden geçer asıl olur. Ferd olmak da bir isim, artık O'nu O olarak düşünür; O'da O olarak idrakedir. Varlıktan yani sıfattan da azad olur; zât olur. Öyle bir varlık ki **zâtüz zâtüz zâtüz zât** olur.

Sevgili Peygamberimize gelinceye kadarki peygamberler velâyet arzusunun bilinmesi için zâttan görün-

melerdir ki, zâtı işaret ederler. Ama Efendimizin zuhuru meydana gelmiş olan varlıkların özüdür.

Zaten bütün peygamberler ve veliler Deryayı Nuru Muhammed'den yaratılmıştır.

Efendimizden sonra zuhur eden zamanın sahipleri Deryayı Nuru Muhammed'e muzaf olarak **zâtu'z zât'**dır. Buradaki hakikat, **Allah evvela benim nurumu benim nurumdan da bütün bu âlemleri yaratmıştır**" sırrıdır.

Devirlerin bütün meşrebleri o devrin İnsan-ı Kâmil'inde cem olur ki, o da o devrin meşrebidir. Bütün İnsan-ı Kâmil'lerin meşrebi de Hatmül Velâyet'in açıldığı İnsan-ı Kâmil'de birleşir ki, o "**Meşaribul Meşarib**" olan Deryayı Nuru Muhammed (s.a.v)'in kendisidir.

O'nda ferdiyet sadece "**Rahman**" ismi ile görünmez. O, bilinen ve bilinmeyen bütün esmanın ferdiyetine malikiyeti ile de "**Malikü'l Mülk**"tür. Yani ondaki ferdiyet bütün varlıklarda ferdiyet halinde görünür. Onların özü kendisinde cem olur.

**Ferid'ur Rahman**, Rahman sırrında ferdiyyet kazanma halidir. Rahman'nın ferdiyyetidir. Allah Ferid'ur Rahman sırrını bir gönülde açar ve tatbikata koyar. Allah'ın rahmetini idrâk ve ifadeden aciziz. Ferid'ur Rahman, evlatta hangi arzu varsa ona rahmet eden makam-

dır. Evlada rahmet eder, "**arzusunu tatbikata koyarım**" zuhurudur. İllaki Allah'ın nizamı içinde olsun.

Dışarıdan bakıldığında O zât ne isterse o olur diye mütalaa edilebilir. Ancak aslında Allah o zevki açıldığı gönle lütfediyor ve O'ndaki zevki tatbikata koyuyor.

Mürşid, evladlarındaki bütün meşreblerin cem noktasıdır. Özde bir olur. "**Malikü'l Mülk**" olması ile de "**Sahibü'l Gavsü'l Azamü'l Muazzam**" sırrına "**mazhar-ı ayn**"dır. "**Sahibü'l Gavsü'l Azamü'l Muazzam**" sırrı yalnız görülen bu dünya ile kısıtlı değil; bütün sonsuz âlemlere teşmil olan Allah'a ait bir isimdir.

#### ZÜBDE-İ ÂLEM

"**Zübde-i Âlem**" Bir şeyin en seçkini ve en hususiyede olanıdır. Zübde-i Âlem kimdir? Hz. Muhammed'dir. (s.a.v)

On sekiz bin âlemin peygamberi denilmektedir. On sekiz bin âlemde Peygamberimiz nasıl göründü? Allah'ın o âlemlerdeki arzu ve tecellisine göre görünmüştür.

"**Zübde-i Kâinat**" kâinatın özüdür. Bugün bu ismin zuhur etmesi nedendir diye düşünülürse; her şeyin bir başlangıcı ve bir nihyeti vardır. Peygamberliğin özü peygamberimizde idi. Velâyetin özü de Hatmül Velâyet noktasından zuhur etmektedir. Arifler için söylenmiştir.

Hz. Muhammed'den (s.a.v) sonra zuhur eden velâyet, O'nun himmeti ile çok ileri terakki etmiştir.

Efendimizden sonra zuhur eden velâyet gönülleri Allah'ın onlara lütfettiği makam üzere zuhur etmişlerdir. Daha evvel görünmüş olan gönül noktalarında zuhur etmiş hususiyetler bugün yetişmede olan insanlara yardımcıdır. Ancak hedef, bugünün gönül noktasında zuhur eden hakikattir. **“Bu kitaplar daha ileri terakki kazandırır”** demiş olduğumuz hakikat budur. Onun için görünen gönül, kişi olarak değil, Allah'ın ihsanı ve tecellisi olarak görülürse terakki edilir. Onun için geçmiş velâyet Allah'ın bugünkü açılmasından ahz-ı feyz ederler. Yani onların ruhlarında da aynı tecelli zuhur edince daha ileri idrake gelirler.

#### EL GAVVAS

Deryanın derinliklerinden inciler çıkartan dalgıç anlamındadır. Ancak bu kelimenin lütfedildiği makama göre pek çok mânâları da vardır. Bu isim Hatmül Velâyet'e lütfedilmiştir ki, zât-i baht deryasından inciler mesabesinde olan ilm-i ledün çıkartır ve âlemlere lütfeder.

Ahirette her varlık kendi makamını bulur, ancak Rabbimiz yaratmaya devam eder.

**Hatmül Velâyet öyle bir sırdır ki Allah'ın O isimle daha nice nice âlemler yaratmaya devam edeceği umulur.** Orada güzellikler içinde ebedi olarak yaşanır.

### HATMÜL İMAMET

**"Hatmül İmamet,"** Hatmül Velâyet sırrı ile zuhur eden Rabbimizin lütfettiği tatbikatta; **"Her insan topluluğunu imamları ile davet ettiğimiz gün"** (İsra 71) hususiyetinin ayan olması vardır.

Bu sırrın hususiyeti Allah'ımızın o zaman için açıldığı ilâhî gönle indirdiği ilâhî kemalat ile ilgilidir. Kim ki o gönül noktasına ve ilâhî kemalata uyar, ilâhî rahmete kavuşur. Çünkü bu durumda **"İmam,"** görünen kişi değil, O gönülde açılan ilâhî kemalat noktasıdır. O noktaya teveccüh eden Allah'ın imametini kabul etmiş muamelesi görür. Bu ilâhî sırrın açılması asarı da kıyamete işarettir.

İnsanlar maddede veya mânâda suret ve şekil olarak Allah'ı görmek istediler. Ancak her şeyde Allah'ı müşahede edenler Hüve ile tamamiyete ulaşır.

Allah'ın takdir ettikleri müstesna olmak üzere maneviyattaki bazı isimler varlık idrakinden kurtulamamışlardır. Hatmül Velâyet'in tecellisini beklemektedirler.

İnsanlar ilâhî âleme intikal etmeden kendi varlıklarından vazgeçmemektedirler. O âleme geldiğinde kişi kendi varlığının bir şey olmadığını anlayacaktır. Onun için evliya daha bu âlemde iken; "**Bu vücud da senindir Ya Rabbi**" diyerek niyaz etmektedir. Ehl-i zahir ise benlik içindedir.

Velâyet hiç bir zaman nihayet bulmaz. Çünkü Allah ebedidir. Görüldüğü gönül noktalarında da ebedidir. Onlara lütfetmiş olduğu ilim ve irfan da ebedidir. Onun için "**Hatmül Velâyet ezeli ve ebedidir**" zuhur etmektedir. Şimdi bu ebedi olan Hatmül Velâyet gönlünden, Allah diğer gönüllere hitap eder. O gönül, zamanın imam noktası olur.

## HATMÜL VELÂYET İLE İLGİLİ OLARAK ZAMANIMIZDA ZUHUR EDEN BAZI İLÂHÎ BEYANLAR

B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

Hatmül Velâyet, silsile-i Kadiriyyede onsekizinci gönülde açılacak hakikat-i ilâhîyedir denmiştir. Onsekiz bin âleme de işaretir. Bu sırra işaret eden ayetin Rûm suresinde olması da, bu hususiyetlerin (eski dilde) Diyar-ı Rum'da zuhur edecek bir gönülde tecelli edeceğine işaretir. (Not: Bu konu ile ilgili **Kur'an-ı Sırr-ı İlâhî** kitabında malumat verilecektir)

Silsile-i Kadiriyyede 16. gönül olarak zuhur eden Hatem-ül pir Hz.Süreyya varidatında ilâhî kelamını şerh edecek bir "**tam er**" geleceğini işaret etmiştir. Haber verilen er kişi Hatmül Velâyet noktasından görüldüğü için Allah'ın O'nda nübüvvet ve velâyet arzularının tamamını ikmal etmesi, O noktanın tam er olduğunun bir ifadesi olmaktadır. Bütün zamanların içinde Allah'ın arzu ettiği imandaki tammiyetin ve kat'iyetin o noktadan görünmesi Hüve tatbikatından kaynaklanmaktadır. O noktada Hüve'nin açılması ne demektir?

Allah'ın zamanlar ve asırlar içinde açılmış bütün sıfat ve isimlerinin o noktada olması lazım ki o nokta

Hüve noktası olsun. Hüve noktası kat'i ve sarîh iman ve inancın noktasıdır.

Hatmül Velâyet Allah'ın velâyet arzusunun tamamıdır. Velâyet konusu da varlıklara feyz sunan isimdir; fiili icra isimdir.

**‘Rabbim! ‘Hüve kimdir?’**

**“Ene Hüve; O Benim. Bütün isimler, cisimler ve varlıklar Benim. Ene Hüve. Ben kendimden kendime arzu ettiğimi meydana getiririm. Hatmül Velâyet Hüve’nin, Benim velâyet isimle bütün varlıklarına verdiğim mesajı iletmesi için teşkilatlandırdığım velâyetin hususiyetidir. Bütün peygamber ve evliya, yakınlık bulmuş olan gönüller Hatmül Velâyet noktasından feyz alırlar ki, bu Hatmül Velâyet’tir. Çünkü Hatmül Velâyet velâyetin özü ve kendisi mânâsına bilinmelidir. Bütün varlıklara ‘Hüve’ velâyet ismi ile feyz sunar. Sadakallahülazim...”**

Allah'ımız Âdem tatbikatını arzu ettiği zaman Âdem sırrından zuhur edecek varlıklarda aynı zamanda Allah'ın onlarda bizatihi tatbikatını yapacağı ve hiç bir varlığa vermemiş olduğu ve kendisine ait olan hususiyetini açacağını işaret etmiştir ki Allah'taki bu arzu Hatmül Velâyet olsa gerekir.

Peki, nasıl oluyor da bu isim bir insan olarak görünüyor?

Hatmül Velâyet bir isimdir. Her ismin ilâhî kemalat bulması için Allah'ın en mükemmel yaratmış olduğu insan varlığı şeklinde meydana gelmesi durumu vardır. Hüve'nin Âdem suretinde görünmesi, kendisindeki ilâhî kemalatı yansıtan bir husustur. Onun için kendisinin arzu buyurduğu isimlerin kemalatını ikmal ettirmek için son olarak insan şeklinde görünmelerini arzu buyurmaktadır.

Onun için de Hz. Süreyya ve Hz. Bekrû'l Cezbî aralarındaki bir konuşmada Hatmül Velâyet sırrının ilâhî kemalatı olarak bir insanda zuhur edeceğini ifade etmişlerdir. Hz. Süreyya ve Hz. Bekrül Cezbî bu tatbikatı kişiye değil, Allah'ın o insandaki "**tecellisine**" bağlamışlardır. Hüve'nin arzusu o insandan tecelli edecektir. Bu bakımdan O'ndan bahsetmemişler, O'nun (HU'nun) tecellisini kendisine bırakmışlardır.

Allah'ın her isminin de bir kemalatı vardır. Örneğin Allah'ımızın 'sabır' ismi Eyüp peygamberde zuhur etmiştir. 'Adalet' ismi de Hz. Ömer'de zuhur etmiştir. 'Sevgili' (Habib) ismi de Hz. Muhammed'de (s.a.v) zuhur etmiştir.

Rabbimiz; "**Beni ararsanız yakınlık verdiğim ilâhî gönüllerde arayınız**" buyurmuşlardır. Allah'ımı-

zın en mütekâmil görünmesi insanda olmaktadır ki, Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v) bütün peygamberler ve veliler buna en güzel delillerdir.

İslâmiyet sadece belirli bir zümreye ait değildir. Bugün her ırktan ve milletten seçilmiş insanların aynı Allah dininde (İslâm'da) birleşip ibadet etmeleri bütün dünya insanlarına Allah'ın lütfetmiş olduğu bir ikramdır. Hatmül Velâyet, velâyetin hem hatmi, hem velâyet noktasında olan gönüllerin Allah'ın arzusundaki hususiyetin hatmidir. Allah yakınlık verdiği gönüllerde kendi arzu ettiği velâyeti hatmeder. Hatmül Velâyet'in hususiyetlerinden birisi de budur.

Allah'ımızda zuhur eden bir arzu olan âlemleri yaratması tahakkuk edip meydana geldiğine göre o arzu hatmoldu demektir. Ancak Allah'ımızdaki sonsuz arzular daha yeni âlemler de yaratacağının işaretidir. Onun için bugün Hatmül Velâyet sırrı ile ilgili, "**Hatmül Velâyet ezeli ve ebedidir**" ilhamları zuhur etmektedir.

Hatmül Velâyet'te inen ilhamlarda âlemlerin hatmi yapılı, makamların hatmi yapılı ve isimlerin hatmi yapılır.

Bütün bunlar Hatmül Velâyet'te inen ilhamlardır. o isimler ile "**Allah'ın velâyet arzularının zikri**" yapılmış olur. O isimleri zikretmek terakkiye vesiledir.

Bir isim zuhur etti ve Rabbim; **“O’na dua et. Bu isim daha dünyanızda zuhur etmemiştir. Onu dünyada meydana getirmeden önce Hatmül Velâyet’in duasını arzu ettim. Dilersem onu dünyada yaratırım”**buyurdu.

Bu, Allah’ın isimlerinin diğer isimlerine feyz verdiğini göstermektedir. Burada Zamanın İnsanı’na işaret eden bir husus vardır. **“İnnehû alîmûn bizâtissûdur’** âyeti sırrınca Allah Zamanın İnsanı’na indirmiş olduğu ilhamı arzu ettiği diğer insanlara da ilham ve feyz olarak sunmaktadır. Bu tatbikat maneviyattaki işleyiş ve hususiyeti ifade etmektedir.

Bugün dünya insanlarına dikkat edildiğinde, dünyadaki varlıklar, teknolojik ilerlemeler, her türlü hususlar çok hızlı bir değişimi göstermektedir. Ancak teknolojik ilerlemeler, hatta yeni yaşam sistemleri dahi dünya insanları tatmin etmemektedir.

Bu tatminsizlik esasta varlıkların düşüncesi ve varlıkların arzusu değildir. Bu, Allah’ımızın yeni âlemler yaratarak yeni bir yaşam sistemini, yeni bir arzusunu mer’iyyete koymak istemesinin bütün varlıklardaki tecelliyatıdır. Aslında bu arzular kendisine aittir. Onun için bütün varlıklar da bunu arzu etmektedir.

**“Ene rahmeten lîl âlemîn: Bu, aynı zamanda**

***Hatmül Velâyet'in esasını anlatan bir beyandır."***

#### ALLAH'IN EHL-İ BEYTİ

Zuhur eden bir beyan-ı ilâhîde Rabbimiz; "**Habibimin Ehl-i Beyt'i vardır. Onlara çok hususi muhabbetim vardır. Ancak benim de hususiyede Ehl-i Beyt'im vardır**" buyurmuşlardır. Rabbimizin işaret ettiği Ehl-i Beyt, Hz. Süreyya'nın da işaret ettiği hususi gönüller olsa gerekir. Bu gönüller Allah'ın hususi Ehl-i Beyt'indendir. Bu noktaları hiçbir şeyle kıyaslamak icap eder.

Rabbimizin buyurduğu bu ilhamda işaret edilen gönüllerin kalplerinde "**es Selâm**" ilhamı zuhur eder. Yani onlara sual açılmaz, neden böyle yaptın denilmez, ef'âllerinde muhtardırlar.

#### ÂLEM-İ ÂMÂ

Peygamberimizin telaffuz buyurduğu ancak bugüne kadar velâyette hususiyede tutulan Âlem-i Âma Hüve'nin zât âlemidir. "**Sidretül Münteha**"ya kadar olan âlemler Deryayı Nuru Muhammed'den hâsıdır. Âlem-i Âma ise Hüve'nin bilinmezlik âlemidir. "**Hüve zâttır**" buyrulan hususiyet Âlem-i Âma ile ilgili bir konu olsa gerekir.

Âlem-i Âmâ hususunda Sevgili Efendimiz izahat vermemiştir. Bu bakımdan bu konuda bir bilgimiz yoktur. Orada Rabbimiz kendisini nasıl bildirdi ve tanıttı tam olarak bilinmemektedir. Bu noktada Peygamberimiz; **"Miraç esrarı hakkında daha fazla konuşmaya mezun değilim,"** buyurdu. Çünkü dünya idraki ile O'nu anlamak mümkün değildir.

Kur'an'da zikredilen "**Sâbikun**" (maneviyatta ileri geçenler) zümresinin hususiyetleri olduğu muhakkaktır.

Hüve'nin kendisi için hususi olarak yaratmış olduğu Hatmül Velâyet'in vazifesi ilâhî âlemde de devam edeceğinden O'na tabi olan manevî gönüllerin yetişmesi hususiyededir.

Geçmiş zamanlarda yetişen manevi gönüller yaşadıkları âlemin hususiyetlerini ihtiva edebilirlerdi. Ancak Hatmül Velâyet'te yetişen dervişlerin düşünceleri sadece bu dünya ile kısıtlanmayan, hatta bu kozmik âlemin boyutlarının da ötesinde, Âlem-i Âmâ'ya varan bir hususiyeti ihtiva etmektedir.

**Her velide Allah'ın bir neşesi ve zevki zuhur ettiğine ve Hatmül Velâyet Hüve'nin velâyet arzusunun tamamı olduğuna göre ve o noktadan evliyanın nur aldığı bilindiğine göre, O gönülden velâyeti tahsil etmek, O gönle derviş olmak nasıl bir hususiyet taşımaktadır?**

Hatmül velâyet Allah'ın namütenahi âlemlerinde de tatbikatta olan bir arzu olduğuna ve manevi gönüllerde "**sizlere Âlem-i Âmâ tedrisatı yapıyoruz**" buyrulduğuna göre Hatmül Velâyet noktasından ahz-ı feyz eden gönüller hangi maksada müstenit olarak yetiştirilmektedirler?

Bilinmeyen âlemlerin sırrı olan Hatmül Velâyet ile yetişen başka bir mazhariyetle yetişir. Âlem-i Âmâ tedrisatı böyle de anlaşılabilir?

Hatmül Velâyet noktasından ahz-ı feyz eden manevî gönüllerin o noktaya gelmesini Hüve arzu buyurmaktadır. O gönüller ilâhî âlemde tatbikat içinde görünürler. Hatmül Velâyet'e bağlı gönüllerin hepsi vazifelidir. Hepsi vüs'atlerine ve Allah'ın onlardaki tecellisine göre vazife deruhte ederler.

Âlem-i Âmâ sırrının hususiyetini kabul eden, onu muhayyilesinde canlandırabiliyor. Yoksa oradaki tatbikatı bilemeyiz. Böylece insan oradaki hususiyetin idrakine bir nebze olsun varabiliyor. O âlemin de mevcut olduğunu ve o âlemde de Allah'ın nice nice bilinmeyen tatbikatlarının olacağı düşünülmelidir. Bu idrak bile ileri bir idraktır.

Âlem-i Âmâ'daki ilâhî arzunun bu âlemde (isimlerle) telaffuzu olsa bu âlem herc-ü merc olur.

## EHL-İ MAĞRİB

Mümessil nokta olarak Deryayı Nuru Muhammed'den zuhur eden gönüller... onlar mutlak anlamda '**insan**' noktasıdır.

Geçmişte bir Mürşid'de yetişen evlada dergâh kurmak gibi belirli vazifeler veriyorlardı. Bugün başka bir neşe vardır. Alınan ilhamlarda; "**Biz sizi bir bütün olarak kabul ediyoruz,**" buyrulmaktadır. İslam bir bütündür. "**Mağrip Ehli**" olanlar Hüve'de mahfidir.

Bu imanda olanlar bir bütün olarak kabul edilmektedir. Bu bir hususiyettir; bu bir bütün olmaktır. Hüve açılınca sen ben kalmaz. Şahsiyete dönüştürmek yoktur. Aksi düşüncelerde tevhid kalmaz. Birliğin dışına çıkmamak icap eder. Dualarımızda da böyle zuhur etmektedir. Bu yolda benlik senlik geçmez. Benlikten kurtulmadıkça da terakkide eksik kalınır.

Maneviyatta asıl terakki benlikten kurtulduktan sonra olur. Ancak benlikten kurtulmak kişinin kendisinin başaracağı bir iş olmayıp, Allah'ın lütfu ileler.

Mağrib ehli gerçek insana biat edenlerdir. Yani Hû'ya iman eden, Hû sırrını idrak edenlerdir.

Ehl-i Mağrib sırrındaki o topluluk peygamberleri ve Zamanın İnsanı'nı Hüve olarak bilir, tasdik eder ve zikreder.

Bütün peygamberler ve evliya Hüve'ye dua edip yürümüşür. Onun için onlar makbul olmuşlardır.

**Ebrar** hakkında Allah'ımızın; "**Onlar Bana kavuşmak istedikleri gibi, Ben de onlara kavuşmak istiyorum**" beyanı vardır. O gönüllerdeki arzu Allah'ın "**Benden Bana olacak bir arzu**" şeklindedir. Allah'ı talep eden Ebrâr, bu arzu ve makamdan değerlendirilecektir. Ebrar bu arzu ile nâstan ayrılmıştır.

Ehl-i Mağrib niçin efdal tutulmaktadır? Çünkü Ehl-i Mağrib Allah'ın bu nizamına uymak hususunda kat'i bir iman sahibidir. Yapamadıkları olmakla beraber Allah'ın tertibine asla itiraz etmemektedirler.

#### RİSÂLET-Ü'L GAYB

'**Risalet-ü'l Gayb**' beyanı artık nihayete gelindiğini ve Esfele Safilin tatbikatının hitam bulacağını bir işareti olsa gerekir. Bu nokta, Hatmül Velâyet sırlarının asarındandır.

"**Gayb**;" gizli olan, göze görünmeyen mânâsına gelir. Her zaman için Allah'ımızın görüldüğü bir gönül noktası vardır. Bu nokta Allah'ın risaletini temsil eden gönüldür. Velâyet ve nübüvvetten nasibedar olan bu gönül bir Peygamber veya zâtî kümmelini evliyaullahtandır ki, "**Âlimül Gayb**" olan Allah'ımızın ilm-i ilâhisini insanlara tebşir eder.

"**Ölmeden önce ölünüz**" ilâhi sırrı gereğince bu dünya hayatı içerisinde Allah'ımızın ilâhi sırrına velâyet nokta-i nazarından ârif olan gönüldür. Bu gönülde velâyet zahir, nübüvvet batındır. Gayb âleminde ancak bu sırdan hissemend bir gönlün kelâm söyleme salâhiyeti vardır. **Lisân-ül Gayb** olan bu nokta daire-i hususiyesinde ilm-i ilâhiden nasibedâr gönüllere Allah'ı doğru anlamak bilgisini lütfeder.

Gayb âleminde de risalet noktası olduğu aşikârdır. "**Nübüvvet**" dünyada insanları Allah'ın doğru ilmine çağırarak ve selâmet bulmalarını sağlamak vazifesini yapar. Ancak "**Risalet**" tenezzülen izhar buyrulan bu dünyaya kaydında değil, ilâhi âlemde de mer'iyette olan bir sırr-ı hususiyettir.

#### EMİR-EL MÜ'MİNUN

Rabbimizin lütfettiği bir beyanda: "**Mü'min Hüve'yi kabul edendir. Hüve'yi kabul ve tasdik eden, o noktaya gelmiş olan mü'mindir. O zaman mü'minlere emir olan kimdir? Hüve'yi temsil eden gönül noktasıdır.**" buyrulmaktadır.

Emir-el Mü'min'lik Hz. Peygamberimizden velâyet yolu ile Hz. İmam-ı Ali, Hz. İmam-ı Hasan, Hz. İmam-ı Hüseyin yani on iki imam yolu ile ve daha sonra da Zamanın İnsanı ile devam etmiştir ki o gönüller **Emir-el Mü'minun**'dur.

Allah'ın işaret ettiği noktaya iman doğrudur. Hüve'den başka bir varlık olmadığı, Allah'ın kendisini anlattığı o gönülden dinlenirse makbul olur. Allah bugün bizzat zâtiyyetini arzu ediyor; yani Âdem noktasını arzu ediyor. "**Âdem'e secde ediniz**" buyuruyor. Âdem'e secde makbul oluyor.

Hz. Âdem yaratıldıktan sonra meleklerin Âdem'e secde etmeleri Hz. Âdem'e '**Allahlık**' duygusu vermemiştir. Çünkü Hz. Âdem Allah'ın dununda kendisine bir varlık atfetmediğinden, kendi varlığının asliyyetinin Allah olduğunu biliyordu. Âdem'e secde ile, Allah'ın kendisinden kendisine secdesinin mânâsı çıkar. Âdem'deki bu tecelli idrak edilirse Allah'ın tatbikatının kendinden kendine olduğunun idrakine varılır. O zaman O'nun secdesinde, "**Namazın Benden Bana**" tasdiki zuhur eder ki, Allah'ın tasdikinde olan bir husustur. Bu, Hüve'nin arzusunun yerine gelmesidir ki, kendinden kendine olan ibadettir. Bu, sıfatın zâta ilticasıdır. Ancak; "**Hüve'yi zâtiyet ile bile tahdit edemezsiniz**" buyruluyor.

**Allah'ımız bugün kendisinden zuhur eden velâyetin hatminin tahakkukunu gördüğü için, sevincinin bir ifadesi olarak manütenahi ikramda bulunmaktadır.**

## HATİME

### B İ S M İ L L A H İ R R A H M A N İ R R A H İ M

İnsan yaratılış itibarı ile çok yönlü bir varlıktır. Allah'ın arzusu insanda belirir ve insan pek çok hususu aynı zaman içerisinde düşünebilir. Bu, Allah'ın insan varlığı üzerindeki tecellisi ile ilgili bir hususiyettir. Bütün varlıklardaki tecelli Allah'a ait olduğuna göre Allah'ın namütenahiliğinin idrak edilmesinin mümkün olmadığı böylece daha iyi anlaşılabilir.

Allah'ımızın esması ile yapılan medh-ü senâlar Allah'ın sıfatları ile (sıfat olan isimleri ile) yapılan övgülerdir.

Allah'ımız kendisinin övülmesinden “**memnun olduğunu**” beyan buyurarak devamla; “**Ancak sizin idrakiniz zâtî noktadan olduğu için daha ileri bir makbuliyet ve tevhid hususiyeti taşımaktadır,**” buyurdu.

Zâtîyette öyle bir tevhid anlayış ve idraki vardır ki, burada artık ikilik söz konusu değildir. Buradaki hususiyet; “**Küntü kenzen mahfiyyen fe ahbebtü en u'refe halaktu'l-halke liya'rifûnî - Ben gizli bir hazine idim. İrfan olunmayı sevdim ve halkolunanları ir-**

**fan olunayım diye halkeyledim,"** anlayış ve idraki içerisinde bulunduğunu göstermektedir. Bu noktada artık öven de övülen de kendisidir. Ehl-i Mağrib'in zikrinin makbuliyeti bu makamdan olduğu içindir.

Manevi noktanın lisanına serzenişle bakış Onu Allah'tan ayrı görmektir. O zaman nasıl tevhide gelinecektir. İnsanın duygularındaki itiraz onu tevhidden ayırır. Hâlbuki zâtî velî, her kulu kendi makamında görür ve kabul eder.

İnsanlar velâyet noktasını kişi makamında düşünür. O zaman tevhid gerçekleşmez, tam iman olmaz, ikilikte kalınır. Gerçek gönül sahibine Allah; "**Sen, Ben iken ne iddian olabilir**" buyurur ve mahfiyyete getirir. Velâyetle ufak bir serzeniş bile geçerli olmaz.

Mürşid evladı ile kendisinden kendini görüp konuşur. Evlat da Mürşid'i dinlerken, "**Bu sözler Allah'ın ilham ve beyanlarıdır**" idrak ve imanı ile dinlemelidir. O zaman Allah'ta tevhide gelinmiş demektir. Tevhid "**irfan olunmayı sevdim**" zevkine gelmektir. Yani Hakkın kendinden kendine kelâm eylemesidir. Mürşid'in sözleri dervişin düşünceleri ile tam buluşmuşsa tevhide gelinmiş demektir.

Geçmiş velâyet ruhları Allah'ın bugünkü açılmasını talep eder. Peygamber sözlerinin her devirde açılması

yine Allah'a aittir. O halde geçmiş velâyetin sözleri de bu bilgiyi işaret etmektedir.

**Hatmül Velâyet hem velâyetin hatmi, hem de velâyet noktasındaki gönüllerin Allah'ın arzusundaki hususiyetin hatmidir.**

Allah, yakınlık verdiği o gönüllerde kendi arzu ettiği velâyeti hatmeder. Hatmül Velâyet'in hususiyetlerinden birisi de budur. Hiç bir zaman nihayet bulmaz. Çünkü Allah ebedidir.

**Vehhabiler velâyeti hiç kabul etmezler. Alevîler velâyeti sadece kendilerine tahsis ederek, Sünniler ise velâyetin maneviyatını örterek tarif ederler. Gelişmiş devletler de dini istemiyorlar. Çünkü din onların menfaatlerine mani olmaktadır.**

Her idraktaki resmi ulema da dine dünyevî ve maddî olarak yaklaşmaktadır. Sonuçta Allah dininin ortadan kaldırılması ve herkesin kendi aklına göre yürümesi gibi bir durum ortaya çıkmaktadır..

**Bugün Hz.Muhammed'e (s.a.v) imanın ortadan kaldırılması ile velâyet yok edilmeye çalışılmaktadır.** Ancak velâyet ortadan kalkarsa kendilerinin de yok olacağını tahmin edemiyorlar. Çünkü velâyetin kalkması ile dünya yaşamı da nihayete erer.

Meşayih makamındaki insanlar da Hüve'yi idrak etmek istemiyorlar. Çünkü alışkanlıklarından vazgeçmek istemiyorlar. Alışkanlık da en büyük tutkudur. Hâlbuki meşayihin Hüve'yi kabul etmeleri ümit edilirdi.

Rabbimizin insana lütfetmiş olduğu hususiyete göre insanın arzuları Rabbimiz ile tahakkuk eder. Rabbimiz herşeye kadirdir. Buna mukabil Rabbimizin insana çok büyük ve sonsuz bir lütfu vardır. Rabbimiz; **“Ben de her insanı memnun edecek şekilde neticelendireceğim”** buyuruyor. O zaman insanın hayali gerçekleşmiş olur. Bu harikulâde bir olaydır ki, **“Ben herkesi kaldı-  
ğı yerden memnun edeceğim”** sırrıdır. Bu çok büyük lütuf ve ihsandır. Hamd ve şükür ancak sanadır Ya Rabbi!

İnsanların bazı hayal ve düşünceleri vardır. Onları ifade edemezse onda bir duygu olarak kalır. Onun için sırdır açmaz. Ama Rabbimiz o sırları bilir. İşte Rabbimizin lütfetmiş olduğu bu hususiyet o insanın açmadığı ama Allah'ın ondaki arzusunu ifade etmektedir. Bu husus Hatmül Velâyet arzusu ile ifade edilmiştir.

Lisanımız **"LÂ YÜKEZZİB "** (yalanlanamaz) sırlarındandır. Bu yol Allah'ın zâtiyet-i ilâhiyesi ile kaimdir.

## NİYAZ

**Ya Rabbi! İnsan bütün hayallerinin Seninle gerçekleşeceğini biliyor.**

Bugün eski yorumlar geçerli değildir. Bugün insanlar daha başka sözler işitmek istemektedirler. Onun için her Zamanın İnsanı o zamanı konuşur. Kalplerde dolayan sır, Hakkın kendisidir.

Hatmül Velâyet bir zaman devresi ile kısıtlı değildir. Hatmül Velâyet Allah'ın velâyet arzusunun kemalatıdır. Hatmül Velâyet anlayışının tam idrak edilmesi ile tevhid anlayışının en yüksek noktası olan **“Lâ mevcude illa HU”** (Hüve'den başka mevcut yoktur)'nun tam anlaşılması mümkündür.

Kişinin kendi varlığından vazgeçmesi, vücudu tamamen Hakka teslim etmesidir. Bu idrake gelmek için namazı, orucu, ibadeti kendine mal etmemek icap eder. O zaman **"Ben yaptım"** düşüncesinden kurtulunur.

**“Ben”** denilen gerçek failin, hakikatinin O (HÜVE) olduğunun idrakine gelmek, bütün varlıkların **“HÜVE”** ile beraber olduğunu hissetmek! Bu hâl ve makam Peygamberimizde en kemal mertebede idi. Onun için **“Yâ Refîkul âlâ”** (Ey Yüce Dost) buyurdu.

Rabbimiz her güzelliğe ve övmeye layıktır. Bu çalışmalar lütfetmiş olduğu muhabbetin bir neticesi olsa gerekir.

Rabbimizin bizlere lütfetmiş olduğu rahmete sonsuz hamd ve şükrederiz. Gerek bu kitaplardan istifade eden gönüllere ve gerekse bütün mü'min ve mü'minata Allah'ın ilâhî rahmeti ile terakki ederek müstefid olmalarını Cenâb-ı Hakk'tan niyaz ederiz. Bu çalışmamızda bütün gayretlerimize rağmen dikkatimizden kaçan kusurlarımız için Rabbimizden bağışlanma dileriz.

Hüve'ye Allah'a sonsuz hamd ve şükrederiz.

***Huve't-tevfiku'r Refik***  
**ELL HACC HÜSEYİN VEDAD**

## LÜGATÇE

### A

**Ahz-ı Feyz:** Feyz almak.

**Avdet:** Dönüş, geri gelme, dönme. Rücu'.

### B

**Bahusus:** Hususiyle. Bu husus ile.

**Bend:** Bağlanan. Bağlanmış.

**Berî:** (Berâet. den) Kurtulmuş. Temiz. Kayıt ve hüküm altında olmayan.

### C

**Ceste:** Azar azar, bir parça.

### E

**Ebrâr:** İlahi aşktan hissement olan gönüller.

**Ef'âl:** Fiiller, işler, ameller.

**Efdal:** Daha faziletli, daha lâayık, daha iyi.

### F

**Fasih:** Hatasız olarak söyleyen. Açık ve güzel. konuşan.

### H

**Hâlet-i Ruhiye:** İnsanın ruh hâli, manevi ve iç durumu.

**Hatm:** Tamamlamak.

**Havi:** İhtiva eden. Kuşatan.

**Herc-ü Merc:** Darmadağınık. Karmakarışık. Allak bullak.

**Hissemend:** Hisseli olan. Pay alan, nasipli.

**Huruc:** Çıkma. Dışarı çıkma, çıkış.

### **I-İ**

**İcbar:** Zorlama. Cebretmek.

**İkrar:** Kabul ve tasdik etmek.

**İlânihâye:** Sona kadar, nihayete kadar.

**İleyhil Vesilete:** Allah'a ulaştıracak vesile sırrı.

**İmtina:** Çekinme. İstememe.

**İnhisar:** Bir şeye mahsus.

**İsnad:** Bir söz veya haberi birisine nispet etmek.

**İsrâ:** Hz. Muhammed'in (s.a.v) miracındaki tatbikat.

**İsr(inden):** İzinden.

**İttiba:** Tabi' olma.

### **K**

**Küh:** Bir şeyin aslı, cevheri. Kökü. Özü.

### **L**

**Lâ teşbih.** Benzetmeksizin. Benzetmek olmasın.

**Literatür:** Herhangi bir bilim dalında yazılmış olan yazı veya eserlerin bütünü.

**M-N**

**Mahfi:** Gizli, saklı.

**Malikü'l Mülk:** Mülkün sahibi Allah.

**Mer'iyet:** Muteber. Geçerli olmak.

**Merbud:** Bağlı.

**Mesabe:** Derece. Menzile. Rütbe.

**Meşayih:** Şeyhler.

**Meşhud:** Görünen. Şehadet edilen.

**Meşreb:** Huy. Yaradılış. Adet. Ahlâk.

**Mevt:** Ölüm. Âhirete göç. Dünyadan gitmek.

**Muzaf:** Bağlı.

**Mücerred:** Hâlis, saf, katışıksız.

**Müctehid:** İctihad eden. Âyet ve hadislerden hüküm çıkaran alim.

**Mümessil:** Temsil eden.

**Münezzeh:** Tenzih edilmiş. Pâk, kusur ve noksanlıklardan uzak.

**Münhasır:** Yalnız bir kimseye veya bir şeye mahsus olan.

**Müsavi:** Aynı derecede. Aynı seviyede olmak.

**Müstenid:** İstinad eden, dayanan.

**Müşahede:** Gözle görmek. Seyrederek anlamak.

**Namzed:** İstenilen kimse. Aday.

**Nazire:** Denk, eş, örnek. Benzeyen.

**Nefs-i Küll:** Hz.Fatime Validemizin hakikat-i ilâhîyesi.

**Neş'et:** Meydana gelmek, vücuda gelmek.

**Nihaî:** Sona ait, son ile alâkalı, sonuncu.

**R**

**Re'sen:** Kendi başına, bizzat.

**Ruh-u Küll:** Deryayı Nuru Muhammed.

**S-Ş**

**Sâbıkûn:** Maneviyatta öne geçenler. Mukarrebun ehli.

**Sadır:** Sudur eden, çıkan, meydana gelen.

**Salâhiyet:** Bir işi yapmağa hakkı olmak, vazifeli olmak.

**Sarih:** Açık, belirli âşikâr.

**Sulb:** Sülâle, zürriyet.

**Sürur:** Sevinç. Neş'eli olmak.

**Şamil:** İhtivâ eden, kaplayan.

**Şiraze:** Düzen, nizam, esas.

**T**

**Tebeddül:** Başkalaşmak. Değişmek.

**Tebeddülât:** Değişiklikler.

**Tebşir:** Müjdelemek.

**Tefhim:** Bildirmek.

**Tekellüm:** Konuşmak. Söylemek.

**Tekmil:** Tam, bütün, eksiksiz.

**Temaşa:** Bakmak. Seyretmek.

**Tenzih:** Allah'ı her çeşit kusur, noksan, şerik gibi hallerden uzak saymak.

**Terennüm:** Güzel güzel anlatma.

**Teşmil olmak:** İhata eylemek, kaplamak.

**Tezahür:** Meydana çıkma, belirme, görünme.

**U**

**Uruc:** Yukarı çıkmak. Yükselmek.

**V-Y**

**Vabeste:** Bağlı, bir şeye bağlı olan.

**Vuzuh:** Açıklık. Açık ve anlaşılır şekilde olmak.

**Yakîn:** Şüphesiz, sağlam ve kat'i olarak bilmek.

**Z**

**Zât-i Baht:** Alem-i Âmâ.

**Zübde:** Bir şeyin en mühim kısmı. Netice, sonuç, hülâsa.